

ONUR ÜNLÜ FİMLERİNDE KARAKTER

Yüksek Lisans Tezi

Meva Kurt

Eskişehir 2022

ONUR ÜNLÜ FİLMLERİNDE KARAKTER

Meva KURT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sinema Televizyon Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. D. Alper ALTUNAY

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Şubat 2022

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

ÖZET

ONUR ÜNLÜ FİMLERİNDE KARAKTER

Meva KURT

Sinema Televizyon Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ocak 2022

Danışman: Doç. Dr. D. Alper ALTUNAY

Anlatının önemli öğelerinden biri olan karakter üzerine çeşitli teoriler ve fikirler ortaya konulmuştur. Aristo'nun karakterin ikinci planda olduğu görüşü, 19. yüzyıldan sonraki dönemde, karakterin olay örgüsüne yön verdiği görüşüyle birlikte geri planda kalmıştır. Karakterin olay örgüsünü değiştiren hareketleri üzerine farklı teoriler geliştirilmiştir. Kendine özgü sinemasıyla öne çıkan Onur Ünlü, filmlerinde karakterler üzerinden belirli temaları işleyen bir yönetmendir.

Onur Ünlü filmlerindeki karakterler, eylemlerinin farklılığı ve diyalogları nedeniyle dikkat çekmektedir. Onur Ünlü filmlerindeki karakterler daha yüksek bir statüye erişmek ve duygusal arzuları nedeniyle beklenmedik eylemlerde bulunmaktadır. Bu çalışma, Onur Ünlü'nün seçili filmlerindeki ana karakterlerin bütüncül ve detaylı bir çalışma ile incelenmesi gerekliliği nedeniyle ortaya çıkmıştır. Öktem Başol'un karakterin hareketlerinin amaç, eylem ve çatışma üzerinden gerçekleştiği teorisi, çalışmanın dayanak noktasını oluşturmaktadır. Başol karakterin eyleme dayandığını belirtir. Karakter bir amaç için yola çıkarak, çeşitli çatışmalardan geçer ve amacına ulaşmak için eylemlerde bulunur. Seçilen filmlerde öne çıkan karakterlerin eylemleri, bu eylemleri gerçekleştirme amaçları ve bu amaçları doğrultusunda hareket ederken karşılaştıkları engeller ile yaşadıkları iç ve dış çatışmalar belirlenmiştir. Çalışma, sinema filmlerinde bir karakterin eylemlerinin ortaya çıkışının nedenlerinin belirlenmesi ve ileride yapılacak çalışmalara kaynak sağlaması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Sözcükler: Karakter, Amaç, Eylem, Çatışma, Sinema.

ABSTRACT

CHARACTER IN ONUR ÜNLÜ FILMS

Meva KURT

Department of Cinema and Television

Anadolu University, Graduate School of Social Sciences

Supervisor: Assoc. Prof. D. Alper ALTUNAY

Various theories and ideas have been put forward on the character, which is one of the important elements of the narrative. Aristotle's view that the character is in the background remained in the background after the 19th century, along with the view that the character directs the plot. Different theories have been developed about the character's actions that change the plot.

Onur Ünlü, who stands out with his unique cinema, is a director who deals with certain themes through the characters in his films. The characters in Onur Ünlü's films draw attention due to the diversity of their actions and their dialogues. The characters in Onur Ünlü's films take unexpected actions due to their emotional desires and to reach a higher status. This study emerged due to the necessity of examining the main characters in Onur Ünlü's selected films with a holistic and detailed study. Öktem Başol's theory that the character's actions are based on purpose, action and conflict constitutes the mainstay of the study. Başol indicates that the character is based on the action. The character sets out for a purpose, goes through various conflicts and takes actions to achieve his/her goal. In the selected films, the actions of the prominent characters, the purpose of performing these actions, the obstacles they encounter while acting in line with these goals, and the internal and external conflicts they experience are determined. The study is important in terms of determining the reasons for the emergence of a character's actions in movies and providing resources for future studies.

Keywords: Character, Purpose, Action, Conflict, Cinema.

TEŞEKKÜR

Tez yazma sürecim boyunca zamanımı, bilgi ve tecrübelerini, desteğini üzerimden eksik etmeyen danışmanım Doç. Dr. Davut Alper Altunay'a teşekkürü borç bilirim. Yüksek lisans eğitimimde üzerimde emeği olan Anadolu Üniversitesi Sinema ve Televizyon Anabilim Dalı'nın değerli hocalarına ayrıca teşekkür ederim.

Her koşulda maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen sevgili anne ve babama, fikirleriyle bana yeni bakış açıları kazandıran arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

..../..../20....

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

.....

(İmza)

.....

(Öğrencinin Adı Soyadı)

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK SAYFASI.....	ii
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR.....	vi
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLO/ÇİZELGELER DİZİNİ	xv
ŞEKİLLER DİZİNİ	xvi
GÖRSELLER DİZİNİ.....	xvii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç.....	2
1.3. Önem	3
1.4. Sınırlılıklar.....	3
1.5. Yöntem	4
2. ANLATI ve OLAY ÖRGÜSÜ.....	4
2.1. Anlatı Kavramı ve Anlatıbilim	4
2.2. Öykü/Olay Örgüsü.....	9
3. KARAKTER.....	10
3.1. Karakter Kuramları	14
3.1.1. Aristo'nun karakter kuramı	15

3.1.2.	Vladimir Propp'un karakter kuramı.....	16
3.1.3.	Algirdas Julien Greimas'ın karakter kuramı	17
3.1.4.	Etienne Souriaux'un karakter kuramı	18
3.1.5.	Campbell, Greenhill ve Fletcher'in karakter kuramı	18
3.1.6.	Richard Bartle'in karakter kuramı	19
3.2.	Karakter Tipolojileri	20
3.3.	Karakterlerin Sunuluş Biçimleri.....	21
3.4.	Karakter ve Diyalog/Replik	23
3.5.	Karakter ve Öykü/Olay Örgüsü	24
4.	ONUR ÜNLÜ SİNEMASINDA KARAKTER.....	25
4.1.	Onur Ünlü Biyografisi	25
5.	ONUR ÜNLÜ FİLMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	26
5.1.	Polis (2007).....	26
5.1.1.	Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü	26
5.1.2.	Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi.....	27
5.1.2.1.	Musa Rami'nin amaç, çatışma, eylem açısından incelenmesi	28
5.1.2.2.	Musa Rami'nin diyalog açısından değerlendirilmesi.....	31
5.1.2.3.	Musa Rami karakterinin sunuluşu	33
5.1.2.4.	Musa Rami'nin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi..	34
5.1.2.5.	Funda'nın amaç, çatışma ve eylem açısından değerlendirilmesi	34

5.1.2.6.	Funda'nın diyalog açısından değerlendirilmesi.....	35
5.1.2.7.	Funda karakterinin sunuluşu	37
5.1.2.8.	Funda'nın öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi.....	38
5.2.	Çocuk (2008).....	39
5.2.1.	Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü	39
5.2.2.	Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi.....	42
5.2.2.1.	Çocuk'un amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi	43
5.2.2.2.	Çocuk karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi.....	44
5.2.2.3.	Çocuk karakterinin sunuluşu	45
5.2.2.4.	Çocuk karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi	46
5.3.	Güneşin Oğlu (2008)	46
5.3.1.	Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü	46
5.3.2.	Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi.....	49
5.3.2.1.	Fikri Şemsiğin amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi.....	50
5.3.2.2.	Fikri Şemsiğin diyalog açısından değerlendirilmesi	50
5.3.2.3.	Fikri Şemsiğ karakterinin sunuluşu	53
5.3.2.4.	Fikri Şemsiğin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi	54
5.4.	Beş Şehir (2009).....	55
5.4.1.	Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü	55
5.4.2.	Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi.....	58

5.4.2.1.	Aydın, Osman, Şevket, Tevfik ve Dilek karakterlerinin amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi	61
5.4.2.2.	Aydın, Osman, Şevket, Tevfik ve Dilek karakterlerinin diyalog açısından değerlendirilmesi	64
5.4.2.3.	Aydın, Osman, Şevket, Tevfik ve Dilek karakterlerinin sunuluşu	67
5.4.2.4.	Aydın, Osman, Şevket, Tevfik ve Dilek karakterlerinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi.....	68
5.5.	Celal Tan Ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikâyesi (2011).....	69
5.5.1.	Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü	69
5.5.2.	Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi.....	70
5.5.2.1.	Celal Tan'ın amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi	71
5.5.2.2.	Celal Tan'ın diyalog açısından değerlendirilmesi	73
5.5.2.3.	Jülide'nin amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi.....	74
5.5.2.4.	Jülide'nin diyalog açısından değerlendirilmesi	75
5.5.2.5.	Celal Tan ve Jülide karakterlerinin sunuluşu	76
5.5.2.6.	Celal Tan ve Jülide karakterlerinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi.....	76
5.6.	Sen Aydınlatırsın Geceyi (2013)	77
5.6.1.	Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü	77
5.6.2.	Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi.....	80
5.6.2.1.	Cemal'in amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi	80
5.6.2.2.	Cemal karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi.....	82

5.6.2.3.	Cemal karakterinin sunuluşu	83
5.6.2.4.	Cemal karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi	83
5.7.	İtirazım Var (2014)	84
5.7.1.	Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü	84
5.7.2.	Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi.....	89
5.7.2.1.	Selman Bulut'un amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi.....	90
5.7.2.2.	Selman Bulut'un diyalog açısından değerlendirilmesi.....	92
5.7.2.3.	Selman Bulut karakterinin sunuluşu	94
5.7.2.4.	Selman Bulut'un öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi	96
5.8.	Aşkın Gören Gözlere İhtiyacı Yok (2017)	96
5.8.1.	Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü	96
5.8.2.	Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi.....	99
5.8.2.1.	Salim karakterinin amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi.....	100
5.8.2.2.	Salim karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi	101
5.8.2.3.	Salim karakterinin sunuluşu	103
5.8.2.4.	Salim karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi	104
5.9.	Cingöz Recai (2017)	104
5.9.1.	Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü	104
5.9.2.	Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi.....	107

5.9.2.1.	Recai'nin amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi ...	108
5.9.2.2.	Recai karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi	109
5.9.2.3.	Recai karakterinin sunuluşu	111
5.9.2.4.	Recai karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi	112
5.10.	Kırık Kalpler Bankası (2017).....	112
5.10.1.	Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü	112
5.10.2.	Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi.....	118
5.10.2.1.	Osman'ın amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi ...	120
5.10.2.2.	Osman karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi.....	121
5.10.2.3.	Osman karakterinin sunuluşu.....	122
5.10.2.4.	Osman karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi.....	123
5.10.2.5.	Enis karakterinin amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi.....	124
5.10.2.6.	Enis karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi	125
5.10.2.7.	Enis karakterinin sunuluşu	126
5.10.2.8.	Enis karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi	127
5.10.2.9.	Yusuf Yağmur karakterinin amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi.....	127
5.10.2.10.	Yusuf Yağmur karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi	129
5.10.2.11.	Yusuf Yağmur karakterinin sunuluşu.....	130

5.10.2.12. Yusuf Yağmur karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi.....	131
5.11. Gerçek Kesit: Manyak (2018).....	132
5.11.1. Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü	132
5.11.2. Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi.....	136
5.11.2.1.Rıza Elmas'ın amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi	136
5.11.2.2. Rıza Elmas'ın diyalog açısından değerlendirilmesi.....	137
5.11.2.3. Rıza Elmas karakterinin sunuluşu.....	140
5.11.2.4. Rıza Elmas'ın öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi...	141
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	143
6.1. Sonuç	143
6.2. Öneriler.....	148
KAYNAKÇA	149
ÖZGEÇMİŞ	

TABLO/ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 3.1. Yalınkat ve yuvarlak karakterler.....	20
Tablo 6.1. Onur Ünlü film karakterlerinin amaç, eylem ve çatışmaları.....	143

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 2.1. Sözdizimsel model.....	7
Şekil 2.2. Öykü ve söylem	8
Şekil 3.1. Eyleyenler modeli.....	17

GÖRSELLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Görsel 5.1. Musa Rami karakteri	28
Görsel 5.2. Funda karakteri	28
Görsel 5.3. Musa Rami kanser olduğunu öğrendiğinde.....	32
Görsel 5.4. Musa Rami, Funda'dan son dileğini isterken.....	32
Görsel 5.5. Funda, Musa Rami'nin ofisinde.....	36
Görsel 5.6. Funda Yılmaz'a karşı Musa Rami'yi savunurken.....	36
Görsel 5.7. Funda, Musa Rami'ye hayranlığını belirtirken.	37
Görsel 5.8. Çocuk karakteri.	43
Görsel 5.9. Çocuk ve Rüya	45
Görsel 5.10. ..Alper Canan'n vücudunda Fikri Şemsiş karakteri.....	49
Görsel 5.11. Fikri Şemsiş kendini savunurken.....	52
Görsel 5.12. Fikri Şemsiş şiir okurken.....	53
Görsel 5.13. Aydın karakteri.....	59
Görsel 5.14. Osman karakteri.....	59
Görsel 5.15. Şevket karakteri	60
Görsel 5.16. Tevfik karakteri	60
Görsel 5.17. Dilek karakteri.....	61
Görsel 5.18. Aydın çay bahçesinde.....	64

Görsel 5.19. Sevdiği kız Osman’a bağırırken.	65
Görsel 5.20. Dilek ve Şevket’in tabanca oyunu.	66
Görsel 5.21. Tevfik Bey, eşini sakinleştirmeye çalışırken.....	66
Görsel 5.22. Celal Tan karakteri	71
Görsel 5.23. Jülide karakteri.	71
Görsel 5.24. Celal Tan ve Ergün.....	73
Görsel 5.25. Jülide ve Hakkı, Okan ile birlikte.....	75
Görsel 5.26. Cemal karakteri	80
Görsel 5.27. Cemal kahvehanede konuşurken	82
Görsel 5.28. Selman Bulut karakteri	90
Görsel 5.29. Selman Bulut ile Efrahim	93
Görsel 5.30. Selman Bulut, Ani Hanım’ın dirilmesi için dua ederken	94
Görsel 5.31. Salim karakteri.....	100
Görsel 5.32. Salim ve eski eşi Hülya	102
Görsel 5.33. Recai karakteri.....	108
Görsel 5.34. Recai ile Göze konuşurken	111
Görsel 5.35. Osman karakteri.....	119
Görsel 5.36. Enis karakteri.....	119
Görsel 5.37. Yusuf Yağmur karakteri	120
Görsel 5.38. Osman ile Turan’ın sahada karşılaşması	122

Görsel 5.39. Enis takım arkadaşları ile banka soygununda	126
Görsel 5.40. Yusuf Yağmur ile Suzan kafede	129
Görsel 5.41. Rıza Elmas karakteri.....	136
Görsel 5.42. Rıza, kahvehanede sinirlenince	138
Görsel 5.43. Rıza, komşusunun evinde yemekte	139
Görsel 5.44. Annesinin kıyafetleri içinde Rıza, kardeşini bıçaklar.....	140

1. GİRİŞ

1.1. Problem

Anlatı, insanlık tarihinin varoluşuyla ilişkilendirilir. İnsan, varoluşundan beri, bir şekilde iletişim kurmaya, anlatmaya ihtiyaç duymuştur. Mağara duvarlarına çizilen resimler, yazılan kitabeler, basılan hikâye ve romanlar, radyo yayımları, televizyonun bulunuşu ve nihayet sinemanın ortaya çıkışı, insanın bir şeyler anlatma ihtiyacının sonucudur. Sinemada konulu filmlerin çekilmesiyle, tam olarak bir anlatıdan söz edilmeye başlandı. Anlatı, belirli bir zaman, mekân, olay örgüsü ve karakterlerden oluşmaktadır.

Olay örgüsü belli bir neden sonuç ilişkisi içinde gerçekleşen olaylardan meydana gelir. Olay örgüsü kronolojik olarak verilebildiği gibi geri dönüşler veya ileri sıçramalarla oluşturulabilir. Şimdiki zamanda ortaya çıkan nesne, durum veya olayın araştırılmasını konu edinen bir film geçmiş zamana dönüşler yaparak paralel halde ilerleyen iki anlatıdan oluşabilir. Titanik (James Cameron, 1997), Kızarmış Yeşil Domatesler (Jon Avnet, 1991), Para Tuzağı (Jodie Foster, 2016) bu tarz filmlere örnek verilebilir.

Karakter ise anlatının en önemli unsurlarından biridir. Olayların şekillenmesine, oluşturulan karakterin duygu durumu yön verir. Karakterler duygularını dinleyerek hikâyenin oluşumunu gerçekleştirir. Aristoteles öyküden sonraki önemli öge olarak karakteri görür (2008, s. 25). Karakter bir amaç belirleyip, seçim yapan ve eyleme geçendir. Bir insanın karakterini bilmek, o kişinin bir olay karşısında nasıl tepki vereceğini tahmin etmeyi kolaylaştırır. Karakter ne kadar güçlü istemlere sahip olursa filmin dramatizmi de o derece yüksek olacaktır (Aslanyürek, 2004, s. 106).

Yüzden fazla Rus masalını inceleyen Vladimir Propp, aynı veya benzer işlevleri tekrar eden yedi masal kişisi belirler. Bunlar; saldırgan, bağışçı, yardımcı, prenses, gönderen, kahraman, düzmece kahraman (Propp, 1985, s. 79). Etienne Souriaux ise altı gruba ayırır. Bunlar başkahraman, düşman, istenilen veya istenilmeyen obje, verici, alıcı ve yardımcı kahramandır (Ersümer, 2013, s. 59-61).

Greimas ise Propp ve Sourieux'un sınıflandırmalarından yola çıkarak üç eksen üzerinde altı eyleyen belirler. İsteyim Ekseni üzerinde Özne-Nesne, İletişim Ekseni üzerinde Gönderici-Alıcı ve Güç Ekseni üzerinde Yardımcı- Engelleyci karşıtlığı olarak belirtir. Her anlatıda en az ikisi, özne ile nesne bulunduğu gibi, bir kişi veya eşya, birden fazla eyleyen olarak bulunabilir (Barthes, 1988, s. 45-47).

Başol (2010, s. 498) karakterin eyleme dayandığını, Kundera (2012, s. 12) ise karakterin eylemleri sayesinde diğerlerinden farklı hale geldiğini belirtir. Karakterin oluşan çatışmaya verdiği tepki ve gerçekleştirdiği eylem, gelişmesini sağlar (Egri, 2012, s. 88). Başol (2010, s. 430), sinemada karakterlerin hareketlerinin amaç, çatışma ve eylem üzerinden gerçekleştiğini söyler. Karakter bir amaç için yola çıkıp, çeşitli çatışmalar tecrübe ederek, amacını gerçekleştirmek için eylemlerde bulunur.

Yapılan çalışmalarda, sinema filmlerinde kullanılan karakterler, kuramcılarının ileri sürdüğü belirli kategoriler ile sınıflandırılmıştır. Gerek dünya sinemasında gerekse Türk sinemasındaki karakterler çeşitli kategorilere ayrılmıştır. Ancak yapılan literatür taramasında, bir karakterin hangi amaçları motive ederek, ne tür eylemlerde bulunduğu dair detaylı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, bir karakterin eylemlerinin ortaya çıkış nedenini ve amacını ortaya koymak çalışmanın problemi olarak belirlenmiştir.

Yakın dönem Türk sinemasından Onur Ünlü, beklenmedik eylemlerde bulunan ve iç ve dış çatışmalarıyla dikkat çeken karakterler kullanmaktadır. Filmlerinde çağdaş ve postmodern anlatı özellikleri öne çıkan Onur Ünlü'nün karakterleri, çalışmada değerlendirilmeye uygun görülmüştür. Çalışmada Başol'un (2010, s. 430) belirttiği karakterlerin hareketlerini yönlendiren üç unsur olan amaç, çatışma ve eylem çerçevesinde, Onur Ünlü filmlerindeki ana karakterlerin olay örgüsüne etkisi araştırılacaktır.

1.2. Amaç

Bu çalışma, anlatının öğelerinden biri olan karakter hakkında ileri sürülen görüş ve kuramları belirtmek ve Onur Ünlü filmlerinde karakter kullanımının özelliklerini saptamayı amaçlamaktadır. Çalışmanın amacı aşağıdaki sorulara yanıt vermeyi amaçlar:

- Filmlerde karaktere yön veren olay, durum ve hareketler nelerdir?
- Karakter olay örgüsü içerisinde nasıl bir yol izlemektedir?
- Onur Ünlü filmlerindeki karakterlerin davranışları hangi amaçlara göre şekillenmektedir?
- Onur Ünlü filmlerindeki karakterler amaçları doğrultusunda ne tür çatışmalarda bulunmaktadır?
- Karakter, Onur Ünlü filmlerinde nasıl sunulmuştur?
- Ana karakterlerin diğer karakterlerle diyalog ilişkisi nasıl kurulmuştur?
- Onur Ünlü filmlerindeki karakterlerin ortak özellikleri nelerdir?

1.3. Önem

Filmlerde karakter üzerine yapılan önceki çalışmalar daha çok, bir kuramda ortaya atılan karakter türlerinin söz konusu filmlerde incelenip değerlendirmesini kapsamaktadır. Sinemada karakterin sunuluşu, fiziki ve psikolojik özellikleri, öykü, roman ve tiyatrodan sunuluşundan sahip olduğu imkânlar açısından farklıdır.

Son dönem yönetmenlerinden Onur Ünlü'nün filmlerindeki karakterlerinin farklılığı nedeniyle dikkat çekmesi çalışmaya yön vermiştir. Filmlerindeki karakterlerin eylemlerinin nedeni, amacı ve bu yoldaki karakterin kendisiyle veya diğerleriyle çatışması saptanmaya çalışılmıştır. Bu çalışma sinema filmlerinde karakterin eylemlerinin ortaya çıkışının nedenlerini belirlemesi ve ileride yapılacak çalışmalara kaynak sağlaması açısından önem arz etmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Filmlerde karakter kullanımının amaç, eylem ve çatışma üzerinden inceleneceği bu çalışma, Onur Ünlü'nün sinema filmleri olan Polis (2007), Çocuk (2008), Güneşin Oğlu (2008), Beş Şehir (2009), Celal Tan ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikâyesi (2011), Sen Aydınlatırsın Geceyi (2013), İtirazım Var (2014), Aşkın Gören Gözlere İhtiyacı Yok

(2017), Cingöz Recai (2017), Kırık Kalpler Bankası (2017) ve Gerçek Kesit: Manyak (2018) ile sınırlandırılmıştır. Put Şeylere (2017) ve Topal Şükran'ın Maceraları (2019) filmlerine ulaşamadığından çalışmaya dâhil edilememiştir.

1.5. Yöntem

Kitap, dergi, internet siteleri, yüksek lisans ve doktora tezleri ile filmler araştırmanın veri kaynaklarını oluşturmaktadır. İlk olarak literatür (alan yazın) taraması yapılmış, ardından video kayıtlarının izlenmesi ile veriler toplanmıştır.

Seçilen filmler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. İlk olarak, anlatı tanımı ve anlatıyı oluşturan öğeler belirtilip karakterin tanımı verilmiştir. Daha önce karakter üzerine yapılan araştırmalar çalışmaya eklenmiştir. Öktem Başol, karakterlerin bir amaçla yola çıkıp, çeşitli çatışmalardan geçerek eylemlerde bulunduğunu belirtmiştir. Onur Ünlü filmlerinin özetinden bahsedilip, Öktem Başol'un teorisinden hareketle Onur Ünlü filmlerindeki ana karakterler, amaç, çatışma ve eylemleri üzerinden incelenmiş ve yorumlanmıştır. Aynı zamanda seçili filmlerdeki karakterlerin olay örgüsüne katkıları, karakterin filmde sunuluşu ve diğer karakterlerle diyalogu değerlendirilmiştir.

2. ANLATI ve OLAY ÖRGÜSÜ

2.1. Anlatı Kavramı ve Anlatıbilim

Anlatıyı tarihe eşlik eden yaratılmış hikâye olarak tanımlayan Kristeva, anlatı sanatının eylemi bir ana odaklandığını, sürekli akıp giden zaman içinden o belirli anı yakaladığını ve bir “kim” açığa çıkardığını belirtir (2018, s.19-22). İnsanın içinde yaşadığı boyut, ilk insan-yaşam karşılıklı olma durumu, o anda paylaşılan durum ve eylem anlatı olarak açıklanır (Kristeva, 2018, s. 31). Bordwell ve Thompson (2009, s. 75) ise anlatıyı, zaman ve mekân içinde olan neden sonuç ilişkisi içindeki bir olaylar zinciri olarak tanımlamaktadır.

Anlatı fabl, masal, uzun öykü, destan, hikâye, trajedi, dram, güldürü, pandomim, tabloda, vitrayda, sinemada, çizgi resimlerde, sıradan bir gazete haberinde, konuşmada

hep vardır. Anlatı insanlık tarihiyle başlar. Anlatı, bütün zamanlarda, çeşitli biçimlerde bütün yerlerde bütün toplumlarda var olmuştur. Anlatısı olmayan bir millet yoktur (Barthes, 1988, s. 7).

Adanır (1994, s. 125), ilk ve en önemli anlatım biçiminin binlerce yıldır kuşaktan kuşağa sözlü olarak anlatılan mitolojik öyküler ve masallar olduğunu söyler. Yazının bulunmasıyla özellikle 15. ve 16. Yüzyılda Batı’da roman, öykü, şiir, oyun giderek yaygınlaşmış ve yazılı anlatım biçimine sahip olmuşlardır.

İnsanlık ortak değerlerini, tecrübelerini aktarırken, geçmişi değerlendirirken, yeni durum ve olayları yorumlarken anlatıyı kullanmıştır. Bu tecrübeleri aktarmak için öyküler anlatmışlar ve bu öykülerle “neden” sorusunun cevabını aramışlardır. Aynı zamanda öyküler yeni deneyimler edinmeyi sağlayan, hayal gücünü aktive eden anlatılardır. Dolayısıyla anlatılar insanın tecrübe, yenilik ve eğlence ihtiyacını karşılamaktadır (Neuman vd. 2008, Aktaran; Dervişcemaloğlu, 2014, s. 47-48).

Yunanca *muthos*, “anlatı” demektir. Halka özgü sanat ve yazın biçimleri, söylenler, efsaneler vb., yalın ve evrensel durumları anlatmaları koşuluyla, göstergebilim açısından büyük önem taşırlar çünkü bu anlatım biçimleri belirgin ve tutarlı yapıları ortaya koyma fırsatını sunmaktadır. Göstergebilimsel yaklaşımın kaynağı Rus biçimcilerine dayanır. Daha sonra Prag Okulu dilbilimcileri, içeriklerin yapısına yönelerek, aynı doğrultuda, yazınsal izlekleri ve bunların anlamlandırma biçimlerini konu alan bir inceleme geliştirmişlerdir. Birincisi simge bilgisi ile ilgilenirken, diğeri anlatımın biçimiyle kendini göstermektedir (Guiraud, 1994, s. 88-89).

Yapısalcı anlatıbilimciler, anlatı biçimlerine nesnel bir tanım ve açıklama getirmeyi amaçlamışlardır. Anlatıbilim (Fransızca “narratologie”, İngilizce “narratology”) terimi bilim dalı anlamında ilk kez 1969 yılında Todorov tarafından kullanılmıştır (Dervişcemaloğlu, 2014, s. 29).

Anlatıbilimciler olayların ve durumların rastgele sıralanmasından ziyade anlatımın bütünlük oluşturması ve süreklilik içindeki bir özne içermesi gerektiğini savunurlar. Prince ise anlatımın en az iki gerçek ya da kurgusal olayı temsil etmesi gerektiğini vurgular. Günümüzde ise anlatımın kabul görmüş tanımı Prince’ın yaptığı tanımdır, “bir

ya da birden fazla anlatıcı tarafından, bir ya da birden fazla anlatılana aktarılan bir ya da birden fazla gerçek ya da kurmaca olayın temsili”dir (Prince, 2003, Aktaran, Dervişcemaloğlu, 2014, s. 51).

Aristoteles, Poetika adlı kitabında tragedyayı başı sonu olan belli bir uzunluğu bulunan bir eylemin taklidi olarak tanımlar. Tragedyanın sadece bir öykü olmadığını uyandırdığı acıma ve korku duygularıyla ruhu tutkularından temizlediğini belirtir. Tragedyanın altı öğesi olduğunu ileri sürer: öykü (mythos), karakter, dil, düşünce, dekorasyon ve müzik (2008, s. 22-23).

Tragedya tamamlanmış bütünlüğü olan bir eylemin taklididir. Belli bir uzunluğu; başı sonu ortası ve sonu olan şeydir (Aristoteles, 2008, s. 27). Tragedyanın kuruluşu yalın değil, karmaşık olmalıdır. Tragedya korku ve acıma duygularını uyandıran eylemleri taklit etmelidir (Aristoteles, 2008, s. 36). Tragedya, ortalama insandan daha iyi olan insanların taklididir (Aristoteles, 2008, s. 44). Her tragedyaya bir düğüm ve çözümden oluşur. Yapıtın başından mutluluk ya da felakete doğru baht dönüşü için sınır oluşturan bölüme dek uzanan olaylar örgüsü düğüm, baht dönüşünden yapıtın sonuna kadar olan bölüm çözüm olarak adlandırılır (Aristoteles, 2008, s. 51).

Rimmon-Kenan anlatı ile kurmaca anlatı arasında fark olduğunu belirtir. Kurmaca anlatının birbirini takip eden olaylardan oluştuğunu ve bir anlatmanın gerçekleşmesi gerektiğini vurgular. Abbott ise bir olay ya da eylem yoksa onun anlatı olmadığını söyler (Dervişcemaloğlu, 2014, s. 52-53). Sahnede her zaman bir eylem ve hareket olmalıdır, tiyatro sanatının temeli eylemdir (Stanislavski, 1996, s. 57).

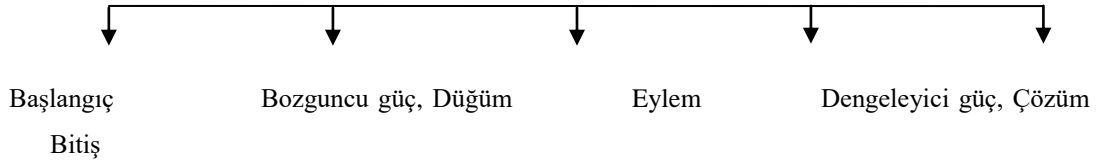
Kurmaca anlatıda anlatı bilimciler tarafından öykü, söylem, anlatı, anlatma, metin, anlatı metni gibi sınıflandırmalar yapılmıştır. Gérard Genette, anlatı (Fransızca récit) kelimesinden hareketle, öykü, söylem ve anlatma olarak üç düzey belirler. Anlatma eylemi ile ortaya çıkan anlatı söylemidir. Anlatı söyleminin ilettiği, belirttiği veya gösterdiği şey ise öyküdür (Dervişcemaloğlu, 2014, s. 55).

Greimas tümce ile söylem arasında benzerlik olduğunu belirtirken Tesnière’den esinlenir. Tesnière tümceyi tiyatro oyununa benzetir. Her ikisinin de belirli sayıda eyleyenlerle bir olay içerdiğini söyler. Greimas bu gözlemi değişiklikler yaparak bütün

bir söylem evrenine aktarır. Propp'un masaldaki olayları da çözümlediği, belirli sayıda işlevleri üstlenen kişilerin birbiriyle bağlantılı eylemlerinden oluşmaktadır (Guiraud, 1994, s. 11-12).

Yazınsal anlatıların yapısını inceleyen Rus biçimcilerinden Vladimir Propp, yaklaşık yüz Rus halk masalını inceleyerek, sürekli yinelenen işlevler bulur ve 31 temel işlev olarak 1928'de yayımlanmış olan *Morphologie du conte populaire* "Halk Öyküsünün Biçimbilimi" adlı kitabında ortaya koyar (Guiraud, 1994, s. 97).

Greimas, Propp'un çözümlemesini inceleyerek, otuz bir işlevi yirmiye indirmiştir. Levi-Straus ise anlatıların yapısına odaklanarak, anlatı birimlerini dört maddede sınıflandırmıştır (Guiraud, 1994, s. 99). Anlatının genel yapısıyla ilgili yapılan çalışmalardan biri Adam, Greimas ve Larivaille'in yaptığı çalışmadır. Basit bir model oluşturmayı hedefleyen araştırmacıların yaptığı çalışma sonucunda sözdizimsel model olarak bilinen şema ortaya çıkarılmıştır (Dervişcemaloğlu, 2014, s. 57).

Şekil 2.1: Sözdizimsel model

Bu model bir durumun başlangıçtan başka bir duruma geçişini veya bitişini, dönüşmesini gösterir. Edebi anlatılarla birlikte gazete haberleri, film senaryoları gibi birçok anlatı türüne uygulanan bu modeli, Greimas daha da basitleştirerek dört aşamaya indirir. Bu dört aşamayı "yönlendirme, güç, iş ve yaptırım" olarak adlandırır. Yönlendirmede özne bir amaç için gönderici ile sözleşme yaptıktan sonra güç aşamasında özne, eyleme geçebilmek için yetenekler kazanır. İş aşamasında özne eyleme geçer ve bazı engelleyici güçler ile karşılaşabilir. Takdir bölümünde özne eylemi sonucunda ödüllendirilir veya cezalandırılır (Dervişcemaloğlu, 2014, s. 57-58).

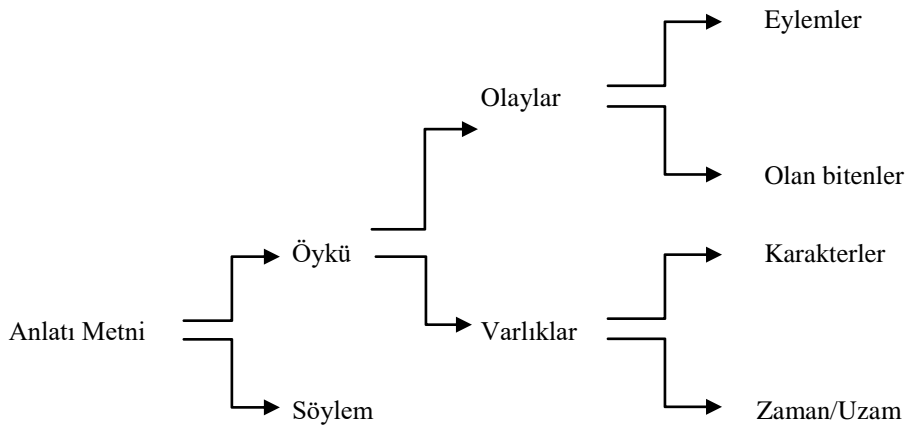
Genette, bir hikâye anlatmanın ve gerçek veya kurmaca olguları aktarmanın, anlatının işlevi olduğunu söyler (2011, s. 171). Birçok bilim dalının oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunan dilbilimci Ferdinand de Saussure, *dili* konuşan bireylerin

zihninde potansiyel olarak var olan sistem, *sözü* ise bu sistemden hareketle üretilen bireysel sözce diyerek ayırır. Anlatı kuramcıları ise bu ayrıma göre anlatıyı, dilin yapısına benzeyen bir sistem (dil); bu anlatsal sistemin altında ise birçok değişik anlatı metni (*söz*) olarak benimser (Dervişcemaloğlu, 2014, s. 19).

Yapısalcılık öncesi anlatı teorilerine bakıldığında, anlatı ile farklı konular arasında dikkat çekici incelemeler yapmışlardır. Henry James'in anlatı perspektifi ile ilgili başlattığı tartışmada James, karaktere bağımlı bakış açısını savunmuş; Lubbock destekleyerek ayrımı gösterme ve anlatma olarak isimlendirmiştir (Dervişcemaloğlu, 2014, s. 24-25).

1970'lerin sonlarına doğru anlatıbilimin etkisi diğer disiplinlere doğru genişlemiştir. Bu dönem, klasik ya da yapısalcı anlatıbilimin yerini klasik-sonrası anlatıbilime bıraktığı dönemdir. Ancak tam anlamıyla kopma gerçekleşmemiş, yapısalcı anlatıbilimin bazı terimlerinin kullanımı devam etmiştir (Dervişcemaloğlu, 2014, s. 31-32).

Yapısalcı kuram bir anlatının bileşenlerinin iki bölümden oluştuğunu ileri sürmektedir. Eylemler ya da olaylar zinciri, karakterler ve zamanın oluşturduğu öykü ile içeriğin aktarılmasını ifade eden söylemdir. Bir anlatının öyküsü ne anlattığını, söylemi ise nasıl anlattığını belirtmektedir. Aşağıdaki diyagram bu ayrımı ortaya koymaktadır (Chatman, 2009, s. 17):

Şekil 2.2: Öykü ve söylem

2.2. Öykü/Olay Örgüsü

Olaylar, eylemler ya da olan bitenlerdir yani durumdaki değişikliği ifade ederler. Durum değişikliğinden etkilenen olay örgüsü içindeki karakterdir. Bir karakterin olaylar içinde eylemde bulunması gerekir. Olaylar zincirleme gerçekleşir. Olay örgüsünden bahsedebilmek için eylemler arasında neden-sonuç ilişkisi olmalıdır. Nedensellik belirgin, açık ya da örtük, imalı olabilir (Chatman, 2009, s. 40-41).

1927 yılında Forster öykü (story) ve olay örgüsü (plot) terimlerini ayırır. Öyküyü olayların zamansal dizilişi olarak tanımlarken, olay örgüsünün bu olayların arasındaki nedensel ilişki olduğunu belirtir (Dervişcemaloğlu, 2014, s.18).

Adanır, zaman, mekân ve kişilerin var olmasıyla öykünün var olabileceğini savunur. Öyküyü, zaman, mekân ve kişilerin birleşimi olarak tanımlar (Adanır, 1994, s. 135). Öykü, filmde varsayılan ve izleyicinin çıkarım yoluyla anladıklarını oluştururken, olay örgüsü hem gösterilen hem de eklenen malzemelerden oluşmaktadır (Bordwell ve Thompson, 2009, s. 77).

Bir öykü, gerçek ya da kurmaca kişilerin eylemi ile yaşadıkları deneyimlerden oluşmaktadır (Ricoeur, 2016b, s. 105). Olay örgüsü bir filmde görülebilir ve duyulabilir her şeyi tanımlamakla birlikte, öykü dünyasına yabancı olan maddeleri barındırmaktadır (Bordwell ve Thompson, 2009, s. 76). Olay örgüsü içerisinde eylem, belli bir çerçevede ve uzunlukta gerçekleşmektedir (Ricoeur, 2016a, s. 85).

Olay örgüsünde kopukluklar olması, izleyicinin ilgisinin dağılmasına sebep olmaktadır. Yan öyküler, ana öyküyü besleyerek olayları, mekânı ve karakterleri güçlendirmelidir (Kıraç, 2018, s. 100). Ancak dikkat çekmek, seyircinin ilgisini sürdürmek için başvuru yan öyküler, temel düşüncenin etkisini azaltabilir (Chion, 1987, s. 103).

3. KARAKTER

Fransızca *caractère* sözcüğünden dilimize geçen karakterin kelime anlamı, huy, tabiat, kişiliktir (Nişanyan, 2009). Karakter kelimesi Türk Dil Kurumu tarafından şu şekilde açıklanmıştır: Bir bireyin kendine özgü yapısı, onu başkalarından ayıran temel belirti ve bireyin davranış biçimlerini belirleyen üstün ana özellik, öz yapı. Edebiyat alanında ise karakter, bir eserde duygu, tutku ve düşünce yönlerinden ele alınan kimsedir ([http-1](http://1)).

Karakter terimi, kurmaca anlatılardaki kurmaca varlığı ifade eder (Herman, 2007, Aktaran; Dervişcemaloğlu, 2014, s. 133). Aristoteles öyküden sonra önemli olan ögenin karakterler olduğunu söyler. Karakterleri eyleme dayalı birer öge olarak görür (Aristoteles, 2008, s. 25).

Karakterler kendilerine özgü fiziki görünüş, ruhi hâl ve isteklere, aynı zamanda fikri endişelere de sahiptir. Bir eser içerisinde kendilerine ait belirli sorumluluk ve fonksiyonlar barındırırlar. İstekleri için mücadele edip, diğer güçlerle karşı karşıya gelirler. Olayların içerisinde yüklendikleri işlevler nedeniyle karakterler, önemli bir yere sahiptir (Aktaş, 1991, s. 149).

Bahtin, karakterin öz-bilincinin, kendi dünyası ve kendine dair sözünün dikkate alınması gerektiğini vurgular. “Kahraman kimdir?” sorusundan ziyade, kahramanın ya da karakterin kendi kendinin bilincinde olduğunu fark ederiz. Öz-bilinç bir karakterin kuruluşundaki temeldir (2004, s. 98-118). Wood ise karakteri akıl, bilinç üzerine değerlendirmeyi uygun bulmaz. Gatsby, Becky Sharp, Widmerpool, Jean Brodie gibi karakterlere haksızlık edeceğini düşünür (Wood, 2013, s. 74). Bir insanın bir karakter olduğunu söyleyen Hilton, karakterin ‘biricik’ olması gerektiğini belirtir (2012, s. 142).

Karakter senaryonun temelini oluşturur. Çatışmanın olmadığı yerde aksiyon bulunmaz. Aksiyonun bulunmadığı yere ise karakterden söz edilemez. Field, “Aksiyon karakterdir.” der (2013, s. 61-66). Buradan hareketle çatışma yoksa karakter de yoktur diyebiliriz.

Field, aynı zamanda eylem ve karakteri birbirinden ayırt etmez. Karakterin senaryoda, dramatik bir eylemde bulunması gerektiğini söyler (2013, s. 110). Baskı altında verdiği kararlar ve gerçekleştirdiği eylemler, karakterin gerçek kimliğini ortaya çıkarır (McKee, 2011, s. 87).

Çatışma öyküyü güçlendirir bu yüzden iki çatışan güç, biri kesin bir zafere ulaşana dek mücadeleye devam etmelidir. Ancak bunun öncesinde karakterin neyi amaçladığı ve neye karşı savaştığı yani çatışması belirlenmelidir (Bloom, 2012, s. 169).

Çatışma üç şekilde ortaya konabilir. İlk olarak karakter doğa ile çatışabilir. Doğa tehlikeyle dolu olduğundan karakterin mücadelesi zorlu olacaktır. Kar fırtınaları, çığ, sel, vahşi hayvanlar, kasırga, fırtına birçok maceranın konusu olmuştur. İkinci çatışma, karakterin kendisiyle çatışmasından oluşur. İçsel psikolojik mücadeleye dayanan bir türdür. Karakterin kendisiyle savaşını konu alır. Üçüncü çatışma, iki karakterin birbiriyle çatışmasında ortaya çıkar. İki kadının birbiriyle savaşı, bir polisin suçluyu yakalama çalışması, bir dedektifin suç örgütüne karşı operasyonu bu tür çatışmaya örnektir (Bloom, 2012, s. 170).

Karakterin çatışmaya karşı tepkisi gelişimdir. Hareketin doğruluğu ya da yanlışlığı fark etmeksizin verdiği tepki, karakterin gelişimini sağlar. Karakter gerçekse, gelişmek zorundadır. (Egri, 2012, s. 88). Egri, bir karakter başlangıçtan sona kadar hiçbir değişim göstermiyorsa, o yapıtın değerli olmadığını belirtir. O zaman bu karakter, kötü yaratılmış bir karakterdir (Egri, 2012, s. 74). Karakterin diğer karakterlerle ilişkileri ve deneyimlediği olaylar karakteri geliştirip şekillendirir (Miller, 2009, s. 93).

Karakterler, öykü veya romanda, diğer varlıklarla kurduğu ilişki sonucu kişisel özelliklerini ortaya çıkarırlar. Verdikleri tepki, tavır, hareket ve her türlü davranış karakterin varlığını kanıtlar. Karakterin varlığını kanıtlayan üç unsur; arzu etmek, iletişim kurmak ve eylemde bulunmaktır (Aktaş, 1991, s. 150).

Eylem ve hareket aynı anlamda kullanılsa da aslında farklı terimlerdir. Cansız varlıklar da hareket edebilir. Yalnızca karakterler eyleme sahiptir. Eylemin ise en belirleyici özelliği bir amaca hizmet etmesidir. Başol karakterlerin söyledikleriyle içe

dönük, yaptıklarıyla dışa dönük olduğunu söyleyerek, eylemin önemini bir kez daha vurgular. (Başol, 2010, s. 426).

Eylemlerin bir durum sonucu oluşan olasılık, olasılığın edimleşmesi ve sonuçlanması gibi üç evreden geçmesi gereklidir. Herhangi bir şeyin anlatılabilmesi için belli bir eylemin bu üç evreden geçmesi yeterlidir (Ricoeur, 2016c, s. 80). Aristoteles için tragedya mimesis yani eylemin taklidi veya temsil edilişi önemlidir (Ricoeur, 2016a, s. 75). Kundera, insanın eylem yoluyla birbirinden farklılaştığını ve birey haline geldiğini söyler (2012, s. 32).

Psikolojik bir romanda karakterin, belli kurallar çevresinde oluşturulması gerekir. Bunlardan ilki, karakter hakkında okuyucu iyi bir şekilde bilgilendirilmeli, karakterin dış görünüşü, hareketleri hakkında fazla bilgi verilmelidir. İkincisi, karakterin geçmişine yer verilmelidir. Son olarak, karakter bağımsız olmalı, yazar, kendi düşüncelerini karaktere aktarmamalıdır (Kundera, 2012, s. 41).

Bir karakterin kimle ve nasıl konuştuğu, hayata bakış açısı karakter hakkında bilgi edinmemizi sağlar (Wood, 2013, s. 71). Başol, eylemler sayesinde, insanların birbirlerine karşı konumları, sevgileri ve nefretlerinin ortaya çıktığını söyler (2010, s. 498). Sinemada karakterler amaç, çatışma ve eylemleri üzerine hareket ederler. Karakter bir amaç için yola çıkar. Bu amacı gerçekleştirmek için ileriye yönelmesi ve araştırma, takip etme, kaçma, saklanma gibi bir eyleme geçmesi gerekir (Başol, 2010, s. 430).

Kişinin filmin başında bir amacı olmalı ve bu amaç film sonunda bir şekilde işlenmelidir. Film sonunda amaç gerçekleştirilir, karakter amaca ulaşamaz veya vazgeçer, ya da amaç ulaşılamayacak bir amaçtır. Karakterin bir amacı olması, anlatının netliği açısından önem arz eder (Chion, 1987, s. 176).

Aynı zamanda karakterin öykü içinde bir amacının olması, olay örgüsünü geliştirirken, izleyicinin anlatıdan kopmamasını sağlar. Karakterin amacının olması eylemlerini şekillendirerek karakteri motive eder. Karakterin amacı sonucunda, gerçekleşen eylemlerine karşı ortaya çıkan engeller, karakterin tanınmasına olanak sağlar (Aslan, 2007, s. 31).

Karakterin çatışmaya karşı tepkisi gelişimdir. Hareketin doğruluğu ya da yanlışlığı fark etmeksizin verdiği tepki, karakterin gelişimini sağlar. Karakter gerçekse, gelişmek zorundadır. (Egri, 2012, s. 88). Egri, bir karakter başlangıçtan sona kadar hiçbir değişim göstermiyorsa, o yapının değerli olmadığını belirtir. O zaman bu karakter, kötü yaratılmış bir karakterdir (Egri, 2012, s. 74).

Egri, eksen karakter ve muhalif karakter ayrımı yapar. Öyküde, romanda ya da piyesteki başkışı, eksen karakterdir. Çatışmayı var eden, öyküyü ilerleten eksen karakterdir. Amacına ulaşana kadar saldırgan, acımasız ve ne istediğini bilen bir karakterdir. Eksen karakter, istediğini elde etmek için ya kendi mahvolmalı ya da başkasını mahvetmelidir. Başkışıye karşı olan, yani eksen karakteri engellemeye çalışan, muhalif olan karşıt kişidir (Egri, 2012, s. 122).

Öykü süresince karakterin hareketlerini oluşturan bir motivasyon bulunur. Karakterin hareketlerini yönlendiren motivasyonlar köklü olabilir ya da öykünün gelişimine göre ortaya çıkarlar. Karakterin amaçları ve davranışlarının ardında bir “neden” vardır. Amacın arkasındaki motivasyon karakterin eylemlerinin nedenidir (Miller, 2009, s. 88).

Karakterin eylemlerinin ortaya çıkışının nasıl olduğunu ve nedenlerini anlamak için birtakım özelliklerini incelemek gereklidir. Karakter, fiziksel özellikleri ile beraber, tutumları, alışkanlıkları, haz ve psikolojik dürtüleri ile bir bütündür (Bordwell ve Thompson, 2009, s. 78). Fizyolojik boyut, yaş, cinsiyet, boy, kilo, kusurlar (doğuştan veya sonradan gelen bozukluklar), tavır, görünüş gibi özelliklerden oluşmaktadır. Karakterin toplumsal boyutu, eğitimi, ev yaşamı, medeni hâli, ırk ve milliyeti, dini inancı, hobileridir. Psikolojik boyutu ise mizaç, hayal kırıklıkları, tutku, kompleksleri, içe veya dışa dönük olması, yetenekler, beğeniler ve zekâ düzeyinden meydana gelir (Egri, 2012, s. 46). Sinemada kişinin içinde yaşadığı duyguyla kaynaşmış olması gerektiğinden kişinin psikolojisini bilmek önemlidir (Adanır, 1994, s. 139).

Karakterin mizacı sinirliyse veya saldırgansa bunun nedenini yalnızca o andaki olaylara bakarak çözümlenemeyeceği yerinde olmayabilir. Karakterin çocukluğundaki bir olay, ailesinden gördüğü şiddet ya da yetimhanede deneyimlediği birtakım durumlardan

ortaya çıkan ve süregelen kendini koruma içgüdüğü de karakterde sürekli bir sınırlılık hali ve saldırgan tutuma yol açmış olabilir.

Aristoteles, Rus biçimcileri ve Yapısalcılar karakterin, olay örgüsü için gerekli olduğu görüşündedirler. Propp, Souriaux, Greimas karakter teorilerinde karakterlerin eylemi üzerine sınıflandırmalar yapmışlardır (Ersümer, 2013, s. 63). Bir eserde karakteri yorumlayabilmek için karakter ve tip arasındaki farkı anlamak ve karakter üzerine yapılmış sınıflandırmalara bakmak gerekir.

3.1. Karakter Kuramları

Bir tiyatro oyununda en büyük teknik sorunlardan biri kişileştirmedir. Günlük hayatta karşılaştığımız insanların kişiliği hakkında yargıda bulunulsa bile bu yargılar yanlış veya eksik çıkabilir. Oysa dramatik kişinin özellikleri kesin ve net bir şekilde belirlenmelidir. Bu nedenle oyunda kişileştirme önemli bir detaydır. Kişileştirme tip ve karakter olarak iki şekilde oluşturulur (Nutku, 2001, s. 181).

Tip, belli kalıplara göre belirlenen, hiçbir psikolojik özellik barındırmayan tiyatro ve roman kişisidir. Oyun boyunca gelişme ve değişme göstermezler. Birtakım sıfatlara göre belirlendiğinden (cimri, sarhoş, sinirli, pis vb.) genelde fiziksel yönleri ile ortaya çıkarlar (Nutku, 2001, s.182).

Karakter, evrensel ve kişisel özellikleriyle ele alınmaktadır. Tipler, bir belirgin özellik taşıyan ancak çeşitli kişisel özellik ve psikolojik boyutlara sahip olmayan kişileri ifade etmektedir. Bir karakterin tipik özellikleri ön plandaysa tipik karakter olarak adlandırılabilir (Özakman, 2012, s. 18).

Anlatmaya bağlı metinlerde tip, bağlı bulunduğu toplumsal sınıfın temel özelliklerini yansıttığı için, gerçek hayattaki kişilerle benzerlik göstermektedir. Tanzimat zamanı edebiyatçıları, metinler aracılığıyla toplumu değiştirmek istedikleri

için Tanzimat roman ve hikâyelerinde Felâtun Bey ve Rakım Efendi¹ gibi aşırı derecede iyi ve aşırı derecede kötü tipler bulunur (Yeşil, 2007).

Kıskançlık, nefret, tutku gibi duyguları temsil etmeleri nedeniyle roman kişileri, evrensel tiplere örnek olabilecek özelliklere sahip olabilirler. Halit Ziya Uşaklıgil'in Aşk Memnu eserinde Bihter ve Behlül kişileri, karakteristik yönleri tipleştirildiğinden, tip olma sınırını aşip karakter niteliği gösterdikleri söylenebilir (Kaplan, 2002, s. 679).

Karakter ise kendine has özelliklere sahip, sosyal ve psikolojik yönü bulunan, olaylar ve deneyimlemeleri sonucunda değişim ve gelişim gösteren kişilerdir (Aslanyürek, 2004, s. 102). Karakterin belli bir davranış bütünlüğü içinde olması gereklidir (Nutku, 2001, s. 183).

Karakter anlatıda sürekli değişim ve gelişim içerisinde iken, tip belirli özellikleri dışına çıkmaz. Öykünün gelişimini sağlayan karakter, anlatıya yön verir. Tip ise, öykü veya film boyunca pasiftir, sadece belli zamanlarda rolünü oynayıp kaybolur (Aslan, 2007, s. 39).

Kişiler, birbirleriyle karşıtlıklar oluşturmalıdır. Böylece birbirlerinin değerini belirlerler. Kişiler romanda bir anlatıcının onlar hakkında söyledikleriyle oluşur. Ancak sinemada, kişiler davranışlarıyla belirginleşmektedir (Chion, 1987, s. 123).

Karakterin belirli davranışları, hal ve tavırları olmazsa karakterde bir eksilme ortaya çıkar. Konuşma, yürüme, davranma şekli olmayan karakter, içsel duygularını seyirciye aktarmada başarılı olamaz. Dışsal biçimi yeterince oluşmayan karakter, içsel biçimini, ruhunu seyirciye geçiremez (Stanislavski, 1988, s. 15).

3.1.1. Aristo'nun karakter kuramı

Aristoteles, Poetika adlı kitabında *ethos* sözcüğünü karakter kelimesi yerine kullanır. "Bir oyun kişinin *ethos*'u, onun davranışlarından belli olur. Onun

¹Ahmet Mithat Efendi'nin 1875 yılında yazdığı, Felâtun Bey ile Rakım Efendi adlı romanın kişileridir.

özelliklerini, mizacını, eğilimlerini, duygularını, ahlaki amacını içerir (Şener, 2006, s. 37).”

Aristoteles’e göre karakterlerin dört özelliği bulunur. İlk olarak ahlâk bakımından iyi olmaları gerekir. İkinci olarak uygunluktur. Eylemlerine uygun özellikte olmalıdır. Üçüncüsü ise kendine has özelliklere sahip olmalı, tamamen birebir taklit olmamalı, benzemelidir. Son olarak karakter, tutarlı olmalıdır. Hayatı için yalvaran bir karakterin daha sonra gönül rızasıyla hayatını feda etmesi tutarlı olmayan karakterin yapacağı bir davranıştır (Aristoteles, 2008, 42-43).

3.1.2. Vladimir Propp’un karakter kuramı

Barthes yapısal çözümlemenin, anlatı kişisini ruhsal öz olarak tanımlamamaya özen gösterdiğini, bir varlık olarak değil de eyleme katılan olarak tanımlamaya çalıştığını belirtmiştir (Barthes, 1988, s. 46).

Propp olağanüstü Rus halk masallarını incelerken masal kişilerinin işlevlerini belirler ve bu kişilerin gerçekleştirdiği rolleri yedi başlıkta toplar (Propp, 1985, s.79);

- Saldırgan (kötü kişi), kahramana karşı olan kişi, çatışma veya kötülüktür.
- Bağışçı (sağlayıcı), kahramana verilen veya kahramanın aradığı nesne ve yardımcılarıdır.
- Yardımcı, kahramana hedefi yolunda yardım eden kişi veya nesneyi temsil eder.
- Aranılan kişi (prenses), kahramanın ulaşmaya çalıştığı nesne, kurtarmak istediği kişidir. Güç işlerin verildiği bir bakıma kahramanın sınındığı eylem alanıdır.
- Gönderen, kahramanın gönderilmesi görevini üstlenen, kahramanı harekete geçiren kimsedir.
- Kahraman, arayıcı-kahraman ve kurban-kahraman olarak ikiye ayrılır. Arayıcı-kahraman, bağışçının isteğini yerine getirmek için ayrılır. Kurban

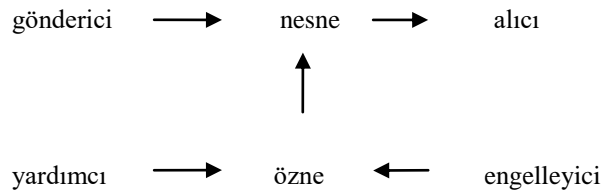
kahraman ise aranılmayan ve anlatının kurban-kahramanın serüvenlerinden oluştuğu kimsedir.

- Düzmece kahraman, sahte kahramandır. Bağışçının isteklerini gerçekleştirdiği gibi asılsız savlar ileri sürer.

Bir anlatı kişisi olmadan, Propp'un belirlediği işlevler tanımlanamaz. Belirlediği yedi farklı role sahip kişiler, kendi eylem alanlarına sahiptir. Ancak birbirleriyle birleştikleri veya çatıştıkları ortak eylem alanları da olabilir. Kişiler arayışı başlatıp, arayışı geliştirirler, olay örgüsünün düğümlenmesini sağlarlar (Ricoeur, 2016c, s. 75-76).

3.1.3. Algirdas Julien Greimas'ın karakter kuramı

A.J. Greimas da anlatı kişilerini ne olduklarına göre değil ne yaptıklarına göre betimlemeyi önerir (Barthes, 1988, s. 45-47). Greimas karakterleri sınıflandırırken Propp'un izinden gitmiştir. Propp'un belirlediği rollerden esinlenerek bir "eyleyenler modeli" geliştirmiştir (Dervişcemaloğlu, 2014, s. 139).

Şekil 3.1: Eyleyenler modeli

Eyleyenler modeli, ikili karşıtlıklar olarak üç eyleyen kategorisine dayanır. İlk kategori özne ile nesneden oluşur. Özne nesneyi ister, onu arzular. İkincisi, gönderen ile gönderilen karşıtlığıdır. İletişim alanı içinde gerçekleşir; bir mesaj veya iletinin gönderici ve alıcıyla iletişimi sağlar. Üçüncü eksen ise yardımcı ve engelleyici karşıtlığını verir. Olağanüstü masallarda bu çift, iyi ve kötü kalpliliği temsil eder. Eyleyenler modeli, arzu (isteyim), iletişim ve eylem ilişkisini bütünleştirmektedir (Ricoeur, 2016c, s. 90).

Zaman geçtikçe, oluşturulan karakterler de değişmektedir. Beyaz Atlı Prens gibi karakterler, daha basit özelliklere sahipken, modern karakterler çok fazla sayıda

karakteristik özellik barındırır. Bu karakterler olay örgüsünü kırma eğilimindedir. Tek bir model ya da boyuttan söz edilemez (Chatman, 2009, s. 104).

3.1.4. Etienne Souriaux'un karakter kuramı

Souriaux, karakterleri olayın faileri olarak görür ve karakterleri altı gruba ayırır. Başkahraman (Protagoniste), olayı bir istemden aldığı için (sevme, sevilme arzusu, elde etme, ölüm isteği vb.) Souriaux bu kahramana 'tematik güç' adını verir. Hasım kahraman (Antagoniste), bir çatışma yarattığı için 'karşı güç'tür. İstenilen veya istenilmeyen obje, kahramanın arzusu ya da kaçtığı şeydir. Verici kahraman (Destiateur), hakem rolünü oynayan, problemin özüme ulaşmasına yardım eden kahramandır. Alıcı kahraman (Destinataire), başkahramanın amacına ulaşmasından fayda sağlayan kahramandır. Yardımcı kahraman (Adjuvant) ise diğer kahramanlara yardım eden "itici güç" rolündedir. Olayların gelişiminde işlevler değişebilir (Ersümer, 2013, s. 59-61).

Souriaux, başkahramana "tematik güç" adını verirken, tematik gücün gelişmesini engelleyen hasım kahramanı da "karşı güç" olarak adlandırır. Arzu edilen veya istenilmeyen nesne ise "değerin temsili"dir. Çeşitli şekillerde temsil edilebilen bu güçler arasında gerçekleştirilebilecek, sonsuz sayıda dramatik durumlar ortaya çıkabilir (Aktaş, 1991, s. 153).

3.1.5. Campbell, Greenhill ve Fletcher'in karakter kuramı

Campbell, Greenhill ve Fletcher, topluluklarda öne çıkan üç ana karakter olduğunu ileri sürer. İlk olarak büyük adam, karakterize edilir. Büyük adam, topluluklarda birden fazla olabilir. Sosyal politikayı yöneten lider konumundadır. Ancak büyük adam, liderliği, babadan oğula geçen devretme ile değil, savaşarak elde etmelidir. Bilgili, arabulucu ve diplomatiktir. Büyük adam, en küçük bir zayıflık anında gözden düşebilir. Bu nedenle büyük adam, istikrarı sağlamalıdır (Campbell, Greenhill ve Fletcher, 2002, s. 4).

İkinci karakter sihirbazdır. Sihirbaz, diğer kişilerden uzak duran, asosyal kişilikleri temsil eden karakterdir (Bayrak, 2014, s. 111). Sihirbaz, topluluk kurallarına uymaz.

Büyük adama kendi çıkarına olmadığı takdirde destek vermez. Her eylemi bilinçli ve amaçlı şekilde yapar. Topluma, otoriteye baş kaldıran, toplum düzenini bozmaya çalışan karakterleri temsil eder. Son olarak düzenbaz karakteri ise, topluma renk katan, motivasyon sağlayan kişiliktir. Deneyimsizlik ve saflığı temsil eder. Çeşitli numaralarla deneyimli hale gelir. Sihirbaz ile iş birliği halindedir. Ancak sihirbaz, düzenbazı kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirir (Campbell, Greenhill ve Fletcher, 2002, s. 6).

3.1.6. Richard Bartle'in karakter kuramı

Bartle, Birleşik Krallık'taki belirli bir ticari oyunda bulunan karakterler hakkında, Kasım 1989'dan Mayıs 1990'a kadar süren bir tartışma üzerine, "İnsanlar, bir oyuncudan/karakterden ne istiyor?" sorusuyla yola çıkar. Böylece oyunda dört oyuncu/karakter tipi belirler. Bunlardan ilki başarılı karakterdir. Başarılılar için önemli olan, puan toplamak yani yükselmektir. Puan toplamak için keşif yaparlar, diğerlerinin puanlarını öğrenmek için sosyalleşirler ve ancak yoluna çıkan olursa öldürürler. İkinci karakter ise kâşiflerdir. Kâşifler için önemli olan ise yeni şeyler öğrenmek, gezmek, ilginç bilgiler edinmektir. Kâşiflere göre herkes puan toplayabilir, sosyalleşmek gereksizdir ve öldürmek, ölen kişi intikam alabilmek için geri geleceği için sakıncalıdır ([http-2](#)).

Sosyalleşen karakterler ise oyunu insanlarla iletişim kurmak için iyi bir yol olarak düşünürler. Diğer oyuncularını dinlemek, onları oynarken gözlemlemek bile sosyalleşen karakterler için yeterli olabilir. Herkesin ne hakkında konuştuğunu bilmek için keşif yapmayı tercih ederler. Puan toplamak, seviye atlamak ise yeni kimselerle tanışmak ve sosyalleşmek için gereklidir. Öldürmek, intikam için değilse, sosyalleşen karakter öldürmeye karşıdır. Sonuncu karakter ise katillerdir. Katiller diğer oyuncuların karakterlerini öldürmek için saldırırlar. Katil karakterler, iç sıkıntısını diğer karakterleri öldürerek azaltmayı hedefler. Keşif yapmayı ve sosyalleşmeyi, sadece öldürmek için başka oyuncu bulmak ve diğer oyuncuların zayıf noktalarını bulmak için gerçekleştirirler ([http-2](#)).

3.2. Karakter Tipolojileri

İlk sınıflandırmalardan biri Forster'a ait olan yalınkat (*flat*) ve yuvarlak (*round*) karakter ayrımıdır. Yalınkat karakterler, değişmeyen, statik, gelişim göstermeyen, basmakalıp, sadece bir veya iki özelliği olan kişilerdir ve romanda kolayca belirlenebilirler. Karmaşık özellikler barındıran, gelişme ve değişme gösteren, dinamik, okuyucu şaşırtabilen karakterler ise yuvarlak karakterlerdir (Forster, 1985, s. 108-119). Tablo olarak düz ve çember karakterler arasındaki farklar şu şekildedir ([http-3](#)).

Tablo 3.1. *Yalınkat ve yuvarlak karakterler*

YALINKAT KARAKTERLER	YUVARLAK KARAKTERLER
Basit ve tekdüze: Bir ya da birkaç özelliği vardır. Özellikleri tek bir cümleye sığabilir.	Karmaşık ve çok boyutlu: Birçok özelliği bulunur. Özellikleri detaylı bir betimleme gerektirir.
Sabit; gelişmeyen, kapalı	Değişebilir; gelişen, açık uçlu
Gerçek insanlardan uzak: Basmakalıp Yakınlık duymak zor	Gerçek insanlara benzer: Analiz etmek zor Yakınlık duymak kolay
Eylemleri kestirilebilir, belirlidir. Okuyucuyu şaşırtmaz.	Eylemlerinin önceden kestirilmesi zordur. Okuyucuyu şaşırtabilir.

Yalınkat karakterlerin tek veya çok az karakteristik özellikleri bulunduğundan, kişinin bir sonraki hareketleri tahmin edilebilir. Yuvarlak karakterler ise, üzerine düşünülebilecek nesnelere sahiptir. Onları günlük hayatta birlikte yaşadığımız kişiler olarak bile hatırlayabiliriz. Bunun nedeni, farklı ve çok sayıda karakteristik özelliklere sahip olmaları ile birlikte insana özgü çelişkilerinin de bulunmasıdır (Chatman, 2009, s. 124).

Bir diğer tipoloji, W.J. Harvey'in 1965 yılında yayınlanan çalışmasında yaptığı dörtlü karakter sınıflandırmasıdır: ana karakter (protagonists), arka plandaki karakter (background character), kart karakter (cards) ve ip karakter (ficelles). İlk iki karakter tipi, genel olarak Forster'in düz ve yuvarlak karakter tipolojisine karşılık gelmektedir. Kart karakter, ana karakteri destekleyen bir role sahiptir ve nispeten düz iken canlı ve gerçekçi karakterleri temsil eder. İp karakter ise hikyede kesin işlev veya görevlere sahip karakterlerdir ve nispeten yuvarlak ancak tipik karakterleri niteler (Bennema, 2014, s. 46).

Baruch Hochman, 1985 yılında yayınladığı çalışma ile karşımıza çıkar. Hochman karakterler hakkında ortaya çıkan bilgileri etkileyen birçok yol olduğunu belirtir: konuşma, eylem, fikirler, jestler, elbiseler ve çevresindekiler ile nefret ve tutku gibi. Yaptığı karakter tipolojisinde karşıtlıklarıyla birlikte sekiz kategori belirler: sluplaştırma – doğalcılık, tutarlılık – tutarsızlık, bütünlük – parçalılık, gerçekçilik – sembolizm, karmaşıklık – basitlik, şeffaflık – bulanıklık, hareketlilik – durağanlık, kapalılık – açıklık (Hunt ve diğerleri, 2013, s. 5).

1990 yılına gelindiğinde ise Fishelov'un tipolojisi ön plana çıkar. Fishelov, edebi eserin metne ait düzeyi ile yapılandırma (yorumlama) düzeylerinde Forster'in düz ve yuvarlak ayırımını uygulamayı önerir. Ancak düz ve yuvarlak karakterlerin karmaşık metinlerde uygulanmasının yetersiz olduğunu belirtir (Fishelov, 1990, s. 425).

Sinema filmlerindeki kahramanların geneline bakıldığında ise şu şekilde bir karakter tipolojisi ortaya çıkmaktadır. Değişken karakter olayların seyriyle birlikte farklı bir tutum alırken, sabit karakter ise değişmeyen karakterdir. Kapalı karakter, insanın iç dünyası derinden etkileyen, birikim ve deneyimlerle dolu olan karakterdir. Son olarak koşullu karakter ise fantastik ve bilimkurgu filmlerinde şiirsel-masalsı özelliklere sahip karakter olarak karşımıza çıkmaktadır (Aslanyürek, 2004, s. 109).

3.3. Karakterlerin Sunuluş Biçimleri

Karakterler mekân, davranış ve diyalog aracılığıyla tanıtılabilir. Bir filmde karakterin bulunduğu mekân gösterildiğinde karakter hakkında bilgi edinilebilmektedir. Perdede, dağınık bir oda, yatağının üzerinde ters çıkarılmış kıyafetler, masada ders

kitapları, kolunun üzerinde uyuyakalmış bir genç görüldüğünde, bu kişi hakkında bazı çıkarımlar yapılabilmektedir. Davranışlarıyla da bir karakterin tanıtımı yapılabilir. Kendinden küçük veya büyüklere davranışları, bulunduğu ortamdaki – kütüphane, hastane, banka- davranışları, karakter hakkında bilgi edinmemize yardımcı olur. Karakterin diğer bir sunuluş biçimi, konuşma biçimi ve kullandığı sözcüklerdir. Günlük hayatta kullandığı kelimeler, üslubu karakterin eğitim seviyesi hakkında çıkarım yapmamızı sağlayabilir (http-4).

Bazı karakterleri filmin gelişimiyle tanımak mümkünken, bazı karakterler daha ilk sahnede kişiliğini belli eden eylemlerde bulunur. Filmin ilk sahnesinde bir araba çalıp kaçan kişi, öğrencilerine konuyu içtenlikle tekrar eden bir öğretmen, çocuğuna kahvaltı hazırlamadan aceleyle evrak çantasıyla evden ayrılan bir anne, karakter özelliklerine ilişkin bilgileri eylemleriyle gösterir (Miller, 2009, s. 92).

Karakterlerin tiyatrodaki sunuluşları, ortaya çıkışları dönemsel olarak değişime uğramıştır. Antik Yunan karakterleri, kaderle çatışma içerisindedir. Neoklasiklerde ise karakterler arasındaki ilişkilerden doğan çatışma vardır (Sevim, 2010, s. 64).

Antik Yunan kahramanları, ortalamadan üstün kişiler olmasına rağmen aynı zamanda birer kurbandır. Güçlü olduğu için krallığa yükselen kahraman gücü azalınca kurban edilir. Şener, “Antik tragedya kahramanı, ölümcül bir yolun yolcusu olduğunun farkında olan, fakat görevi gereği kurban edilme onurunu gururla taşıyan kişidir.” der. Oidipus, Orestes, Aias, Antigone kurban kahramanlara örnektir (Şener, 2003, s. 49).

Rönesans döneminde birey öne çıkar. Aydınlanma ile birlikte birey/karakter hayatı değiştirebileceğine inanmaktadır. Diyalog önem kazanır. Edebiyatta ve tiyatrodaki kişiler artık gündelik yaşamda rastlanabilecek kişiler olmaya ve psikolojilerine de yer verilen kahramanlar olmaya başlar. Antik Yunan karakteri gibi kadere bel bağlamayan, toplumu akıl gücüyle değiştirebileceğini düşünen karakterler ortaya çıkar. Ancak modernizm ile birlikte oyun karakterleri, mutsuzluk ve karamsarlıkla tanışır. Temsil biçiminde yeni arayışlar başlar. Yirminci yüzyıl sonuna doğru, metinde karakter yerine düşünce öne çıkar (Sevim, 2010, s. 15-17).

3.4. Karakter ve Diyalog/Replik

Karakter hakkında bilgi edinilecek en önemli araçlar, karakterin eylemi ve repliğidir. Karakterin bir işlevi olarak diyalog, hikâyeyi ilerletme ve ana karakter hakkında bilgi verme amacını üstlenir (Field, 2013, s. 97-100).

Swain, diyalogun bilgi verme, bir duyguyu ortaya çıkarma, konunun ilerlemesini sağlama gibi işlevleri olduğunu belirtir. Ayrıca kişilerin replikleri bir amaca hizmet etmeli, bir heyecana ve tereddüde neden olmalıdır (Chion, 1987, s. 112).

Piyeslerde kullanılan dil ile sinema dili farklıdır. Başol “Sinemanın kendi dili vardır ve dünyanın en önemli piyesi veya romanı dahi sinemaya birebir uyarlandığı zaman sırtabilir.” diyerek sinemada dile ve diyalog kullanımına dikkat edilmesi gerektiğini belirtir. Başol ardından diyalogun üç temel kuralından bahseder. Diyalog açık, kolay ve gerçekçi olmalıdır (2010, s. 504).

1950’de Henry Green, BBC radyosunda kurmacada diyalog üzerine yaptığı konuşmada diyalogun yazarların okurlarıyla iletişime geçmesinin en iyi yolu olduğunu söylemiştir (Wood, 2013, s. 132).

Diyalog her zaman karşdakine bir bilgi vermeyi hedef edinir. Sinemada diyalogun işlevlerini şu şekilde sıralayabiliriz. Karakterizasyon, dil özellikleri, söyleyiş biçimini belirtir. Bilgilendirme, olaylar ve kişiler hakkındaki bilgileri kapsar. Söylem, bilgileri kullanım şeklidir. Son olarak ilişki, karakterler arasındaki ilişki ve ilerleyiş sürecini belirtir (Başol, 2010, s. 505).

Sinemada hikâyeler gerçek olmayabilir ancak izleyici anlatılan hikâyeye inandırılmalıdır. Karakterlerin inandırıcılığı diyalog ile desteklenmelidir. Karakterin değişimi hem eylemlerinde hem diyaloglarında uygun şekilde yansıtılmalıdır. Karaktere uygun bir diyalog, karakterin sınıfsal ve ekonomik durumu, hayata bakış açısı gibi bilgiler verir (Kıraç, 2018, s. 103).

3.5. Karakter ve Öykü/Olay Örgüsü

Romanın temelini öykü olduğunu söyleyen Forster, öyküyü “olayların zaman sırasına göre dizilerek anlatılması” olarak tanımlar (1985, s. 65-68). Mckee, karakter ve olay örgüsünün aynı olduğunu savunur. Bütün öykülerin karakter sayesinde ilerlediğini belirtir (Mckee, 2011, s. 92).

Karakterin değişmesi ve biçimlenmesine olaylar neden olur. Gerçekleşen her olayla karakter hakkındaki bilgimiz artar. Olayların meydana gelmesini karakter sağlar. Olaylara yön veren karakterdir. Eğer olaylar sürekli karakterin başına geliyorsa, karakter pasif ve zayıf bir karakter olarak görünmeye başlar (Field, 2013, s. 64-96).

Egri, “Olaylar örüntüsünü karakter yaratır.” der (Egri, 2012, s. 113). Kahramanın bir düşmanının olması olay örgüsünü güçlü ve başarılı yapar (Wellman, 2004, s. 18). Verdiği tepki ve gerçekleştirdiği eylemleriyle karakter, olay örgüsü içerisinde bir kişilik haline gelir (Başol, 2010, s. 432). Goffman ise sıra dışı ve güç olayların, karakterin değişimi ve gelişimine katkısı olduğunu söylemiştir (http-5).

Todorov, anlatıları olay merkezli (apsikolojik) ve karakter merkezli (psikolojik) olarak ikiye ayırır. Olay merkezli anlatılar, eylem üzerine ilerlerken, karakter merkezli anlatılarda ise öncelik, karaktere ve karakterin psikolojisine verilir (Ersümer, 2013, s. 64).

Olay örgüsünde kopukluklar olması, izleyicinin ilgisinin dağılmasına sebep olmaktadır. Yan öyküler, ana öyküyü besleyerek olayları, mekânı ve karakterleri güçlendirmelidir (Kıraç, 2018, s. 100). Ancak dikkat çekmek, seyircinin ilgisini sürdürmek için başvuru olan yan öyküler, temel düşüncenin etkisini azaltabilir (Chion, 1987, s. 103).

4. ONUR ÜNLÜ SİNEMASINDA KARAKTER

4.1. Onur Ünlü Biyografisi

“Ah Muhsin Ünlü” mahlasını kullanarak 1993-1998 yılları arasında şiirler yazan Onur Ünlü, 24 Haziran 1973 İzmit doğumludur. Onur Ünlü, film yönetmeni, oyuncu, yapımcı ve senaristtir. Onur Ünlü, lisansını Anadolu Üniversitesi İletişim Sanatları bölümünde tamamlayıp, Marmara Üniversitesi İletişim Çalışmaları’nda yüksek lisans yapmıştır ([http-6](#)).

Bütün şiirlerini “Gidiyorum Bu” adlı kitapta toplayan Onur Ünlü, Leyla ile Mecnun adlı televizyon dizisinin yönetmenliğini yapmıştır. Yapımcılığını, senarist ve yönetmenliğini yaptığı ilk sinema filmi Polis (2007)’tir. Beş Şehir (2009), Celal Tan ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikâyesi (2011), Sen Aydınlatırsın Geceyi (2013) ve İtirazım Var (2014) filmleri ulusal film festivallerinde çeşitli ödüller kazanmıştır ([http-7](#)).

5. ONUR ÜNLÜ FİLMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5.1. Polis (2007)

5.1.1. Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü

Süre: 103 dakika

Senaryo: Onur Ünlü

Yapımcı: Onur Ünlü, Eflatun Film, Funda Alp

Vizyon Tarihi: 16 Şubat 2007

Musa Rami, cinayet masasında bir polistir. İzmitli adındaki suç örgütünün demirbaşlarından birini ele geçirir ancak kendisine ateş etmeye kalkınca onu öldürmek zorunda kalır. Öldürülen kişinin kardeşi, intikam almak için Musa Rami'nin peşini bırakmaz. Akli dengesi bozuk kızı, pencereden düşüp ölür. Herkes kızının intihar ettiğini söylese de Musa Rami, kızını İzmitlilerin öldürdüğünden emindir.

Tez çalışmasında Musa Rami'den yardım alan Funda, yirmi üç yaşında üniversite son sınıf öğrencisidir. Musa Rami, Funda'ya âşık olmuştur. Satranç turnuvalarına katılan Funda, Kazak bir öğrenciyi yenmesinin zor olduğundan bahseder. Musa Rami, Funda'nın okulunda o Kazak öğrenciyi tuvalette sıkıştırıp, silahla tehdit eder. Funda, Kazak öğrenciyi satrançta yener ve bir üst kademedeki yarışmaya hak kazanır.

Funda'nın okulundayken, Musa Rami'nin ağzından ve burnundan kan gelir. Doktora giden Musa Rami, beyinde tümör olduğunu ve en fazla iki ay ömrü kaldığını öğrenir. Kızının ölümünü ve iki ay ömrünü kaldığını öğrenmesinin etkisiyle İzmitli ile olan savaşını tek başına yürütmeye karar verir ve istifa eder.

Musa Rami, ailesine karşı sevecen, ilgili bir baba ve dededir. Özellikle torunu Ece ve küçük oğlu Haluk'a çok düşkündür. Ailesini korumak için, İzmitli çetesinin konumunu bulup onları tek başına yok etmeye çalışırken yakalanan Musa Rami, kardeşinin intikamını almak isteyen İzmitlilerin elindedir. İzmitliler, onun ailesinden tek bir kişiyi kurtarabileceğini söyler. Musa Rami, yurtdışında çalışan oğlu Haluk'u seçer.

Polis olan büyük oğlu Nihat dışında ailenin geri kalanı, bir minibüsle şehri terk etmek üzere yola çıkar. Bu sırada, oğlu Haluk habersiz bir şekilde eve gelir. Musa Rami, Haluk ile evlerinin önünde otururken ateş edilir ve Haluk ölür.

Funda mezuniyet törenine Musa Rami'yi davet eder. Dans ederlerken Musa Rami, Funda'ya onu sevdiğini söyler ve evlenme teklifi eder. Ardından Musa Rami bayılır. Hastanede Funda ve Musa Rami'nin büyük oğlu Nihat, Musa Rami'nin öleceğini öğrenir. Bu sırada uyanan Musa Rami, haberlerde ailesinin bulunduğu minibüsün kaza geçirdiğini ve içinde bulunanların öldüğünü öğrenir.

Musa Rami, oğlu Nihat'a telefon ederek, İzmitlileri kökten bitireceklerini söyler ve verdiği adrese getirebildiği kadar bomba getirmesini söyler. Eve gitmemesini tembihler. Ancak Nihat eve gider, binaya girmeden iki adam, onu boğarak öldürüp çöp konteynırına koyar. Musa Rami, elinde bulunan bombaları alır ve polis ceketini de bombaların gözükmemesi için giyip belirlediği adrese gider. Musa Rami, oğlunun gelmemesi üzerine öldürüldüğünü anlar.

5.1.2. Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi

Polis filminde, başkarakter olarak Musa Rami ve Funda görülmektedir. Diğer karakterler yalnızca olay örgüsü içerisinde, belli zamanlarda ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle Musa Rami ve Funda karakteri, anlatıda karakterin deneyimlediği amaç, çatışma ve eylem açısından incelenecektir.

Görsel 5.1. *Musa Rami karakteri*

Görsel 5.2. *Funda karakteri*

5.1.2.1. Musa Rami'nin amaç, çatışma, eylem açısından incelenmesi

Musa Rami, filmin başında uyuşturucu kaçakçılığı yapan İzmitli çetesini yakalama amacındadır. Çetenin elebaşlarından birini öldürdükten sonra ise Musa Rami'nin amacı değişir çünkü kardeşinin intikamını almak isteyen İzmitliler, Musa Rami'nin ailesinin peşindedir. Bu nedenle Musa Rami'nin amacı artık ailesini korumaktır.

Musa Rami ailesini koruma amacını gerçekleştirmek için birtakım eylemlerde bulunur. Torunu Ece ile sahildeyken İzmitlinin bir adamı gelip Musa Rami'yi korkutmaya çalışır. Bunun üzerine Musa Rami, adamın sigarasını alıp, kolunu bükerek adamı diz çöktürür ve sigarayı adamın yüzünde söndürür. Ece'yi yanına çağırıp adama vurmasını söyler. İlerleyen sahnede ise, adamı denize attığı anlaşılır.

Musa Rami torunu ile eve döner. Binanın önündeyken Musa Rami'nin kızı, bina önüne düşer. Bunun üzerine Musa Rami, İzmitli çetesinin tehditlerini daha ciddiye almaya başlar. Her ne kadar kızının psikolojik sorunları olsa da intihar edeceğine inanmaz. Emin olmak için kızının doktoruna gider. Kızının doktorunun, net ve doğru bir bilgi istediğini anlaması için Musa Rami, doktoru bir iple sırtından asmıştır. Musa Rami, her iki durumda da ne polis kimliğine ne de bir vatandaş kimliğine uygun hareket eder.

Musa Rami torunu Ece'ye annesinin iyileşeceğini ve pikniğe gideceklerini söylemiştir. Annesinin ölümü üzerine Ece, dedesine yalan söylediğini, kendisini kandırdığını söyler. Musa Rami, bu sözlere çok üzülür. Kızını kaybetmenin üzüntüsü içerisindeyken bir yandan da torunu Ece'nin bu sözleri Musa Rami'yi İzmitli çetesi karşısında bir şeyler yapmaya iter. Musa Rami, daha önce birkaç kez tutukladığı kişiden ruhsatsız silah satın alır.

Bir cinayet masası polisi olan Musa Rami, cinayet aleti olarak nitelenebilecek ruhsatsız bir silah almıştır. Musa Rami, satın aldığı bu silahı, ailesini koruma amacı uğruna kullanır. İzmitli çetesini takip eder ve İzmitliyi alışveriş merkezi çıkışında vurur. Ancak vurulan başkasıdır. Silah sesi duyan, çatışmaya hazırlıklı kişiler vardır ve onlar da silahını ateşler ve çatışma çıkar. Böylece, Musa Rami'nin cinayet girişimi belli olmaz. Musa Rami, bir kişiyi öldürmek amacındadır, polis kimliğine uymayan bir eylem içerisindeydir.

İzmitli, Musa Rami ile telefon konuşmasında, yine ailesini kaybedeceğini ve kardeşinin intikamını alacağını söyler. Musa Rami, gece boyunca düşünüp taşınır, plan yapar. Kendini canlı bomba haline getirerek İzmitlinin evine gider. Hem kendi ölümünü göze almıştır hem de İzmitliyi yok etme düşüncesine sahiptir. Ancak İzmitlinin

adamları Musa Rami'yi yakalar. İzmitli, Musa Rami'den sadece bir kişiyi seçmesini ve onu öldürmeyeceğini söyler. Musa Rami küçük oğlu Haluk'u seçer.

İzmitlinin iki adamı Haluk'u öldürdükten sonra Musa Rami, İzmitli çetesini tamamen yok etmeye kararlıdır çünkü mezarlarını kazmıştır. Ailesini korumak için tekrar cinayet işlemeye niyetlenmiştir.

Musa Rami'nin diğer bir eylemi de Funda'yı gizlice takip edip evine izinsiz girmektir. Funda'nın arkasından bıçağıyla kapıyı açıp evine girer. Funda'nın telefonda arkadaşıyla konuşmasını dinler. Bu eylemlerinin nedeni, Funda'ya duyduğu sevgidir. Eylemlerinin amacı ise Funda'nın ona soracağı soruları öğrenip cevaplarını hazırlamaktır.

Funda, Musa Rami'yi mezuniyetine davet eder. Musa Rami'nin yaşından dolayı güvenlik görevlileri onu içeri almaz. Bunun üzerine Musa Rami, güvenlik görevlileri ile kavga eder ve onları etkisiz hale getirir. Birinin kafasına sürekli yumruk atar. Funda kapıya gelerek Musa Rami'ye sesleninceye kadar yumruk atmaya devam eder. Musa Rami, kendini polis olarak gördüğünden her şeyi yapmaya hakkı olduğunu düşünmektedir.

Mezuniyet balosunda bayılan Musa Rami, hastane yatağında haberleri izlerken Mardin'e giden ailesinin trafik kazasında öldüğünü öğrenir. Cami duvarına yaslanan Musa Rami silahı kafasına dayayıp tetiği çekecek iken, Kuran okunmaya başlanır. Musa Rami, silahını gizleyip oradan uzaklaşır.

Büyük oğluna telefon eden Musa Rami, oğlundan bulabildiği kadar bomba ve silah getirmesini ister. Amacı İzmitlileri yok etmektir. Bombayı üzerine takıp, polis üniformasını giyer. Musa Rami'nin, canlı bomba halindeyken polis üniformasını giymesi, canlı bomba planını meşru kılmak içindir.

Musa Rami diğer bir eylemini, Funda'nın satrançta birinci olabilmesi için gerçekleştirir. Funda'nın bir sonraki maçta karşılaşacağı rakibini tuvalete silahla tehdit eder. Adalaete uymayan bir eylemde bulunur.

Musa Rami, canlı bomba olmaya karar verdikten sonra namaz kılar. Musa Rami kanser olduğunu öğrendiğinde, alışveriş merkezinde İzmitliyi öldürmeye çalıştığında, oğlu Haluk öldürüldükten sonra ve Mardin'e gitmekte olan ailesinin öldüğünü öğrenmesinin ardından camiye gitmiştir. Musa Rami camiye neden gider: zor durumda kaldığı için, gücünü toplamak için ya da işlediği suçlardan ötürü affedilmek için. Büyük oğlunu arayıp İzmitlileri yok etme planı hakkında, "Allah bizimle" demesi, Musa Rami'nin camiye gitmesi, namaz kılması inancının göstergesidir. İnancının diğer bir göstergesi ise, polis teşkilatından Bekir ile konuşmasında, Bekir'e "Cuma namazlarını bırakma." demesidir. Ancak ailesini korumak için cinayet işlemeyi göze almış, buna teşebbüs etmiş bir polistir. Musa Rami, inancı ve eylemleri arasında sıkışmış bir karakterdir.

Musa Rami'nin çatışması, aynı zamanda eylemlerinin nedeni olan İzmitli çetesi iledir. Film boyunca Musa Rami, ailesini korumak amacıyla İzmitli çetesi ile mücadele halindedir. Musa Rami, ailesini koruma amacı sayesinde film boyunca motive edilir, olaylara yön verir. Ancak karakter amacını gerçekleştiremez.

5.1.2.2. Musa Rami'nin diyalog açısından değerlendirilmesi

Musa Rami'nin diyaloglarına bakıldığında, eylemlerinin nedeni hakkında açıklamalar bulunmaktadır. Funda'nın Musa Rami'yi odasında ziyaretinde, Funda, raporda yakın mesafeden on dört kurşun deliği olan cesetten bahseder. Aslında iki kere ateş edilmesinin yeterli olacağını söyler. Bunun üzerine Musa Rami, kurşun deliğinin on sekiz olduğunu, elinde iki tabanca bulunduğunu belirtir. Tabancanın fazla ateşlenmesi hakkında ise "Çünkü kesin konuşmam gerekiyordu." der. Musa Rami'nin tabancasını fazla ateşlemesinin, kızının doktorunu ipele asarak sorguya çekmesinin ve mezuniyet balosu mekânında güvenlik görevlisini sürekli yumruklamasının nedeni kesin ve net bir izlenim vermek, gücün kendisinde olduğunu göstermektir.

Musa Rami ne yaşarsa yaşasın, karakterin aklında hep Funda vardır. Beyin kanseri olduğunu öğrendiğinde, bir süre gözleri dalar ve kendi kendine konuşmaya başlar. "Çok güzel gözleri var, böyle kocaman kocaman." der. Funda'dan bahseder. Kanser

olduğunu, yakın zamanda öleceğini öğrenmiştir ancak karakter, sevdiği kadını düşünmektedir.

Görsel 5.3. *Musa Rami, kanser olduğunu öğrendiğinde*

Canlı bomba planından önce Musa Rami, son kez Funda ile görüşmek istemiştir. Masada karşılıklı otururken, Funda ile kibar bir şekilde konuşur; geldiği için teşekkür eder ve kendisi için son kez bir şey yapmasını ister. Funda kabul eder. Musa Rami'nin istediği şey, Funda'nın kendisini sevdiğini söylemesidir. Funda söylemez. Musa Rami bağırır, "Seni seviyorum de lan!" Funda korkarak sevdiğini söyler. Musa Rami bu kez "Yalan söylüyorsun!" diyerek bağırır.

Görsel 5.4. *Musa Rami, Funda'dan son dileğini isterken*

Mezuniyet balosunda Funda, Musa Rami'nin güvenlik görevlisini nasıl dövdüğünü gördüğü için Musa Rami'den artık çekinmekte hatta korkmaktadır. Musa Rami, restoranda Funda ile görüşmesinde, Funda'ya kendisinden korkmamasını rica eder: "Benim şiddete meyilim dertten." der. Musa Rami bu sözlerle eylemlerini açıklamakta, bir nevi kendini haklı çıkarmaya çalışmaktadır.

5.1.2.3. Musa Rami karakterinin sunuluşu

Filmin ilk sahnesinde Musa Rami karakterinin dört kişiyle dövüşmesi görülmektedir. Musa Rami'nin bu kişilerle kavgasından zaferle çıkması, karakterin dövüşte iyi olduğunu gösterirken, güçlü bir karakteri niteler. Ardından İzmitli çetesinin elebaşısıyla konuşmasında karakterin polis olduğu bilgisi verilir. Konuşma sırasında, Musa Rami'nin etkisiz hale getirdiği adamlardan biri kıpırdamaya başlar. Musa Rami, arkası dönük olduğu halde pozisyonunu değiştirmeden silahını çıkarıp adamı vurur. Karakterin silah kullanma ustalığı da bu sahneyle verilmiş olur.

Musa Rami evine gider ve penceresinde ışık görür. Yavaşça merdivenlerden yukarı çıkıp, silahıyla içeri girer. Ailesi Musa Rami'nin doğum günü için sürpriz yapmıştır. Bu sahneden Musa Rami'nin sürekli tetikte, şüpheli bir karakter olduğu anlaşılmaktadır. Oğulları, kızları ve torunları ile konuşmasından, onlara olan davranışlarından, ailesine önem veren, aile bağları güçlü bir karakter olduğu görülmektedir. Ailesine karşı son derece sevecen olan karakter, içinde sert bir karakter olarak verilir.

Musa Rami, Funda ile görüşmelerinde nazik, hassas ve güler yüzlü bir tavır takınmaktadır. Karakter, âşık olduğunda başka bir hâle bürünür. Ancak tüm ailesini kaybetmesiyle Funda'ya karşı tavrı da sert bir hâl almıştır.

Ailesinden birini kaybettiğinde diğer insanlara olan saygısını yitirdiği, kızının ölümünü araştırırken başvurduğu yöntemlerden anlaşılmaktadır. Musa Rami, ailesi söz konusu olduğunda sert, acımasız ve şiddete meyilli bir karakter portresi çizer. Musa Rami'nin karakter özellikleri, olayların gelişimi ile sunulmakta ve karakter olaylara verdiği tepki ile tanıtılmaktadır.

5.1.2.4. Musa Rami'nin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Polis filmi bir suç örgütünün üyelerinden birinin polis memuru Musa Rami tarafından vurulmasıyla, söz konusu suç örgütünün polis memurundan intikam almak için uğraşmasını ve polis memuru Musa Rami'nin ise bu suç örgütünden ailesini korumak için mücadelesini anlatmaktadır.

Musa Rami karakterinin ilk sahnelerde İzmitli suç örgütünün bir üyesini öldürmesi olayların gelişimi açısından önem arz etmektedir. Çünkü çeteden birinin öldürülmesi, diğer olaylara zemin hazırlamıştır. İzmitlinin kardeşinin intikamını almak için, Musa Rami karakterini tehdit etmesi ve Musa Rami'nin ailesini öldürmeye çalışması olaylar zincirini başlatır.

Musa Rami karakteri her ne kadar filmin başında olaylara yön veriyor gibi görünse de ilerleyen sahnelerde olaylar karakterin başına gelmeye başlar. Karakter ne kadar çabalarsa çabalasın, amacına ulaşamaz.

5.1.2.5. Funda'nın amaç, çatışma ve eylem açısından değerlendirilmesi

Funda karakterinin amacı, Musa Rami'nin polislik mesleğinde edindiği bilgiler ışığında tezini tamamlamaktır. Amacını gerçekleştirmek için de Musa Rami ile görüşmeler gerçekleştirir. Görüşmelerde kendisi hakkında bilgiler de verir. Musa Rami'nin de bu görüşmelerde polislik anılarından bahsetmesi Musa Rami ve Funda karakterlerini yakınlaştırarak, arkadaş konumuna getirmiştir.

Funda satranç turnuvasını kazanır. Musa Rami'ye satrancı nasıl kazandığını, Kazak çocuğu nasıl yendiğini anlatır. Her ne kadar Kazak oyuncunun hata yapmasına şaşırsa da, Musa Rami'nin Kazak oyuncuyu tehdit ettiği aklına bile gelmez. Ardından Musa Rami, gününün nasıl geçtiğini anlatır. Kızını kaybettiğini, yanlışlıkla masum insanların ölümüne neden olduğunu ve kanser nedeniyle iki aylık ömrü kaldığını söyler. Bunun üzerine Funda ertesi gün, polis merkezine giderek Musa Rami'nin suç işlediğini söyler. Funda, tezi için önemli bir kaynak olan Musa Rami'yi kaybetme riskini göze almış ve onu ihbar etmiştir. Funda duygularıyla değil mantığıyla hareket eden bir karakterdir.

Mezuniyet partisine Musa Rami'yi tezine yardımcı olduğu için davet eder. Mekâna girerken Funda, Musa Rami'nin elini tutarak girer. Funda, Musa Rami'ye karşı bir şeyler hissettiği için değil, Musa Rami'ye hayranlığından, Musa Rami'nin iyi, dürüst ve başarılı bir polis olarak düşündüğünden ve onunla görünmekten gurur duyduğunu belirtmek için elini tutar.

Funda'nın filmde üç çatışması vardır. İlki satranç turnuvasında karşılaşacağı Kazak oyuncudur. Musa Rami tehditle Kazak oyuncunun, Funda'yı yenmesini engeller. İkinci çatışması Polis Yılmaz'dır. Yılmaz, Funda'yı Musa Rami'den kıskanmaktadır. Funda ile yakınlaşmak ister bu yüzden imkânlarını kullanarak diğer polisleri toplayarak Funda'nın yolunu keser. Funda, Musa Rami'yi savunurken, aynı zamanda Yılmaz'a karşı tavrını da ortaya koyarak bu çatışmadan kurtulur.

Funda'nın son çatışması, evlilik teklifi yapmasının ardından Musa Rami olur. Artık Musa Rami'nin niyetini anlayan Funda, Musa Rami'ye karşı mesafelidir. Ancak son bir kez Musa Rami'nin ricasını kırmayıp, buluşma yerine gider.

5.1.2.6. Funda'nın diyalog açısından değerlendirilmesi

Funda, daha önce Musa Rami'nin verdiği raporları incelemiş ve hem teşekkür etmek hem de birkaç soru sormak için Musa Rami'nin ofisine gelmiştir. Raporda, üzerinde on dört tane kurşun deliği olan ceset hakkında soru sorar. “Yakın mesafedeymişsiniz. Aslında tetiği iki kez de çekseniz yeterli olurmuş” diyerek Musa Rami'nin neden o kadar ateş ettiğini anlamaya çalışır. Funda, Musa Rami'ye karşı şüpheli bir yaklaşım içerisinde. Ancak Musa Rami, kurşunun ilerlemesi sırasında kat ettiği mesafeyi ikiye böldüğü teorisinden başlayarak anılarıyla Funda'yı ikna eder. Funda, Musa Rami'nin anlattıklarından sonra, Musa Rami'ye karşı olan şüpheli tavrını bırakıp hayranlık konumuna ulaşır.

Görsel 5.5. *Funda, Musa Rami'nin ofisinde*

Polis Yılmaz, ekibiyle birlikte Funda'nın yolunu keser. Yılmaz, Funda'yı tezi için Musa Rami'ye yönlendirdiğine pişman olduğunu söyler. Funda'dan hoşlandığını belli ederek Musa Rami'yi kötülemeye çalışır. Bunun üzerine Funda "Musa Rami çok iyi bir insan, ne istiyorsunuz ondan?" diye sorar. Funda, Musa Rami'nin kendisine yaptığı itirafa rağmen (masum insanların ölümüne neden olması), Musa Rami'nin iyi biri olduğunu dile getirir. Funda karakteri, Musa Rami'nin itirafının gerçek olmadığına, şaka yaptığına kanaat getirmektedir.

Görsel 5.6. *Funda, Yılmaz'a karşı Musa Rami'yi savunurken*

Funda arkadaşı ile telefonda konuşurken, Musa Rami'ye çok zor bir soru soracağını söyler. Arkadaşı da yalan söyleyeceğini belirtmiş olmalı ki Funda, "Yok yok, yalan söylemez o, bilmiyorsa bilmiyorum, der" diye cevap verir. Funda, Musa Rami'nin dürüst, yalan söylemeyen bir polis olduğuna inanmaktadır.

Funda mezuniyet partisine Musa Rami'yi davet eder. Davette konuşurlarken Funda, Musa Rami'ye, "Siz çok farklı bir insansınız Musa Bey. Eğer heykeltıraş olsaydım, sizin çok büyük bir heykelinizi yapmak isterdim." der. Funda bu söyleriyle Musa Rami'ye olan hayranlığını belirtir.

Görsel 5.7. Funda, Musa Rami'ye hayranlığını belirtirken

5.1.2.7. Funda karakterinin sunuluşu

Funda, komiser Musa Rami ile tezi için görüşmektedir. Musa Rami'nin polis olarak tecrübe ve fikirlerinden yararlanmaktadır. Satranç şampiyonluğuna sahip olan Funda, çalışkan ve kendini geliştirmeyi seven bir karakterdir.

Funda, Musa Rami suç işlediğini ve insanların ölümüne neden olduğunu söylediğinde, hemen polise gidip ihbar etmiştir. Funda, Musa Rami'den tezi için yardım

almasına rağmen, Musa Rami'yi korumak yerine, ihbar ederek vatandaşlık görevini yapmıştır. Funda, dürüst bir karakter olarak sunulmuştur.

Polis merkezinden dönerken Komiser Yılmaz, Funda'nın yolunu keser. Yılmaz, Musa Rami hakkında kötü sözler sarf edince Funda, Musa Rami'nin iyi bir adam olduğunu söyleyerek Musa Rami'yi savunur. Funda, önce Musa Rami'nin katil olduğunu düşünüp ihbar ederken, ardından Musa Rami'yi savunmuştur. Funda, hızlı bir şekilde fikrini değiştirebilen bir karakterdir.

Funda telefonda arkadaşına Musa Rami'den hayranlıkla bahseder. Funda, Musa Rami'nin polislik anılarına, bilgece konuşmalarına hayrandır. Funda karakteri, bilgi ve zekayı takdir eden, değer veren ve önemseyen bir karakterdir.

Funda, Musa Rami'yi teşekkür etmek amacıyla mezuniyet partisine davet eder. Musa Rami, partide Funda'ya evlilik teklifinde bulunur. Funda'nın, evlilik teklifinden sonra Musa Rami'ye olan bakış açısı ve tavrı değişmiştir. Funda, hoşuna gitmeyen bir durumda tavır koyabilen bir karakterdir.

5.1.2.8. Funda'nın öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Funda karakteri, Musa Rami ile kurduğu diyaloglarda olay örgüsüne yön vermektedir. Musa Rami'ye satranç turnuvasında karşılaşacağı güçlü rakibi Kazak oyuncudan bahsetmesi, Musa Rami'nin Funda'nın turnuvayı kazanması için Kazak oyuncuyu tehdit etmesine neden olarak olay örgüsüne katkı sağlamıştır.

Funda'nın evine gizlice giren Musa Rami, Funda'nın kendisine soracağı soruyu öğrenir ve bunu test etmek için boş bir alana gider. Bu alanda merminin ne kadar bir sapmaya uğradığını belirlemeye çalışır. Bu sırada polis Yılmaz da Musa Rami'yi tutuklamak için yolunu keser. Musa Rami'nin test için boş alana gitmesi, Yılmaz'ın Musa Rami'yi takip etmesi Funda'nın olay örgüsünü yönlendirmesinden kaynaklanmaktadır.

Polis Yılmaz, Funda'dan hoşlanmaya başlar ve Funda'yı Musa Rami'den kıskanır. Funda'yı Musa Rami'den uzaklaştırmak ve Funda ile birlikte olabilmek için, Musa Rami'nin açığını yakalamaya çalışır. En ufak bir ipucu bulduğunda Musa Rami'yi

tutuklamaya gider. Funda karakteri, Yılmaz karakterini, Musa Rami'ye yönlendirmiştir. Musa Rami'yi tutuklamak isteyen Yılmaz'a, Musa Rami'yi seven ve her zaman arkasında olan vefakâr polis Bekir karşı çıkar. Bunun üzerine birbirlerine tabancalarını doğrulturlar. Bu sırada, Musa Rami'nin yakaladığı çetenin üyeleri intikam için Musa Rami'yi takip etmişlerdir. Polislerin tabancalarını görünce, çete de ateş eder. Musa Rami dışında orada bulunan bütün polisler, hayatını kaybeder veya ciddi şekilde yaralanır. Funda karakteri bilmeden, polislerin ölümüne neden olmuştur.

5.2. Çocuk (2008)

5.2.1. Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü

Süre: 73 dakika

Senaryo: Onur Ünlü

Yapımcı: Sinan Çetin

Vizyon Tarihi: 18 Ocak 2008

Film sınıftaki bir öğretmenin ders anlatmasıyla başlar. Daha sonra içeri bir çocuk girer ve müdürün öğretmeni çağırdığını söyler. Ardından çocuk öğretmenin çantasından cüzdanı alıp pencereden kaçır. Aldığı cüzdanı okulun önünde bulunduğu arkadaşına verir ve şatoya gitmesini söyler.

İsfendiyar adlı bir adam çok mutsuz ve kötü kalplidir. Bu nedenle çocukların da mutsuz olması için Doğu Avrupa'da kötülük saçan bir kutu yaptırır.

Çocuk ve arkadaşı Volki, caddede yürürken bir adama çarpıp, saatini çalarlar. Adam, saatinin olmadığını fark edince Çocuk'u kovalamaya başlar. Çocuk, çıkmaz sokaktaki havalandırmaya girer. Havalandırma kargo şirketinin havalandırmasıdır. Çocuk bir sepetin içine girerek saklanır. Sepet ve diğer kargolar, bir televizyon kanalına götürülür.

Televizyon kanalında çalışan Rüya, çocukları sevmeyen ancak çocuk programı sunan bir kadındır. Programı bitirdikten sonra Rüya, sunduğu programdan ve kanaldan nefret ettiğini söyler. Yönetmen ve aynı zamanda Rüya'nın nişanlısı olan Oktay, bir dizi projesi için Rüya'yı ikna etmeye çalışmaktadır.

Rüya, odasında üzerini değiştirirken gelen kargoyu fark eder. Kargodan gelen kötülük kutusudur. Rüya kutuyu çalıştırınca, sepetin içindeki Çocuk, müzikten rahatsız olmaya başlar ve anne-babasını kaybettiği kazayı hatırlar. Buna dayanamayan Çocuk bağırır. Bağırınca Rüya çocuğu fark eder ve dışarı çıkarır. Çocuk dışarı çıkmadan önce kötülük kutusunu çalar.

İsfendiyar ise odasındaki ekranlardan her şeyi izlemektedir. Çocuğu engellenmek için stüdyodaki kameraları yerinden oynatıp, kâğıtları savurur. Çıkış kapısındaki güvenlik çocuğu yakalar. Çocuk, adama teke atıp kaçar. Kaçarken kutuyu düşürünce, Rüya kutuyu alıp çantasına koyar.

Çocuk diğer arkadaşlarıyla buluşup şato dedikleri yere gider. Gün boyunca çaldıkları ganimeti saymak için Salto'ya verirler. Salto ganimeti eksik sayınca kavga çıkar. Patron gelince Çocuk, her otuz binde, bir çocuğu serbest bırakacağını ama sözünü tutmadığını söyler. Çetenin patronu Gani, bu kadar çocuğa bakmanın zor olduğunu söyleyerek çocuğa gözdağı verir. Yemekte Çocuk yoktur. Çatı katında annesinin hayaliyle konuşmaktadır. Annesine yalnız olduğunu söyleyerek ağlar.

Gani ve Hamdi, küçük bir kız ile gelir ve Çocuk'tan kızını eğitmesini ister. Çocuk gece izinli olduğunu söyleyince patron eğer kızını eğitirse, iki çocuğu özgür bırakacağına dair söz verir.

Çocuk ve kız oradan ayrılınca, bir kamyon kapıları yıkıp geçerek evin önünde durur. Çetenin patronu Gani ve yardımcısı Hamdi'yi alıp kanalın sahibi İsfendiyar'a getirirler. İsfendiyar, Çocuk'u öldürüp kötülük kutusunu getirirlerse onlara para vereceğini ima eder.

Rüya ile Oktay yemek yedikleri mekânın önündedir. Oktay taksi çağırarak içeri girer. Bu sırada Çocuk, kız ve Volki, Rüya'nın çantasını çalarlar. Rüya, çocukları takip edip, şato dedikleri sığınaklarına ulaşır. Haber yapabileceğini düşünen Rüya, kamerasını çıkarıp çekim yapmaya başlar. Patronun yardımcısı Hamdi, Rüya'yı fark edip yakalamaya çalışınca, Rüya bir kapıdan içeri girer. Volki odadadır. Rüya'dan, programda söylediği şarkıyı söylerse, onu buradan çıkaracağını söyler.

Rüya şarkıyı söyler ve pencereden aşağı iple inmeyi başarır. Aşağıda Çocuk onu beklemektedir. Çocuk ile Rüya kaçarlar ve eski eşyalarla dolu bir yere gelirler. Rüya çantasını ister. Çocuk, sabahtan önce bulamayacağını söyler. Rüya otururken kamerasını çalan Çocuk, hayal kurarsa kamerasını vereceğini söyler. Rüya ile Çocuk döküntü olan otomobile binerler. Çocuk, Rüya'ya annesine benzediğini ve annesi gibi koktuğunu söyler. Annesini özlediğinden bahsederken, Rüya çocuğun kafasına vurur ve kamerasını alıp kaçar. Çocuk bayılır.

Gani ve Hamdi, Çocuk'un annesi ile buluşur. Annesi oğlunun nerede olduğunu sorunca Hamdi, okulda olduğunu söyler. Sokak çocuklarını okuttuklarını söyleyen Gani, ailelerine başış karşılığı çocukları iade ettiklerini belirtir.

Diğer çocuklarla Gani, Çocuk'a Rüya'nın nerede olduğunu sorarlar. Volki, arkadaşını kurtarmak için dikkat dağıtınca Çocuk kaçar. Rüya ile Oktay, İsfendiyar'ın odasına giderler. Rüya, çocuk hırsızlığıyla ilgili haber yapmak istediğini söyler ve İsfendiyar belgeyi onaylayarak izin verir. Rüya, çetenin evinin önünde habere giriş yaparlar ve içeri girmeye hazırlanırlar. Gani, kim olduğunu sorunca, cezaevinden yeni çıkmış gibi yapan Oktay adının Cevat olduğunu söyler. Hamdi, gizli kamerayı bulur. Gani de kol saatini çalar ve sahte olduğunu söyler. Oktay rolden çıkınca Rüya ile kaçarlar.

Evde Rüya, Oktay'a korkak olduğunu, saçma dizi projeleriyle uğraştığını, apartman yöneticisi bile olamayacağını söyler. Gani ise, Volki'yi sorguya çekmiş, her yerde Çocuk'u aramaktadır. Çocuk, Rüya'ya anne diye seslenir. Rüya ise çocukları sevmediğini, onun annesi olmadığını söyler. Çocuk ise annesi olması için yalvarır. Rüya, Çocuk'a hırsız olduğunu söyler. Çocuk ağlar ve kötü çocuk olmadığını Rüya'ya kanıtlamaya çalışır.

Çocuk, Oktay ile Gani'nin anlaşmasını duyar. Oktay, Gani'ye çocuğu getirmesi için para verir. Çocuk koşarak Rüya'nın yanına gider. Rüya, Çocuk'u dinlemez. Bu sırada Oktay gelir ve çocuğu götürür. Çocuktan kutuyu ister. Çocuk, Oktay'dan kaçar. Kanalın koridorlarında koşarken, İsfendiyar, çocuğun gitmesini engellemeye çalışır. Oktay çocuğu yakalayınca çocuğu bayılıp, kutuyu alır.

Rüya kameradaki görüntüleri montaja almak için bilgisayara aktarırken, Oktay ile Gani'nin görüntülerini izler. Bunun üzerine Rüya, Çocuk'u bulup uyandırır. İsfendiyar, kötülük kutusunu çocuk programında açması için Oktay'a verir. Oktay, programda kutuyu çalıştırır ve çocuklar kötülük yapmaya başlar.

Rüya, Oktay'dan intikam almak için ona vurur ve tekme atar. İsfendiyar'a ulaşmaya çalışan Rüya, Oktay tarafından engellenir. Oktay, çocuktan kutuyu alır. Televizyon binasının çatısındaki makineye kutuyu yerleştirir ve kötülüğün tüm dünyaya yayılmasını bekler. Rüya ve Çocuk gelir ve İsfendiyar'ı engellemeye çalışır. Kavga sırasında İsfendiyar çatıdan düşer. Kutuyu alıp kaçan Oktay'ı polisler yakalar. İsfendiyar, Gani ve Hamdi de polisler tarafından tutuklanır.

Rüya, Çocuk'un annesi olduğunu söyler. Volki, Çocuk'un zaten annesi olduğunu söyler. Bu sırada Çocuk ile annesi kavuşur. Rüya, Çocuk'un ablası olmayı kabul eder. Teknede Çocuk, annesi ve diğer çocuklarla eğlenir.

5.2.2. Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi

Çocuk filmi, herkesin Çocuk diye seslendiği karakterin annesine kavuşana kadar olan macerasını konu edinmektedir. Çocuk, sevgiyi Rüya adlı kadında ararken annesinin olduğunu öğrenir. Film boyunca Çocuk, anne sevgisine ulaşmak ve kötü biri olmadığını kanıtlamak için eylemlerde bulunur. Bu nedenle, Çocuk karakteri amaç, eylem ve çatışma açısından incelenecektir.

Görsel 5.8. Çocuk karakteri

5.2.2.1. Çocuk'un amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi

Çocuk karakteri, filmin başlangıcında sınıfa girerek okul müdürünün öğretmeni çağırdığını söyler. Aslında okul müdürü, öğretmeni çağırmamıştır. Çocuk'un yalan söylemesinin amacı, öğretmen gittikten sonra çantasından öğretmenin cüzdanını çalmaktır.

Çocuk arkadaşlarıyla caddede yürürken bir adama çarparak saatini çalar. Amacı çetenin başındaki adama daha fazla para götürebilmektir. Çünkü çete başı Gani, her otuz bin parada bir çocuğu serbest bırakmaktadır.

Rüya, Çocuk'u odadan çıkardıktan sonra Çocuk, arkasını dönüp mahzun bir yüzle Rüya'nın gözlerinin içine bakar. Amacı, Rüya'nın kendisine acımasını sağlamaktır. Rüya'nın duygusallığından faydalanmaya çalışır.

Çocuk ve arkadaşları çaldıkları paraları ve eşyaları, çetenin bulunduğu şato dedikleri yere götürür. Sayım yapılırken, diğer çocuklardan biri Çocuk'a laf atar. Diğer çocuk, Çocuk karakterinin annesi hakkında konuşmuştur. Bunun üzerine Çocuk, kavga etmeye başlar. Çocuk karakterinin amacı, annesine laf atan çocuğun pişman olmasını sağlamaktır.

Gani ve yardımcısı Hamdi, çeteye yeni bir üye getirmiştir ve onun eğitimini yapması için Çocuk'u görevlendirir. Çocuk bunu yapmayı istemez. Gani eğer kızı eğitirse, iki çocuğu ailesine iade edeceğini söyler. Çocuk kabul eder. Çocuk karakterinin kızı eğitmeyi kabul etmesinin amacı, iki çocuğun ailesine kavuşmasını sağlamaktır.

Çocuk, Rüya ile birlikteyken Rüya'nın kamerasını alır ve hayal kurması şartıyla kamerasını vereceğini söyler. Çocuk'un kamerayı almasının amacı, Rüya'nın bir çocuk gibi hayal kurmasını sağlamaktır. Asıl amacı ise bulunduğu yerden güzel bir yerde, mutlu ve huzurlu olmaktır. Ancak Çocuk bunu hayal kurarak gerçekleştirir.

Rüya, Çocuk'un hırsız olduğunu söyleyince Çocuk, Rüya'ya kötü biri olmadığını kanıtlamaya söz verir. Çocuk karakteri, Rüya'nın nişanlısı Oktay ile çete lideri Gani'nin anlaşma yaptığını duyar ve bunu hemen Rüya'ya söylemeye gider. Rüya'ya söylemesinin amacı, Rüya'yı korumak ve yasal olmayan ilerin yapılmasını engellemeye çalışmaktır. Böylece Rüya'ya kötü olmadığını kanıtlayabilecektir.

Oktay, Çocuk'u yakalayıp kötülük kutusunu ister. Çocuk vereceğini söyleyince Oktay çocuğu bırakır. Çocuk, Oktay'a tekme atıp kaçar. Çocuk'un tekme atma eyleminin amacı, Oktay'dan kurtulmak ve Rüya'ya Oktay ile Gani arasındaki anlaşmayı anlatmaktır.

Çocuk karakteri, hırsızlık yaparak para biriktirmeye çalışmaktadır, amacı her otuz bin para ile bir çocuğun serbest bırakılmasını sağlamaktır. Filmin ilerleyen dakikalarında Çocuk karakterinin amacı değişerek Rüya'ya kötü bir çocuk olmadığını kanıtlamaya çalışmak olur. Rüya, Çocuk'un niyetini anlayınca Çocuk, Rüya ile birlikte İsfendiyar ve Oktay'ın kötülük kutusunu dünyaya yaymasını engellemeye çalışır.

Çocuk karakterinin film boyunca iki çatışması bulunmaktadır. Kötülük kutusunu çalıştırıp tüm çocukları kötü ve mutsuz yapmaya çalışan İsfendiyar ve ona yardım eden Oktay, Çocuk karakterinin çatışma yaşadığı kişilerdir.

5.2.2.2. Çocuk karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi

Çocuk, Rüya ile ilk karşılaşmasında Rüya'ya çok güzel olduğunu söyler. Ardından "Annem gibi." der. Çocuk'un bu sözlerinden annesinin de Rüya gibi güzel bir

kadın olduğu çıkarımı yapılabilir. İlerleyen sahnelerde Çocuk, Rüya'ya “Anne!” diye seslenir. Çocuk karakteri, Rüya'yı annesine benzettiği için, Rüya'yı annesinin yerine koymaktadır.

Görsel 5.9. *Çocuk ve Rüya*

Çocuk, annesinin hayaliyle konuşmasında “Ben çok yalnızım anne, keşke sana sarılabilsedim.” der. Çocuk, yalnız, sevgi ve ilgi isteyen, anne hasreti çeken bir karakterdir. Filmin ilerleyen sahnelerinde Rüya'ya “Ne olur sana anne desem, lütfen beni yalnız bırakma, sadece gece kollarında uyumak istiyorum.” der. Çocuk, annesini özlemektedir ve yalnızlığını Rüya'nın annesi olmasını isteyerek yok etmeye çalışmaktadır.

5.2.2.3. Çocuk karakterinin sunuluşu

Çocuk karakteri, öğretmeni müdürün çağırdığını söyleyip cüzdanı çalmıştır. Çocuk, çete başı Gani'nin yaptırdığı hırsızlığı gerçekleştirmek için yalan söyleyebilmektedir. Gidecek yeri olmadığı için ve sadece Gani gerçek ailelerinin yerini bildiği için, Gani'nin verdiği görevleri yerine getirmektedir. Çocuk karakteri Gani'ye muhtaç olduğu için hırsızlık yapmaktadır.

Çocuk, yemek zamanı olmasına rağmen, annesi ile konuşmak için binanın çatısına gider. Eski binanın çatısında, annesiyle masada karşılıklı oturduğunu hayal

eder. Çocuk, annesine çiçek verir. Çocuk karakteri, annesini seven, özleyen ve aç olmasına rağmen annesini tercih eden bir karakter olarak sunulmuştur.

Çocuk, Rüya'yı annesine benzetir ve ona annesiymiş gibi seslenir. Rüya'nın, annesi olmasını ister. Çocuk, Rüya'yı annesinin yerine koymuştur. Çocuk, anne özlemi çekmektedir ve anne sevgisi arayışında olan bir karakter olarak sunulmuştur.

Rüya, çantasını almak için çocukları takip ederek çetenin sığınağına gelir. Hamdi, Rüya'yı yakalamaya çalışırken, Çocuk ile karşılaşır. Çocuk, Rüya'nın kurtulmasına yardım eder ve çantasını yarın getireceğini söyler. Çocuk, Rüya'yı annesine benzediği için kurtarmıştır. Çocuk, yardımsever bir karakter olarak sunulmaktadır.

Çocuk karakteri, film boyunca sığınacak ve güvenecek birini bulma amacındadır. Çocuk sevgi ve ilgiye muhtaç, mutsuz bir çocuktur.

5.2.2.4. Çocuk karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Çocuk filminde olaylar, İsfendiyar'ın kötülük kutusunun Rüya'nın eline geçmesi ile başlar. Çocuk karakterinin Rüya'nın odasından kötülük kutusunu çalmasıyla olaylar gelişir.

İsfendiyar, kutuyu ele geçirmek için Gani ve Hamdi'ye rüşvet teklif eder. Ardından Oktay ile kutu için anlaşma yapar. Oktay'ın İsfendiyar ile anlaşma yaptığını öğrenen Çocuk bunu Rüya'ya anlatır. Daha sonra Çocuk karakteri, Rüya ile birlikte İsfendiyar ve Oktay'ı engellemeye çalışır. Sonunda İsfendiyar, Oktay, Gani ve Hamdi polis tarafından tutuklanır.

Çocuk karakteri, olayların başlamasına neden olmuştur. Olay örgüsüne yön veren Çocuk karakteri, suçluların yakalanmasını sağlamıştır.

5.3. Güneşin Oğlu (2008)

5.3.1. Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü

Süre: 89 dakika

Senaryo: Onur Ünlü

Yapımcı: Eflatun Film, Funda Alp, A. Taner Elhan, Orkun Ünlü

Vizyon Tarihi: 7 Kasım 2008

Fikri Şemsiş, bütün hayatını bir mucizenin gerçekleşmesini bekleyerek geçiren emekli bir öğretmendir. Eşi Saadet Şemsiş ile birlikte bir apartman dairesinde yaşamaktadır. Fikri Şemsiş'in uyanınca ilk yaptığı şey, penceresini açıp güneşi ve karşı apartmandaki üniversite öğrencisi Şule'yi izlemektir. Haberlerde o gün güneş tutulması olacağını öğrenir. Giyinip yürüyüşe çıkar.

Banka oturup gazetesini okurken, teleskopla güneşi izleyen üniversite öğrencisi Ahmet'in yerde uzandığını görür. Teleskopu alıp evine götürür ve Şule'yi gözetlemeye başlar. O esnada haberlerde Profesör Nevzad Trabzon, güneş tutulması hakkında konuşmaktadır. Birkaç dakika sonra güneş tutulması gerçekleşir.

Tutulma sırasında Fikri Şemsiş'in beklediği mucize gerçekleşir ve ruhu o esnada yakın çevresinde ölmüş birinin vücuduna girer. Yakın zamanda ve apartmanın yakınında Ahmet öldüğü için Ahmet'in bedenine girmiştir. Ahmet, Şule ile okuldayken, şair Alper Canan da imza günü için okulda bulunmaktadır. Alper Canan ölünce, Ahmet'in bedeninde olan Fikri Şemsiş'in ruhu, Alper Canan'ın bedenine girer.

Alper Canan görünümünde Fikri Şemsiş, evine gider. Evde eşi Saadet'e durumu anlatmaya çalışır ancak Saadet Hanım çılgın atarak onu evden kovar. Bunun üzerine Alper Canan'ın evine gider. Alper Canan'ın eşi Cahide'nin yüzü morluk içindedir. Alper Canan'ın eşini dövdüğü öğrenmiş olur. Evdeyken telefon çalar. Kurban Murat adında biri Alper Canan'ı bir adreste beklemektedir. Şule de oradadır. Fikri Şemsiş, Alper Canan ile Şule'nin sevgili olduğunu öğrenir. Öğrendiği diğer bir bilgi de Alper Canan ve Şule'nin, Kurban Murat ile Alper Canan'ın eşi Cahide'yi öldürmek için anlaştığıdır. Fikri Şemsiş, ne yapacağını bilemez.

Mahallenin kafesinde çalışan Burak, araba çarpması sonucu ölür ve Fikri Şemsiş'in ruhu Burak'ın bedenine girer. Burak'ın bedenindeyken Cahide Hanım'ı görür ve kocasına karşı onu uyarır. O sırada Burak'ın arkadaşı Serkan çıkar gelir ve

planını anlatmak üzere onu evine götürür. Burak'ın çalıştığı kafeyi soyma planını anlatır ve sokakta bulduğu tabancayı gösterir.

Burak tabancayı alıp, müdürü uyarmaya gider ancak müdür onu önemsemez ve işten kovar. Bunun üzerine Fikri Şemsiş, televizyonda gördüğü profesörü bulmaya karar verir. Yolda yürürken, Ahmet'in sevgilisi Oya'nın Şule'ye tabanca doğrulttuğunu görür. Ayırmak isterken tabanca ateşlenir ve o esnada apartmana girmekte olan Hamiyet Hanım vurulur. Böylece, Fikri Şemsiş'in ruhu Kurban Murat'ın bedenine girer.

Kurban Murat görünümündeyken Profesör Nevzad Trabzon'u görmeye gider. Profesör Alper Canan'ın bedenindedir. Fikri Şemsiş olayın ne olduğunu, neden ruhunun başka bedenlere girip çıktığını, bunun neye göre gerçekleştiğini öğrenmek ister. Bunun üzerine profesör, 15 Temmuz 1950'de gerçekleşen tam güneş tutulması esnasında doğduğu için ruhunun başka bedenlere girip çıkabildiğini söyler. Kendisiyle birlikte tutulma esnasında doğan ve şu an hayattaki dokuz kişinin, güneşin oğlu olduklarını anlatır. Güneş batana kadar ruhunun kendi bedenine dönüp huzura ermesi gerektiğini söyler. Bu nedenle Fikri Şemsiş, iki seçeneğe sahiptir: Fikri Şemsiş'i öldürmek ya da Hamiyet Hanım'ın ölmesini engellemek.

Kurban Murat'ın bedenindeki Fikri Şemsiş, kendi bedenine geçmek için, kendi bedeninde olan imamın ruhunun gitmesi için kendi bedenini vurmalıdır. Bu nedenle, Kurban Murat'ın vücudundan çıkmalı yani olayları değiştirmek ve bedenine geri dönmek için zamanda salınması gerekmektedir. Kendini vurduğunda ruhu Burak'ın vücuduna girer. Burak, arkadaşı Serkan'ın bulduğu tabancayı alıp, Fikri Şemsiş'i öldürmeye gider. Ancak, yanlışlıkla Hamiyet Hanım vurulur ve Fikri Şemsiş yine Kurban Murat'ın bedenine girer. Bu yüzden, tekrar kendini vurur. Ruh bu kez Ahmet'in bedenine girer. Ahmet, sevgilisi Oya'nın çantasında bulunan tabancayı alır. Kafede otururlarken kavga çıkar ve sokaktan geçen Hamiyet Hanım vurulur. Kurban Murat'ın vücuduna dönen Fikri Şemsiş, bu kez Hamiyet Hanım'ın vurulmasını engellemek için tekrar kendini vurur ve Alper Canan'ın vücuduna girer.

Alper Canan'ın vücudundayken bir şekilde Oya'nın çantasındaki tabancayı alır ve Hamiyet Hanım'a gider. Hamiyet Hanım'ı apartman kapısının önünde vurur. Ancak

yine Kurban Murat'ın bedenindedir. Profesörle konuşurlarken olayı anlar. Hamiyet Hanım aslında Kurban Murat'ın kendisidir. Kılık değiştirerek meslek edindiği kiralık katil işini saklamaktadır.

Taksiye atlayıp daha önce Alper Canan ve Şule ile buluştuğu adrese gider. Anlaşmanın sağlandığını söyleyip Alper Canan ve Şule'yi gönderir. Cahide Hanım'a ise cebindeki paraları verip uzak bir yere gitmesini ve bir daha dönmemesini söyler.

Hamiyet Hanım'ın dairesine gidip, Hamiyet Hanım kılığına girer. Alper Canan'ı öldürüp onun bedenine girer. Şule ile birlikte otururlarken onu öldüreceğini söyler. Şule'nin hamile olduğunu öğrenince kendini öldürür.

5.3.2. Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi

Güneşin Oğlu filminde hayatı boyunca bir mucizenin gerçekleşmesini bekleyen Fikri Şemsiğil'in, bir mucize sonucu güneşin oğlu olduğunu öğrenmesiyle, ruhunun ölen bedenlere girmesini anlatır. Ancak Fikri Şemsiğil, bu mucizeden memnun değildir. Kendi bedenine dönmek için diğer kişilerin bedenine girer. Film, Fikri Şemsiğil'in macerasını anlattığı için Fikri Şemsiğil karakteri, amaç, eylem ve çatışma açısından değerlendirilecektir.

Görsel 5.10. *Alper Canan'ın vücudunda Fikri Şemsiğil karakteri*

5.3.2.1. Fikri Şemsiğil'in amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi

Fikri Şemsiğil'in tek isteğı, bir mucizenin gerçekleşmesidir. Güneş tutulmasının sonucunda bir mucize gerçekleşir ve Fikri Şemsiğil'in ruhu bedenden bedene dolaşmaya başlar. Ancak bu mucize, Fikri Şemsiğil'i memnun etmez. Tekrar kendi bedenine dönmeyi amaç edinir.

Kendi bedenine dönebilmek için, öncelikle başına ne geldiğini, neden başkaların bedenlerine girip çıktığını öğrenmek ister. Bu yüzden öncelikle, televizyonda tutulma hakkında konuşan Profesör Nevzad Trabzon'u ofisinde ziyaret eder. Ziyaretinde güneşin oğlu olduğunu öğrenir ve güneş batana kadar kendi bedenine dönmelidir aksi halde, ölene kadar ruhu, başka bedenlere girip çıkmaya mahkûm olacaktır.

Karakter, kendi bedenine erişip ruhunu huzura erdirmek amacıyla, eylemi öldürmektir. Fikri Şemsiğil'in kendi bedenine girmesi için, kendi vücudunda bulunan başka bir ruhu, başka bir güneşin oğlunu kovması gerekmektedir, bunu da ancak öldürerek yapabilir. Ancak bedenini öldüremez. Bunun üzerine Hamiyet Hanım'ın ölmemesi gerekir ki ruhu Kurban Murat'ın bedenine girmesin. Karakter bunu başaramaz çünkü her durumda kaza eseri Hamiyet Hanım vurulmaktadır.

Fikri Şemsiğil, bedenine kavuşamayacağını anlayınca, kiralık katil Kurban Murat'ın bedenindeyken, öldürülmesi için kendisine para verilen Cahide Hanım'ı kurtarır. Karakter, kendi kimliğine ulaşamayınca, ruhunun bulunduğu kimlikte iyilikler yapmaya başlar. Daha sonra Alper Canan'ın bedenine girer. Bundan sonraki amacı, sahip olmak istediğı karşı apartmanda oturan üniversite öğrencisi Şule'yi öldürmek ve ruhu onun bedeninde yaşatmaktır. Ancak Şule hamile olduğunu söyleyince, amacından vazgeçer. Yetişkin bir insanı öldürmekten çekinmeyen Fikri Şemsiğil karakteri, doğacak bir bebeğı öldürmeye kıyamaz. Sonunda kendini öldürme kararını verir.

5.3.2.2. Fikri Şemsiğil'in diyalog açısından değerlendirilmesi

Fikri Şemsiğil, filmin ilk sahnelerinde bir giriş konuşması yapar. Konuşmasında "Biz yaşlanan insanlar, her şeye inanmaya hazırızdır: mucizelere. Son düdükten önce

son bir fırsat. Bir sabah uyanmışızdır, yirmi beş yaşındayızdır ve yanımızdaki kırk yıllık karımız değil, karşı apartmandaki fıstıktır.” der. Fikri Şemsişil, hayatından sıkılan, yeni bir maceraya atılmak isteyen ve bir mucizenin gerçekleşmesini umutla bekleyen bir adamdır.

Eşİ Saadet, Fikri Şemsişil’i pencerenin önünde görünce “Uyanmışsın.” der. Fikri Şemsişil ise “Maalesef.” diye cevap verir. Karakter bu cümlesiyle artık uyanmak istemediğini ve hayatından zevk almadığını belirtmektedir.

Fikri Şemsişil, elinde teleskopu ile apartmandan içeri girmek üzereyken, mahallenin kafesinde garsonluk yapan Burak ile karşılaşır. Burak, Fikri Şemsişil’e teleskopu, birini dikizlemek için mi kullanacağını sorunca Fikri Şemsişil sinirlenerek şöyle cevap verir: “Ben elli sekiz yaşında emekli bir öğretmenim. Eğer sen gazete okusaydın bilirdin ki, bugün, üstelik tam sekiz dakika sonra, son on dört bin yılın, en uzun, en büyük, en yoğun güneş tutulması olacak. Sen ise, sapsarı dişlerinle sırtarak dikize mi yatacaksın diye soruyorsun!”

Fikri Şemsişil karakteri, teleskopu, karşı apartmandaki genç kız Şule’yi izlemek için kullanacaktır. Ancak bunu gizli bir şekilde yapacağı için Burak’a bağırarak, kendini haklı çıkarmaya çalışmıştır.

Görsel 5.11. *Fikri Şemsigil kendini savunurken*

-Aman, kendini asmış yüz kiloluk bir zenci,
Üstelik gece inmiş, ses gelmiyor kümeden;
Ben olsam utanırım, bu ne biçim öğrenci?
Hem dersini bilmiyor, hem de şişman herkesten.

İyi nişan alırdı kendini asan zenci,
Bira içmez ağlardı, babası değirmenci,
Sizden iyi olmasın, boşanmada birinci...
-Çok canım sıkılıyor, kuş vuralım istersen. (Ülkü Tamer)

Güneş tutulması sırasında gerçekleşen bir mucize ile Fikri Şemsigil'in ruhu başka bedenlere girip çıkabilir. Fikri Şemsigil, hiç hoşlanmadığı "şair bozuntusu" diye alaya aldığı Şair Alper Canan'ın bedeninde iken Ülkü Tamer'in "Konuşma" adlı şiirini okur. Fikri Şemsigil'in şiir ile alakası olmamasına rağmen, o andaki çaresizliğini, kafa karışıklığını şiir okuyarak azaltmaya çalışır.

Görsel 5.12. *Fikri Şemsişil şiir okurken*

Fikri Şemsişil, Şair Alper Canan'ın bedeninde iken, Alper Canan'ın aslında karısına şiddet uyguladığını, karısını öldürmeye çalıştığını öğrenir ve Alper Canan'ın eşi Cahide Hanım'ı öldürülmekten kurtarır. Garson olarak çalışan Burak'ın bedenindeyken arkadaşı Serkan'ın soygun planını önlemeye çalışır. Kendi bedenine dönemeyeceğini anlayınca, sahip olmak istediği şey yani Şule olmaya karar verir ve Şule'yi öldürmek için apartmanın tepesine götürür. Ancak Şule'nin hamile olduğunu öğrenince, kendini vurur. Karakter girdiği her bedende iyilik yapmaya ve bir şeyleri düzeltmeye çalışmaktadır.

5.3.2.3. Fikri Şemsişil karakterinin sunuluşu

Güneşin oğlu filmi, karakterin fikirlerini anlatmasıyla başlar. Fikri Şemsişil karakteri, mucizeler ve yaşlılık hakkında fikirlerini anlatır. Bir mucize gerçekleşip, yirmi beş yaşında olmayı dilemektedir. Aynı zamanda yaşlılığından ve eşi Saadet Şemsişil ile uyumaktan memnun olduğunu söyler.

Parkta gazete okurken, teleskop ile güneşi izleyen Ahmet karakteri birden yere serilir. Fikri Şemsişil, her ne kadar Ahmet'e seslense de çok ilgilenmez ve teleskopu alıp evine götürür. Apartmanın önünde, yakındaki bir kafede garson olarak çalışan

Burak ile karşılaşır. Burak, teleskopu birini dikizlemek için mi kullanacağını sorunca, Fikri Şemsişgil, elli sekiz yaşında emekli bir öğretmen olduğunu söyler. Bunu söylerken sinirlidir. Ancak, evine gittiğinde teleskopu, karşı apartmanda yaşayan genç bir kadın olan Şule'yi izlemek için kullanır. Karakter gerektiğinde yalan söyleyebilen bir yapıdadır.

Tutulma gerçekleştiği sırada Fikri Şemsişgil'in ruhu Ahmet'in bedenine girer. Bu duruma şaşırarak Fikri Şemsişgil, yine de Şule ile baş başa kahvaltı yapma fırsatını kaçırmaz. Daha sonra Alper Canan'ın vücuduna girince, Alper Canan'ın eşi Cahide Hanım'ı dövdüğünü öğrenir ve sinirlenir. Fikri Şemsişgil karakteri, kadınlara şiddet uygulamayan, uygulayanı sevmeyen ve tepki gösteren bir karakter olarak verilmektedir. Ancak filmin sonunda, sahip olamadığı kadını, Şule'yi öldürüp onun vücudunda yaşamayı düşünen bir karaktere dönüşür.

Karakter olayların gelişimi ile değişen özellikler göstermektedir. Filmin son sahnesinde, Fikri Şemsişgil profesörün bedeninde iken, Profesör Nevzad Trabzon ise Fikri Şemsişgil'in bedeninde hayata devam ederler. Eşini çok seven Fikri Şemsişgil, olayların gelişimi nedeniyle, eşi Saadet Hanım'ı kaybetmiştir. Artık Saadet Şemsişgil ile birlikte uyuyan Profesör olmuştur.

Fikri Şemsişgil karakteri, olayların gelişimi ile birlikte olaylara verdiği tepki ve diğer karakterlerle olan konuşmalarıyla tanıtılmıştır.

5.3.2.4. Fikri Şemsişgil'in öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Güneşin Oğlu filmi, elli sekiz yıl önce gerçekleşen tam güneş tutulması sırasında doğan Fikri Şemsişgil'in ruhunun, yakın çevresinde ölen insanların bedenine girmesiyle yaşadığı olayları anlatmaktadır.

Filmin başında karakterin bir amacı değil bir isteği vardır: bir mucizenin gerçekleşmesi. Ancak bu mucize, zaten kendisinin elli sekiz yıl önce, güneş tutulması sırasında doğması ile gerçekleşmiştir. Bu mucize sayesinde, Fikri Şemsişgil'in ruhunun diğer bedenleri gezinmesi ile olaylar zinciri başlar.

Fikri Şemsiş'in ruhunun kendi bedeninden ayrılması, karaktere bir amaç sağlamıştır. Karakterin kendi bedenine tekrar kavuşma amacı, eylemlerine yön vermiş ve olayların gelişimine neden olmuştur.

Olaylar karakterden bağımsız gerçekleşir, Fikri Şemsiş karakteri, olayları yönetmeye çalışsa da başarılı olamaz. Olaylar karakterin başına gelir. Film sonunda karakter, kendi bedenine kavuşma amacına ulaşamamıştır.

5.4. Beş Şehir (2009)

5.4.1. Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü

Süre: 87 dakika

Senaryo: Onur Ünlü

Yapımcı: Eflatun Film, Funda Alp, Orkun Ünlü

Vizyon Tarihi: 9 Nisan 2010

Aydın, köyde büyümüş, büyük şehirde görev yapan bir polis memurudur. Evi dağınık olduğu halde, televizyon ekranındaki küçük bir lekeyi fark edip dikkatlice temizler. Belli bir rutini vardır; kahvaltıda her zaman yumurta yer. Aydın, marketten çıkan bir kızını takip eder. Kız bir çay bahçesinde otururken, Aydın da uzak bir masaya ancak kızın karşısına gelecek şekilde oturur. Kızla sohbet ediyormuş gibi yapar. Sonra kız masadan ayrılıp gider. Kız sevgilisiyle buluşur. Aydın da yoldan geçerken onlara kimlik sorar. Tartışır ve Aydın oradan hızla uzaklaşır.

Aydın, marketin önünde aynı kızın çıkmasını beklerken bir arkadaşıyla karşılaşır. Ona kız arkadaşıyla buluşacağını söyler. Arkadaşı gittikten sonra marketteki kız çıkar. Aydın yine takip etmeye başlar. Kız durup bağırarak kendisini takip etmemesini söyler. Aydın'ın biraz önce konuştuğu arkadaşı sokaktan geçer ve olayı görmüştür, Aydın ile dalga geçer.

Aydın sokaktan dönerken bir hırsızın, kafede oturan bir kızın cüzdanını çaldığını görür. Hemen müdahale eder ve kızın cüzdanını kurtarır. Kız teşekkür etmek için ona çay ısmarlar. Aydın'ın telefonu çalar ve gösteride vurduğu kızın öldüğünü öğrenir.

Morga gidip kıza bakar ve onaylar. Ertesi gün, polis arkadaşlarının da olduğu çayhanede dinlenen Aydın, açığa alınacağı için dertlidir. Birden patlama olur. Aydın ciddi bir şekilde yaralanmıştır.

Osman, doğduğundan beri kalbinden hasta olan bir çocuktur. Kalbi hasta olduğu için koşmaması ve terlememesi gereklidir. Ancak Osman'ın sevdiği kız, okulun halk oyunları ekibindedir ve Osman gizli gizli halk oyunlarına çalışır. Hayali, sevdiği kızla el ele tutuşup dans etmektir.

Osman'ın sevdiği kız, defterine arkadaşlarıyla birlikte elinin şeklini çizerler. Osman bunu görür ve defteri alıp kendi evine götürür. Kızın elinin şeklini defterden keser. Kendi elini de çizip, kalıbını çıkarır ve ikisini birleştirir. Ertesi gün, olay açığa çıktığında öğretmeni eline vurur ancak Osman o sırada gülmektedir.

Sevdiği kızın halk oyunu provasını izlerken kendisi de gözü kapalı bir şekilde dans eder. Diğer çocuklar onu görüp, alay ederler. Osman, utandığı için eve koşarak gider ve rahatsızlanır. Doktor bir yıl veya altı ay ömrü kaldığını söyler.

Ertesi gün halk oyunları ekibine giyecekleri kıyafetler dağıtılır. Sevdiği kızla dans eden Mert'i raylarda yakalar ve ona kıyafetleri denemek istediğini söyler. Mert reddeder ama kendisinin üzerinde göstermeyi kabul eder. Kıyafetleri denerken bir yandan da konuşan Mert, gelen trenin ona çarpmasıyla hayatını kaybeder. Osman trenin geldiğini fark etmiş ancak Mert'i uyarmamıştır.

Mert'in cenazesinden sonra Osman'ın annesi, öğretmeniyle konuşup Osman'ı halk oyunları ekibine dâhil etmesi için ikna eder. Osman provada bayılır.

Şevket, sevdiği kadına şiirler yazan bir oyuncak satıcısıdır. Sevdiği kadın Dilek, markette çalışmaktadır. Şevket mahallede yaşayan bir kedi ile dosttur. Kediyle dertleşir, hatta ondan akıl alır. Dilek deniz kenarında dururken, Şevket yanına gelir ve sohbet etmeye başlar. Dilek'i çaya davet eder ancak Dilek kabul etmez. Şevket kediye anlatır. Kedi, kahveye davet etmesi gerektiğini, Şevket'in onunla konuşması gerektiğini söyler.

Şevket, Dilek'i evine kadar takip etmiştir. Kaldırımlarda oturup pencereden Dilek'i izler. O sırada birkaç kişi gelip Şevket ile tartışmaya başlar. Şevket cebinden bir

tabanca çıkarıp ağzına sokar. Adamlar tedirgin olup kaçarlar. Bunları gören Dilek, Şevket ile buluşmaya gider.

Şevket, Dilek'e anne babasından, şiir sevgisinden ve Dilek'e ilgisinden bahseder. Kedinin de Dilek'i sevdiğini söyler. Dilek hakkında bildiklerini de anlatır. Sonra, bir gün rahatsızlandığını ve hastanede ilik kanseri olduğunu öğrendiğini söyler.

Cebindeki tabanca ile her sabah oynadığını anlatır. İçine bir mermi koyup her sabah ağzına sıktığını söyler. Bütün bu dinledikleri üzerine Dilek, sinirlidir. Şevket'in yalan söylediğini, rol yaptığını düşünmektedir. Sonra, tabancanın gerçek olup olmadığını bilmediğini söyler. Şevket de tabancayı bir kendine bir Dilek'e doğru yöneltip ateşlemektedir.

Tevfik bir okulda öğretmenlik yapmaktadır. Kardeşi Hasan ve Hasan'ın acılar içinde inleyen yatalak karısı ile birlikte yaşamaktadır. Eşi bu durumdan şikâyet eder. Artık dayanamayan Tevfik, Perihan'ı yastıkla boğarak öldürür. Okuldan Mert adlı öğrenci öldüğü için halk oyunları ekibine yeni bir kişi alınacaktır. Tevfik, duyuruyu okulun kapısına asar. O sırada kardeşi gelir, karısı Perihan'ın öldüğünü söyler. Cenazede kardeşine pişman olduğunu söyler. Kardeşi teselli eder.

Habersiz gelen kızı Dilek, pankreas kanseri olduğunu söyler. Tevfik çok üzülür. Halk oyunları provasında öğrencisi Osman'a hareketleri gösterirken ağlar. Dilek'in tedavi gördüğü hastanenin önünde Tevfik, eski öğrencisi Aydın ile karşılaşır. Aydın bombalama sırasında kolundan yaralanmış, sakat kalmıştır.

Aydın, evinden çıkan Dilek'i takip eder ve arkadaş olmak istediğini söyler. Dilek, arkadaşı Mehtap'ın ondan korktuğu için işi bıraktığını söyler. Aydın yalnız olduğunu söyler. Dilek, Aydın'ı kışkırtmak için ölüm hakkında konuşmaya başlar. Aydın sinirlenip, Dilek'e tokat atar ve Dilek yerde baygın yatar. Aydın koşarak uzaklaştıktan sonra Dilek ayağa kalkar. Sonra Kedi gelir ve Şevket'in cesedinin fotoğrafını gösterir. Kedi, Şevket'in, tabanca ve bir mermiyi Dilek'e gönderdiğini söyler.

Kardeşi Hasan, ağabeyine vicdanını rahatlatmak istediğini söyler. Kendisinin bir şey yapmadığını, karısını Tevfik'in öldürdüğünü belirtir. Ağabeyini polise ihbar edeceğini söyler. Tevfik, Hasan'ın karısı Perihan'ı öldürdüğü için, Hasan karşılığında Tevfik'in karısını ister. Bu konuşmaları Dilek mutfaktan duymuştur. Aydın odasında hıçkırarak ağlamaktadır. Silahını çıkarıp kafasına dayar ama tetiği çekemez. Bunun üzerine, kolundaki protezi çıkarıp aynaya fırlatır.

Dilek ve babası Tevfik, öğrencilerle birlikte halk oyunları yarışması için Afyon'a giderler. Sahneden ayrılırken Osman, mendilini düşürür. Osman'ın sevdiği kız, onun yüzünden birinci olamayacaklarını söyleyerek bağırır.

Otele geldiklerinde Tevfik, Dilek'in yastığının altında tabancayı bulur ama Dilek geldiğinde hiçbir şey söylemez. Ertesi gün Tevfik köye uğramak için ayrılırken, Dilek de şehirde dolaşacağını söyler. O sırada Osman otelde yoktur. Tevfik telefonunu otelde bıraktığı için ona haber veremezler.

Dilek, gelen trenin önünde durmaktadır. Birden sırtından vurulur, Dilek'i vuran Aydın'dır. Silahı Dilek'in yanına atar. Dilek, zorlukla kalkıp tabancayı alır ve Aydın'ı kalbinden vurur. Osman sokakta koşmaktadır. Kedi onu öksürürken görür. Osman, Kedinin kucığında ölür ve Kedi onu çöp konteynırına bırakıp, konteynırın kapağını kapatır. Tevfik, mezarlığa gider. Dilek'in tabancası yanındadır, tabancanın ucunu ağzına sokar ve tetiği çeker.

5.4.2. Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi

Beş Şehir filmi, Aydın, Osman, Şevket, Tevfik ve Dilek adlı beş karakterin başından geçenleri konu edinmektedir. Bu nedenle, olaylara ciddi şekilde yön veren Aydın, Osman, Şevket, Tevfik ve Dilek adlı karakterler, belirlenen dört alt başlık olan amaç-eylem-çatışma, diyalog, karakterin sunuluşu ve olay örgüsü açısından değerlendirilecektir.

Görsel 5.13. *Aydın karakteri*

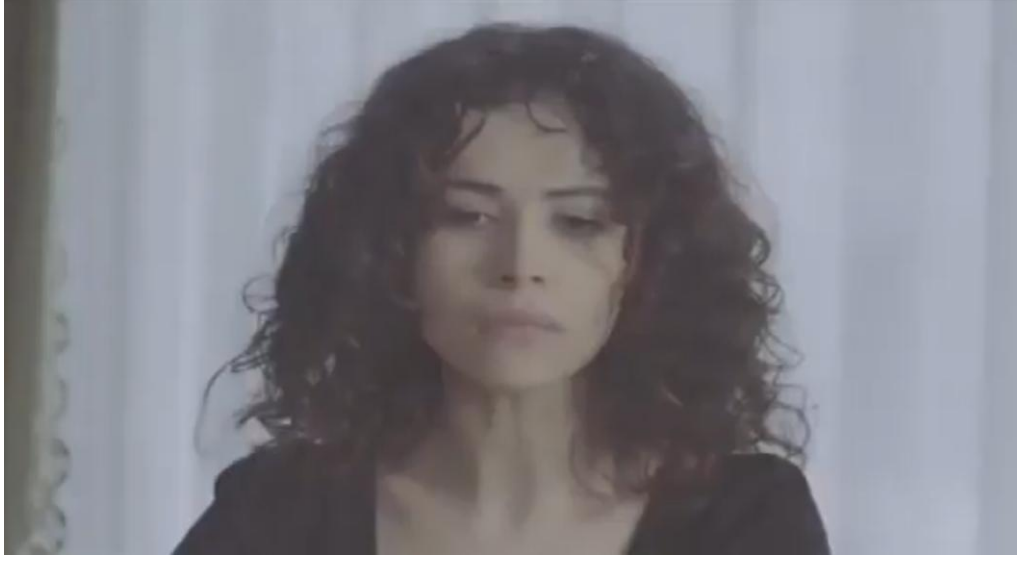
Görsel 5.14. *Osman karakteri*

Görsel 5.15. Şevket karakteri

Görsel 5.16. Tevfik karakteri

Görsel 5.17. Dilek karakteri

5.4.2.1. Aydın, Osman, Şevket, Tefik ve Dilek karakterlerinin amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi

Aydın karakteri, iki istekle öne çıkmaktadır. Bir eylemde silahla vurduğu kişi nedeniyle polislik mesleğinden uzaklaştırılmamak ve bir kadın arkadaşa sahip olmak. Aydın'ın marketin önünde kızını beklemesi, ardından takip etmesi kızla arkadaşlık kurma amacından kaynaklanan davranışlarıdır.

Çay bahçesine kadar takip ettiği Mehtap adlı kız, sevgilisi ile buluşmak için çay bahçesinden ayrılır. Aydın tekrar kızın peşinden gider ve kimlik sormak için Mehtap ve sevgilisini durdurur. Adam biraz zorluk çıkarınca Aydın polis rozetini gösterir. Ancak Mehtap onu tanıdığını ve kendisini takip ettiğini söyler. Mehtap'ın sevgilisi bunu duyunca polisi aramak için telefonunu çıkarır. Bunun üzerine Aydın oradan uzaklaşır. Aydın polis kimliğini kullanarak, insanları sokakta durdurmuştur. Bunu yapmasının nedenleri, Mehtap'ın sevgilisini küçük düşürmek ve kendisinin bir polis olarak üstünlüğünü göstermektir. Hatta bu davranışıyla, Mehtap'ın kendisinden etkileneceğini düşünüyor olabilir.

Aydın caddede beklerken arkadaşını görünce uzaklaşmaya çalışır ancak arkadaşı adını seslenince dönmek zorunda kalır. Arkadaşı bir film aldığını onu değiştirmeye geldiğini söyler ve filmde bahseder. Aydın'a ne yaptığını sorar, Aydın da “Yengeni

bekliyorum.” der. Arkadaşı inanmaz ancak üstelemez. Aydın bir kadınla arkadaşlık kurmak istemektedir. Yirmi dört saat mesaiden sonra, bir kadınla buluşmak ve vakit geçirmek ister. Bu yüzden arkadaşına bir kadınla buluşacağına dair yalan söyler. Yalnızlığını saklamak ister. Aydın o caddede Mehtap’ın marketten çıkmasını beklemektedir. Mehtap işten çıkınca onu takip etmeye başlar. Mehtap takip edildiğini anlar ve sokak ortasında Aydın’a bağırır. Aydın oradan geçtiğini söyler. Mehtap yine bağırır ve Aydın da yüksek sesle, bağırmasını söyler. Mehtap uzaklaşır.

Aydın üzgün bir şekilde caddeden aşağı yürürken bir kişinin, kafede oturan kadının cüzdanını aldığını görür. Hemen koşarak müdahale eder ve cüzdanı almayı başarır. Kadın teşekkür etmek amacıyla çay içmeyi teklif eder. Aydın da zaten yalnız olduğu için kabul eder. Kadın etrafta hiç polis olmadığını söyler ve polislerin de hırsızlardan bir farkı kalmadığını ima eder. Bunun üzerine Aydın bir tepkide bulunmaz, polis olduğunu söylemez. Öğrenci olduğunu söyler. Kadın filminden çıktığını belirtince Aydın da bir film aldığını onu değiştirmeye geldiğini söyler. Karşılaştığı arkadaşının anlattığı filminden bahseder. Aydın, kendi benliğini arayan bir karakterdir. Kendine ait, yalnız ve sessiz bir dünyası olsa da dışarıda olması için bir sebebi yoktur. Buluşacağı bir arkadaş, sosyal bir ortamı yoktur. Bu nedenle, karşılaştığı arkadaşının sözlerini kendisininmiş gibi benimser ve karşısındaki kadına aktarır. Aydın’ın mesleği polislikten başka bir uğraşı ve dayanağı yoktur. Eylemde vurduğu kadın nedeniyle polislik mesleğinden ihraç edilmekten korkmakta ve stres yaşamaktadır.

Patlamadan sonra memleketine dönen Aydın, öğretmeni Tefik ve kızı Dilek’e rastlar. Daha sonra Dilek’i takip edip konuşur. Dilek, Aydın’ı kışkırtıcı sözler söyleyince Aydın, Dilek’e tokat atar ve Dilek bayılır. Aydın koşarak uzaklaşır. Aydın korkmuştur. Eve gidince tabancasını kafasına dayayarak ağlar.

Osman karakterine odaklanıldığında ise, karakterin amacının hoşlandığı kız ile el ele tutuşmak olduğu görülmektedir. Folklor grubunda yer alan kızla el ele tutuşmak için kendisi de provaları izler ve çalışır. Ancak Osman hastadır ve koşmaması ve terlememesi gerekmektedir. Amacı uğruna bunu görmezden gelir. Osman sınıfta iken sürekli kızı izler, ona gülümser. Kızın defterini evine götürüp onun elinin çizimi ile kendi elinin çizimini birleştirir. Osman tren raylarında, hoşlandığı kızın elinden tutan,

folklor grubunda olan Mert'le birlikte. Trenin geldiğini gören Osman, Mert'i uyarmaz ve Mert ölür. Osman böylece folklor grubuna girip, hoşlandığı kızın elini tutabilecektir. Osman amacına ulaşmak için kızın defterini çalma ve Mert'in ölümüne engel olmama eylemlerini gerçekleştirmiştir. Halk oyunları yarışmasına gitmek için otobüse binerler. Osman, kızın elini tutarak uyuyakalmıştır çünkü kızını sevmektedir ve kıskanmaktadır. Yarışmada Osman, mendilini düşürünce birinci olamazlar ve kız bağırır. Bunun üzerine Osman, kaldıkları pansiyondan kaçar. Koşarak uzaklaşır bu nedenle yorgun düşer ve ölür.

Beş Şehir filminde ne çıkan üçüncü karakter Şevket karakteridir. Şevket, markette çalışan Dilek'i sevmektedir. Bu yüzden onu takip eder. Amacı onu sevdiğini söylemektir. Bir şekilde konuşmayı başarsa da Dilek yüz vermez. Kedi onu tekrar denemesi için ikna edince Dilek'in evinin önünde beklemeye başlar. Mahallenin delikanlıları Şevket'e rahatsızlık vermeye başlayınca, Şevket tabancasını çıkarıp, ağzına sokar. Şevket, tabancayı o delikanlılara doğrultabilirdi ama Şevket kendine zarar vereceğini düşündürdü. Gençler bu eylem üzerine "Kendine bunun yapmayı göze alan, bize neler yapar" düşüncesiyle kaçarlar. Şevket şiir seven, kimseye zarar vermeyen, vermek istemeyen bir karakterdir. Dilek'e kendini anlatınca Dilek inanmaz. Tabanca ile yaptığı oyunu anlatır ve Dilek yine inanmayınca, oyunu hem kendisi hem de Dilek üzerinde oynar. Bu eylemi gerçekleştirme nedeni ise Dilek'i inandırmaktır. Burada aynı zamanda Dilek ile çatışma halindedir.

Diğer bir karakter Tefvik'tir. Kardeşinin karısını öldürme eyleminde bulunur. Nedeni karısının şikâyetleri ve Perihan'ın acılı iniltileridir. Amacı herkesin huzura kavuşmasıdır. Kızı Dilek memlekete döner çünkü pankreas kanseridir. Tefvik adeta yıkılır. Kardeşi Hasan kendi karısına karşılık Tefvik'in karısını ister. Tefvik, Perihan'ı öldürdüğü için ve Hasan bu nedenle polise gitmekle tehdit ettiği için bunu kabul eder. Tefvik karakteri ise annesinin mezarına gidip tabanca ile kendini vurur. Tefvik'in kendini öldürme eyleminin nedeni, Perihan'ın boğarak ölümüne sebebiyet vermesi değil, karısını kardeşi ile paylaşmaktır. Bu durum Tefvik'e ağır gelmiştir.

Beş Şehir filminde incelenecek olan son karakter Dilek'tir. Dilek, pankreas kanseri olduğunu öğrenince memleketine, anne ve babasının yanına döner. Dilek,

Aydın'a arkadaşı Mehtap'ı takip edip korkuttuğu için sinirlidir, Aydın'a sert sözler söyler. Aydın tokat attıktan sonra bayılmış gibi yapar ve Aydın gidince ayağa kalkar. Kedi, Şevket'in tabancasını Dilek'e verir. Evde Dilek tabancayı eline alıp düşünür. Ertesi gün Dilek, tren raylarına gidip, bir trenin önünde durur, ancak tren gelmeden Aydın tabanca ile ateş edip Dilek'i sırtından vurur. Aydın'ın eyleminin nedeni, Dilek'in Aydın'ı kışkırtıcı, yaralayıcı ve suçlayıcı sözleri ya da Dilek'in kendisi ile arkadaş olmaması olabilir. Dilek, güçlkle tabancayı alıp Aydın'ı vurur ve ikisi de ölür. Dilek'in Aydın'ı vurma nedeni ise Aydın'ın Dilek'in kendini trenin önüne atarak öldürme eylemini gerçekleştirememiş olması ya da Aydın'ın Dilek'i sırtından vurmuş olması olabilir.

5.4.2.2. Aydın, Osman, Şevket, Tevfik ve Dilek karakterlerinin diyalog açısından değerlendirilmesi

Aydın karakteri marketin önünde beklerken kestane almak için uzaklaşır. Kestaneciye fiyat sorar ve beş liralık olandan ister. Kestaneci on liralık alması için ısrar edince Aydın sinirlenir ve sesini yükseltir. Aydın'ın sinirli ve sabırsız olduğu bu sahnede görülmektedir. Aydın'ın çay bahçesindeki konuşmalarından Aydın'ın dertleşmeye ihtiyacı olduğu anlaşılmaktadır. Takip ettiği kıza bir nevi içini dökmektedir. Memleketi ile büyük şehri kıyaslar. Aydın memleket özlemi içindedir ve yalnızlık çekmektedir.

Görsel 5.18. *Aydın çay bahçesinde*

Osman, sınıftan diğerkleriyle iletişim kurmayan, oyun oynamayan bir çocuktur. Tek amacı sevdiği kızın elini tutmaktır.

Görsel 5.19. *Sevdiği kız Osman'a bağıırırken*

Şevket, kedilerle konuşan ve Dilek'i yoldan geçme saatini bilecek kadar seven bir adamdır. Kedi, Şevket'in onu sevdiğini Dilek'e söyleyince, Şevket sinirlenip kediye tekme atar. Dilek silahın gerçekliğine inanmadığında "Belli, senin şiir okuduğun yok, okusaydın bilirdin ki, âşık adam sınanmaz." diyerek tabanca oyununu onunla oynar. Sevdiği kızın ölümünü göze alır. Şevket sinirlendiğinde kendinden beklenmeyecek hareketler yapan birine dönüşmektedir.

Görsel 5.20. *Dilek ve Şevket'in tabanca oyunu*

Tevfik karakteri, herkese karşı nazik davranan ve iyi konuşan bir karakterdir. Karısının, kardeşinin eşi Perihan hakkında söylediklerini onaylamaz. Perihan'ı öldürme eyleminden pişmanlık duyan karakter bunu sözleriyle belirtir. Ancak eylemlerinde bu durum görülmez. Polise teslim olmaz.

Görsel 5.21. *Tevfik Bey, eşini sakinleştirmeye çalışırken*

Dilek karakteri, Şevket'e "Dünyada tek acı çeken sen misin?" diye sorar. Dilek burada aslında kendisinin de derdinin sorulmasını istediğini belirtmektedir. Herkes kendi derdiyle ilgilenmektedir. Sonra Dilek "Herkesin kendine göre bir derdi var" der. Oysa hiç kimse Dilek'e nasıl olduğunu sormaz.

5.4.2.3. Aydın, Osman, Şevket, Tevfik ve Dilek karakterlerinin sunuluşu

Aydın karakterinin evi az eşyalıdır ve yıkanmamış bulaşıklar görülmektedir. Halılar serilmemiş ve tablolar asılmamıştır. Bu da Aydın'ın kendine bakmayan, yalnız ve evine misafir gelmeyen bir karakter olduğunu belirtir. Serilmeyen halılar ve asılmayan tablolar, Aydın'ın bulunduğu yere uyum sağlayamadığını, kalıcı olmadığını göstermektedir. Bakkaldan sürekli yumurta alan Aydın'ın alışkanlıkları olduğu görülmektedir. Markette çalışan Mehtap'ı takip eden Aydın karakteri, çay bahçesinde sanki Mehtap ile konuşuyormuş gibi yapar. Bu sahne, Aydın'ın yalnızlığını ve bir kadın ile arkadaşlık kurma isteği olduğunu gözler önüne sermektedir. Aydın eylemde bir kadının ölümünden sorumludur. Raylarda Dilek'in insan öldürme konusunda söylediği sözler, Aydın'ı ağlatır ve sinirlendirir. Ertesi gün Dilek'i takip edip, tabanca ile ateş eder. Aydın birini öldürdüğü için suçluluk duyar, vicdan azabı çeker ancak bu his onun Dilek'i öldürme eylemine engel olmaz.

Osman karakterinin tek amacı, sevdiği kızın elini tutmaktır. Bunu gerçekleştirmek için hırsızlık yapar ve arkadaşının ölümüne engel olmaz. Hasta olduğu için koşmaması gerekmektedir ancak sevdiği kız ona yarışmada yaptığı hata yüzünden bağırınca, uzun bir süre koşar. Bu da Osman'ın ölümüne neden olur. Osman karakteri amacına ulaşmak için her şeyi deneyen, cezalardan korkmayan bir karakter olarak sunulmuştur.

Şevket karakteri, şiir yazmayı ve okumayı seven naif ve ince ruhlu bir karakter olarak sunulmaktadır. Dilek'in evinin önünde beklerken, mahallenin delikanlıları onu rahatsız edince, tabancasını onlara değil kendine doğrultur. Bu eylemi onun başkasına zarar veremeyecek biri olduğunu kanıtlamaktadır. Tabanca ile her sabah oynadığı oyun, onun ilik kanseri yüzünden ölmek istemediğini, kendi istediği zaman ölmek istediğini göstermektedir.

Tevfik karakteri, kardeşinin karısı yatalak hasta olan Perihan'ı yastıkla boğarak öldürür. Bunu yapmasındaki neden, herkesin huzura kavuşmasını sağlamaktır. Karısının sözleri ve Perihan'ın acı çekişini duyması, Tevfik'i Perihan'ı öldürmesi için ikna eder. Ancak sonra pişman olur. Suçluluk duyar. Daha sonra kızı Dilek, kanser olduğunu söyleyince, Tevfik sanki ettiğini bulur. Kardeşi, Tevfik'in karısını istediğinde, Tevfik çok üzülür ama kardeşi polisle tehdit edince karşı koyamaz. Bunu kendine yediremeyen Tevfik, intihar eder.

Dilek, kanser olduğunu ve öleceğini bildiği için hiçbir şeyi fazla önemsemez. Şevket aşkını ilan ettiğinde onunla ilgilenmez, hatta hayat hikâyesine inanmaz ve onu yok sayar. Ardından memleketine döner. Raylarda Aydın ile karşılaşınca Aydın'ın, arkadaşı Mehtap'ı nasıl korkuttuğundan bahseder ve ona bağırır. Babasının yengesini öldürdüğünü ve amcası Hasan'ın, annesi ile birlikte olmak istediğini duyunca, kendini öldürmeyi düşünür. Unun için de trenin önüne atlar. Dilek karakteri, kendine güvenen, lafını sakınmayan bir karakter olarak sunulmuştur.

5.4.2.4. Aydın, Osman, Şevket, Tevfik ve Dilek karakterlerinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Aydın karakteri, eylemde bir kadının ölümüne neden olarak polislik mesleğinde kötü bir konuma düşmüştür. Markette çalışan Mehtap'ı takip ettiği için Mehtap'ın işten ayrılmasına neden olur. Bir kadının cüzdanını çalmaya çalışan hırsıza müdahale ederek, bir kişiye yardım eder. Aydın, filmin sonunda Dilek'i öldürür ancak Dilek zaten intihar edecektir. Bu nedenle olay örgüsüne bir etkisi olmaz.

Osman karakteri, sevdiği kızı kışkırdığı için, sınıf arkadaşı olan Mert'in ölümüne neden olur. Şevket karakterinin olay örgüsüne bir katkısı bulunmamaktadır. Öleceğini bildiği için bunu hiç değilse kendi isteğiyle yapmaya karar vermiştir. Her sabah tabancayla oynadığı bir oyun oynayan Şevket sonunda kendini öldürür.

Tevfik karakteri, Perihan'ı öldürerek olaylara yön vermiştir. Karısının ölümünü tehdit eden kardeşi, Tevfik'in karısını ister. Tevfik bunu kaldıramayınca intihar eder. Dilek ise hastalığı dolayısıyla öleceği için mutsuz ve umutsuzdur. Babasının katil olduğunu ve amcasının ahlaksız teklifini öğrenince, trenin önüne atlayarak intihar eder.

5.5. Celal Tan Ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikâyesi (2011)

5.5.1. Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü

Süre: 95 dakika

Senaryo: Onur Ünlü

Yapımcı: Funda Alp, Orkun Ünlü

Vizyon Tarihi: 18 Kasım 2011

Celal Tan, genç eşi Özge, oğlu Kamuran, kızı Jülide, torunu Ege ve tekerlekli sandalyedeki annesi ile birlikte bir apartman dairesinde yaşamaktadır. Celal Tan'ın doğum günüdür ve akşam için parti hazırlığı yapmaktadırlar. Celal eve gelir, herkes salondadır. Celal salona gelmeyince, Özge eşinin yanına gider. Celal Özge'ye bağırır ve çarpma sesi gelir. Birden ses kesilir çünkü Özge hareketsizdir. Celal hemen evden çıkar. Arkadaşı Turan'ın yanına gidip onun pankreas kanseri olduğunu, bir ay ömrü kaldığını, zaten yaşlı olduğu için hapisanede on beş günden fazla tutamayacaklarını söyleyerek, cinayeti üstlenmesini ister. Celal Tan sonra eve döner.

Evde kimse yoktur. Kapı çalar, ailesi kapıdadır. Özge'nin öldüğünü bilmiyormuş gibi yaparlar. Celal Tan ise Özge'nin öldürüldüğünü söyler. Kapı tekrar çalar. Gelen Özge'nin ağabeyi Ergün Bey'dir. Ergün Bey kördür. Yine de polisten kardeşini çok sevdiğinden ve polise güvenmediğinden kendi soruşturmasını yapar.

Celal Tan'ın oğlu Kamuran, Özge'nin odasında Okan adında birinden gelen bir mektup bulur. Aynı zamanda Ergün Bey de Ege'den annesinin erkek arkadaşı, üniversitede çalışan müzisyen Okan'ı öğrenir. Ancak bir de üniversitede öğrenci olan, müzik grubunun solisti ve Anayasa Hukukçuları Derneği'nin başkanlığını da yapan Okan adında biri vardır.

Ödül töreninde konuşma yapan Celal Tan, arkadaşı Turan'ı görünce, küfürler ederek Turan Bey'e doğru koşar ve yakasına yapışır. O esnada Turan Bey, kriz geçirir ve ölür. Kamuran ablasını üniversitenin gösteri salonunda Okan ile birlikte görür. Ablasına mektubu gösterir. Ablası Jülide ise Okan'a gidip hesap sorar. Tartışırken

Jülide, oradan bulduğu bıçağı Okan'ın karnına saplar. Bu arada Ergün perdenin arkasındadır, her şeyi duyup anlamıştır.

Jülide üniversiteden ayrılıp karakola gider ve komiser Hakkı'yı öper. Hakkı ile gizli bir ilişkisi vardır, Hakkı ile ilişkisi yüzünden, Jülide'nin eski eşi intihar etmiştir. Hakkı'ya cinayet işlediğini söyler, Hakkı olayı araştırır ve bıçağın tiyatrodaki kullanılan sahte bir bıçak olduğunu, Okan'ın ölmediğini söyler. Jülide, Okan'ın yanına gider. Tekrar tartışmaya başlarlar, Hakkı da gelir. Bir bez ile Jülide'nin elindeki makası siler ve Jülide Hakkı'yı öper. Ardından makası Okan'ın karnına saplar.

Tan ailesinin tanınmışlığı ve saygınlığı nedeniyle, kapıcı İbrahim, Celal Tan'ın eşi Özge'yi öldürmekle yargılanırken, opera sanatçısı Okan'ı öldürme suçundan ise, Özge'nin ağabeyi Ergün Nazlı yargılanacaktır.

Kamuran, müzik grubunun solisti Okan'dan Özge ile ilişkisi olduğunu öğrenir. Ancak Kamuran'ın soruşturması, üniversite kurulunun, Kamuran'ın sattığı masaj koltuklarından dört yüz tane alınmasını söylemesiyle kesilir. Kamuran ve üniversitenin müzik grubunun solisti ve rektörün yeğeni Okan ile masaj koltuğu ile ilgilenirken soruşturmayı unuttur.

5.5.2. Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi

Filmde Celal Tan karakteri öne çıkarırken, Jülide karakteri de amaçları doğrultusunda alışılmadık eylemlerde bulunmaktadır. Celal Tan ise bir anayasa profesörü iken cinayet işleyen bir karakterdir ve suçu başkasının üstlenmesini sağlayan bir kişiliğe sahiptir. Bu nedenle, Celal Tan ve Jülide karakterleri, amaç, eylem ve çatışma açısından incelenecektir.

Görsel 5.22. Celal Tan karakteri

Görsel 5.23. Jülide karakteri

5.5.2.1. Celal Tan'ın amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi

Celal Tan üniversitede tanınmış bir hukuk profesörüdür. O gün doğum günüdür ve ailesi evde doğum günü sürprizi hazırlamaktadır. Celal Tan akşam eve geldiğinde salona girmez. Eşi Özge yanına gider. Öfkeyle bir şeyler söyleyerek, Özge'ye vurur, daha sonra sessizleşir. Evde kimsenin olmadığını düşünmektedir, evden ayrılır. Salonda bulunan oğlu, kızı, annesi ve torunu kavgaya şahit olmuştur. Oğlu Kamuran, Özge'nin yanına gider ve Özge'nin ölmüş olduğu anlaşılır. Kamuran, polise gitmeyi önerse de Jülide kesin bir şekilde polise gidilmeyeceğini söyler.

Celal Tan'ın Özge'yi öldürme sebebi, Özge'nin bir çocukla öpüştüğünü görmesidir. Bunu gururuna yediremeyen Celal Tan, Özge'ye şiddet uygular, onu boğarak öldürür. Celal Tan'ın bunu yapmasındaki amaç, intikam almaktır. Celal Tan, Özge'nin öldüğünü anladığında evden ayrılıp, arkadaşı Turan'ın yanına gider. Celal Tan'ın bir sonraki amacı, ününü ve adını kirlenmekten kurtarmaktır. Bunun için de arkadaşı Turan'dan cinayeti üstlenmesini ister.

Turan Bey ise sürekli ölümü düşünmektedir. Celal Tan'dan ahrette sorulacak sorular için kendisini çalıştırmasını ister. Celal Tan her ne kadar kabul etmese de Turan Bey'in cinayeti üstlenmesini sağlamak için kabul etmek zorunda kalır. Celal tan, her buluşmalarında Turan Bey'e suçu üstlenmesi için yalvarır. Ancak Turan Bey, her seferinde geçiştirir. Polise de Özge'yi, Celal Tan'ın öldürdüğü şeklinde ifade vermiştir.

Celal Tan, Turan Bey'in polise verdiği ifade nedeniyle Turan Bey'e sinirlidir. Ödül töreninde kürsüdeyken, Turan Bey'i görünce kürsüden hızla inerek Turan Bey'e doğru ilerler. Küfürler ederek Turan Bey'in yakasına yapışır. Celal Tan, sinirlendiğinde Özge'yi boğmuştu. Bu kez sinirlendiğinde ise arkadaşı Turan'ın yakasına yapışmıştır. Celal Tan'ın eylemlerini tetikleyen unsurlardan biri de öfkedir.

Celal Tan ile oğlu Kamuran, kampüste konuşurlarken Ergün Bey'in geldiğini görürler. Ergün Bey kör olduğu için takılıp düşer. Ancak Celal Tan yardım etmez ve yürüyüp gider. Celal Tan, öfkesi nedeniyle hiçbir şey yapmaz. Ergün Bey, Özge'nin cinayetinden Celal Tan'ı sorumlu tuttuğu için, Celal Tan, Ergün Bey'e öfkeli, bu yüzden yardım etmez.

Celal Tan'ın iki çatışması vardır. Bunlardan ilki, Özge'nin ağabeyi olan Ergün Bey'dir. Ergün Bey, kardeşinin ölümünün nedeni olarak Celal Tan'ı görmektedir. İkinci çatışması ise, arkadaşı Turan Bey ile. Turan Bey, Celal Tan'ın Özge'yi öldürdüğü şeklinde polise ifade vermiştir. Celal tan ise bu suçlamalardan gücünü, tanınırlığını ve saygınlığını öne sürerek kurtulmuştur.

5.5.2.2. Celal Tan'ın diyalog açısından değerlendirilmesi

Celal Tan, filmin başlarında Özge'ye öfkeyle bağırarak bir şeyler söylemiştir. Özge'nin ölümü üzerine soruşturma sürerken, Ergün Bey, Celal Tan ile konuşur. Misal olarak Celal Tan'ın katil olduğunu söyler, kıskançlık yüzünden işlenen bir cinayet olduğunu belirtir. “Toplum baskısı vardır.” der. “Öldürülenin neden öldürüldüğünün bilinmesini istemez misin? Öyleyse bu durumu topluma ilan etmeyecekse bir katil, niye katil olmak istesin ki?” diye sorar. Bunun üzerine Celal Tan, “Belki de sırf sinirinden yapmıştır. Tek sebebi budur.” diye cevap verir. Celal Tan'ın bu diyalogundan, Özge'yi öldürmesinin altında yatan sebep ortaya çıkmaktadır. Celal Tan'ın diyalogu karakteri hakkında bilgi verir. Sinirli ve asabi mizacını oraya koyar.

Görsel 5.24. Celal Tan ve Ergün

Celal Tan, dernekte yaptığı ödül konuşması sırasında Arkadaşı Turan'ı görür. Ağır küfürler ederek, sahneden sinirli bir şekilde iner ve Turan Bey'e doğru hareket eder. Turan Bey'in kendisi aleyhinde ifade verdiğini öğrendiği için öfkeyle Turan Bey'in yakasından tutar. Celal Tan karakteri bu sahnede yine sinir ve öfkeyle hareket etmektedir. Küfürlü konuşmaları öfkesinin şiddetini belirten bir imgedir.

Kamuran, babası Celal Tan'a "Ödülü de alamadın, Turan Amca ölünce." der. Celal Tan, "Sokayım ödüle!" diye cevap verir. Celal Tan o kadar öfkeli ki, önem verdiği işinden gelen bir ödülü bile önemsememektedir.

5.5.2.3. Jülide'nin amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi

Jülide, mektubu sormak için opera sanatçısı olan sevgilisi Okan'ın yanına gider. Hamile olduğunu ve kendisini Özge ile aldattığını söyler. Okan kabul etmez. Jülide orada bulunan bıçağı Okan'ın karnına saplar. Jülide de babası Celal Tan gibi öfke ile hareket etmiştir. Okan'ın kendisini Özge ile aldattığını düşündüğü için Okan'ı öldürme eyleminde bulunur. Amacı intikam almaktır.

Komiser sevgilisi Hakkı'ya olayı anlatan Jülide, Hakkı'dan olayı araştırmasını ister. Hakkı olayı araştırınca, bıçağın sahte olduğunu ve Okan'ın ölmediğini öğrenir. Bunun üzerine Jülide, Okan'ın yanına gidip ona bağırır. Hakkı gelir, bir bez parçasıyla makastaki izleri siler. Jülide bir yandan Hakkı'yı öperken bir yandan makası Okan'ın karnına saplar. Okan'ı gerçekten öldürür. Jülide, Okan'ın yanına gelmeden önce Okan'ı öldürmeyi planlamıştır. Jülide daha önce intikam alamadığını öğrenince, bu kez işini şansa bırakmamış, makas ile cinayeti işlemiştir. Ayrıca Okan'ın sahte bıçakla bıçaklanırken, canı yanmış gibi rol yapması, Jülide'yi daha da öfkelenmiştir.

Jülide karakterinin çatışması, kendisini Özge ile aldattığını düşündüğü sevgilisi Okan ile. Jülide bu çatışmayı, sonunda Okan'ı öldürerek sonlandırır.

Celal Tan'ın tanınmış ve saygın bir anayasa profesörü olması ve komiser Hakkı'nın Jülide ile sevgili olması, Celal Tan ve Jülide'nin hapse girmesinin önüne geçmiştir. Kapıcı İbrahim, Özge'yi öldürmekten, Ergün Bey ise, opera sanatçısı Okan'ı öldürmekten yargılanacaktır.

Celal Tan ve Jülide amaçları doğrultusunda hareket ederken, Celal Tan'ın çatışması Ergün Bey ile. Ergün Bey bir şekilde Celal Tan'ın suçlu olduğunu bilmektedir. Celal Tan ise onu yolundan çekmek ve kendi saygınlığını ve ününü korumak için, kızı Jülide'nin cinayetini Ergün Bey'in üzerine yıkmıştır.

5.5.2.4. Jülide'nin diyalog açısından değerlendirilmesi

Jülide, Okan ile Özge hakkında tartışırken, Okan onu aldatmadığını söyler. Okan, Jülide'nin boğazını sıkar. Sonra Jülide, “Bırak, Özge’yi de boğdun böyle değil mi?” der. Jülide sanki Özge’yi babasının boğduğunu bilmiyormuş gibi böyle bir replik söylemektedir. Burada amaç hedef şaşırtmaktır. Jülide babasını, Celal Tan’ı korumaktadır.

Jülide, Okan’ın bıçaklanmış rolü yapmasını öğrendikten sonra Okan’ın yanına gider. Konu yine Okan’ın Özge ile kendisini aldattığıdır. Okan “Yapmadım.” diye bağırır. Sonra Komiser Hakkı gelir. Jülide Hakkı’yı öper ve makası Okan’ı karnına saplar. Jülide eski eşini aldattığı Hakkı ile bu kez sevgilisi Okan’ı aldatır. Hakkı’ya güvenmektedir. Hakkı, polis olduğu için onu ve babası Celal Tan’ı koruyabilir. İntikamını da Okan’ı öldürerek almıştır. Okan’dan böylece kurtulmuş olur.

Görsel 5.25. Jülide ve Hakkı, Okan ile birlikte

Jülide ve Celal Tan karakterleri duygularıyla, özellikle de intikam duygusuyla hareket eden karakterlerdir. Kendilerine fayda sağlayacak, onlara engel olmayacak ilişkiler kurmaya çalışmaktadırlar. Kendilerine engel gördüklerini yok etmeye çalışırlar. Celal Tan karakteri, Ergün Bey’i hapse göndererek kurtulurken, Jülide karakteri Okan’ı

öldürerek yolundan kaldırmıştır. Jülide, kendisine yardım edebileceği için, polis olan Hakkı karakterine yönelmiştir.

5.5.2.5. Celal Tan ve Jülide karakterlerinin sunuluşu

Celal Tan karakterinin ilk sahnesinde, öfke ile Özge'yi boğması, Celal Tan'ın karakterine dair ilk ipuçlarını vermiştir. Celal Tan, asabi hareketleri olan, küfürlü konuşmalar yapan, öfkeli bir karakter olarak sunulmuştur.

Jülide, babasının Özge'yi öldürdüğünü bilmesine rağmen polise gitmeyen, ailesini koruyan bir karakterdir. Buna rağmen, televizyonda yaptığı programda, ders anlatırken ağlama krizine girer. Bu da Jülide karakterinin duygusal ve vicdanlı olduğunu belirtmektedir. Sevgili Okan'ın, Özge ile ilişkisi olduğunu düşündüğü için kıskanç bir karakter olarak sunulur.

5.5.2.6. Celal Tan ve Jülide karakterlerinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Celal Tan ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikâyesi filmi, anayasa profesörü olan Celal Tan'ın kıskançlık sonucu genç eşi Özge'yi öldürmesi ile bu işten yakasını kurtarmaya çalışmasını ve ailesinin bu durumda gerçekleştirdiği eylemleri anlatmaktadır.

Celal Tan'ın, eşi Özge'yi boğarak öldürmesi sonucu olaylar başlar. Ailesinin polise gitmek yerine bunu örtbas etmesi ile olaylar devam eder. Kamuran'ın, Özge'nin odasında Okan imzalı mektup bulması ve ablası Jülide'nin bu mektubun sevgilisi müzisyen Okan'dan olduğunu düşünmesi olayların daha karmaşık hale gelmesine yol açar. Jülide de babası gibi kıskançlık sonucu sevgilisi Okan'ı öldürür.

Celal Tan karakteri her ne kadar cinayetten kurtulmak istese de olaylar kendinden bağımsız ilerler. Jülide'nin daha önce de eski eşini aldattığı Komiser Hakkı ile ilişkisi sayesinde hem babası hem kendisi cinayetlerden yakayı sıyırlar.

Celal Tan karakteri, olayları Özge'yi öldürmekle başlatmıştır. Jülide ise olay örgüsüne katkıda bulunarak, olayların devamını sağlamıştır. Her iki karakter de amacına ulaşmayı başarmıştır.

5.6. Sen Aydınlatırsın Geceyi (2013)

5.6.1. Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü

Süre: 107 dakika

Senaryo: Onur Ünlü

Yapımcı: Funda Alp, Orkun Ünlü

Vizyon Tarihi: 1 Kasım 2013

Babası Yakup Çiçek, Cemal'e işinin olduğunu, dükkânı onun açmasını söyler. Cemal motosikletini çalıştırır ancak cüzdanını unuttuğunu fark eder ve duvardan geçip eve girer. Berber dükkânını açan Cemal, bileklerini keser. Dükkânın önünde otururken para bozmaya bir gelir. Cemal birden bayılır.

Doktor Cemal'e ilaçlarını kullanmasını söyler. Cemal ile arkadaşı ava giderler. Ancak Cemal ateş etmez. Hayvanların da yaşamaya çalıştığını belirtir. Cemal evde, dükkânda annesinin resimli kolyesini aramaktadır. Nazmi devdir. Cemal kolyeyi Nazmi'ye sorar. Nazmi, babası ile gönderdiğini çok uzun zaman olduğunu söyler.

Cemal, Akhisar'a annesi ve kardeşlerinin mezarına gider. Mezarlığı temizler. Sonra Dünder Bey ile buluşmaya gider ancak Dünder Bey'in Pazar günleri gelmediğini öğrenir. Doktor ile mısır tarlasındayken Cemal, annesi ve kardeşlerinin evde yanıp öldüğünü anlatır. Doktor ise oraya sürgün olarak gönderildiğini söyler. Kuşlardan bahsederler.

Kahvehanede arkadaşları masa oyunu oynarken Cemal derin düşünceler içindedir. Annesi ve kardeşlerinin olmadığını düşünmektedir. Dünder Bey'in asistanı Çiğdem, Cemal'den hoşlanmaktadır ama Cemal'in bundan haberi yoktur. Dünder Bey, Çiğdem'i odasına çağırır. Dünder Bey, Cemal'e bugün yoğun olduğunu sonra gelmesini söyler. Odadan sesler duyan Cemal içeri girince, Dünder Bey ve Çiğdem'i sarmaş dolaş görür.

Binadan ayrılan Cemal, yolda Yasemin'e çarpınca Yasemin'in elindeki kova düşer ve süt dökülür. Cemal özür diler, parasını ödemek ister. Yasemin önemli

olmadığını söyleyerek, tuvalete gider. Cemal, duvarların içini görebilmektedir. Yasemin'in üzerini çıkarmasını izler. Yasemin'in diğer işçilerle birlikte bindiği traktörü takip eder. Yasemin, eliyle Cemal'in motosikletini sağa sola oynatır. Sonra ani bir hareketle yana savurur.

Cemal, Yasemin'i evine kadar takip eder. Kapıdan içeri girince, Yasemin'i yatalak eniştesinin tuvaletini temizlerken görür. Yasemin'e parkta çay içmeye ve tost yemeye davet eder. Çay bahçesinde otururken, Yasemin annesi ve babasının öldüğünü, onu halasının büyüttüğünü anlatır. Halası ölünce eniştesine ve halasının oğlu Cengiz'e kendisinin baktığından bahseder. Cemal, doktorun verdiği haplardan Yasemin'e de verir. Birkaç tane yutarlar.

Gökyüzünde uçmaya başlayınca Cemal, Yasemin'e kendisini sevip seveyebileceğini sorar. Yasemin de seveyebileceğini söyler. Parktayken kusmaya başlarlar. Cemal, Yasemin'e evlenme teklifi eder. Evlenirler.

Cemal, Dünder bey'i tıraş ederken Çiğdem içeri girer. Cemal, Çiğdem'in kolyesine dikkatle bakar. Aynı kolyeden Yasemin'de de vardır. Yasemin'i kuyumcуда gören Cemal, Yasemin eve gelince onu döver. Sonra Yasemin'e kuyumcуда ne yaptığını sorar. Yasemin, Cemal'in babasının, annesinin kolyesini ona verdiğini, kuyumcуда temizlettirip almaya gittiğini söyler. Kolyeyi Cemal'e verir. Cemal, Doktor'a gidip olanları anlatınca Doktor çok sinirlenir.

Mahalledeki futbol karşılaşmasının yan hakemliğini üstlenen Cemal, kavga sırasında yaralanır. Ardından okula, ilkokul öğretmeni Vildan Hanım'ı ziyarete gider. Kolye meselesini ve karısını dövdüğünü öğretmenine anlatır. Vildan Hanım, karısını yemeğe çıkarmasını ve güzel şeyler söylemesini tembih eder.

Yolda kitap satan kız Defne'den karısı için şiir kitabı satın alır. Cemal kitaptan bir şiir ezberler ve Yasemin'in önünde diz çöküp şiiri okur. Şiir okurken babası gelir. Babası gidince Cemal, şiir okumaya devam eder. Yasemin istifra edince hastaneye giderler. Yasemin'in üç aylık hamile olduğu ortaya çıkar.

Cemal, Yasemin'i hamile bırakanın Dündar Bey olduğunu düşünür. Tüfek alıp Dündar Bey'i vurur. Ancak Dündar Bey bir süre sonra hareket edip Cemal'e ölümsüz olduğunu söyler. Yasemin ile bir ilişkisi olmadığını belirtir.

Cemal, ertesi gün aldığı şiir kitabını iade etmek için Defne'nin yanına gider. Defne, zamanı durdurup Cemal'i öper. Cemal de insanları, zamanın durduğunu görür. Defne'yi yanan evlerine götürür. Evin önünde otururken Defne, hayat hikâyesini anlatır. Defne daha önce karısından özür dilemek için şiir okuyan bir adam görmediğini söyleyip Cemal'i öper. Bu sırada gökten taş yağmaya başlar.

Cemal eve girince, Yasemin'in eniştesinin öldüğünü ve Cengiz'in kendisini astığını görür. Cengiz'in elinde Yasemin'in kolyesi vardır. Cemal, maçlarla ilgili anlaşma yapar. Anlaşma karşılığında karısını bulmalarını ister. Binanın önünde Defne'nin doktorun arabasına bindiğini görür. Motosikletine binen Cemal, arabayı takip eder. Doktorun, Defne'yi arabadan indirip sürükleyerek mısır tarlasına götürüşünü ve ona vurduğunu, tekmelediğini görür. Doktor ile Defne ayrılınca Cemal, doktorun kuş evini ateşe verir.

Akşam evdeyken, Vildan Hanım gelip Yasemin'in uçağa bindiğini söyler. O sırada eve anlaşma yaptığı adamlar gelir. Cemal'in maça gitmediğini ve anlaşmayı bozduğunu söyler. Vildan Hanım'ı vurup öldürür. Karısını bu gece ölü ya da diri Cemal'e getireceğini söyleyip gider.

Cemal, o bayrağı sevmediğini karısını vurmamasını söyleyerek bağırınca, adam geri dönüp Cemal'e ateş eder. Kurşun, annesinin kolyesini delip şiir kitabını geçememiştir. Cemal, Defne'nin yanına gidip, neden yalan söylediğini sorar. Doktordan hamile olduğunu öğrenmiştir. Cemal, Defne'nin ellerini keser ve zamanı durdurur.

Yasemin uçaktadır. Cemal, Yasemin'e yanına geleceğini, beraber uçacaklarını söyler. Uçmak ve Yasemin'i uçaktan almak için, daha önce doktorun verdiği hapları yutar. Ancak uçamaz. Defne'nin ellerini birleştirir ama zaman akmaz.

5.6.2. Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi

Sen Aydınlatırsın Geceyi filmi, Cemal'in Yasemin'e aşık olmasını, onu kıskanmasını ve kıskançlığı nedeniyle yaptığı eylemlerini konu edinmektedir. Cemal karakteri, amaç, eylem, çatışma açısından incelenecek ve diyalog ile olay örgüsüne katkısı değerlendirilecektir.

Görsel 5.26. Cemal karakteri

5.6.2.1. Cemal'in amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi

Cemal, Yasemin ile çarpışınca etkilenir ve Yasemin'i izler. Yasemin üzerine süt döküldüğü için elbisesini temizlemek için lavaboya gider. Cemal, yeteneğini kullanarak dışarıdan Yasemin'i izler. Cemal, Yasemin'i merak ettiği için izlemiştir. Ardından Yasemin'i takip eder. Amacı, Yasemin'in nerede yaşadığını öğrenmektir.

Yasemin'in evine girer. Yasemin'e parkta çay içmeyi teklif eder. Amacı, Yasemin'e evlenme teklifi etmektir. Evlendikten sonra Yasemin'deki kolyeden Çiğdem'de de olduğunu görür. Çiğdem ile Dünder Bey'in ilişkisi olduğunu bildiğinden Cemal, karısından şüphe duymaya başlar. Eve gidince karısını döver. Amacı, intikam almaktır.

Cemal, Defne adlı kızdan şiir kitabı satın alır, bir şiir ezberler ve Yasemin'e okur. Amacı Yasemin'den özür dilemek ve Yasemin'in onu affetmesini sağlamaktır. Yasemin istifra edince hastaneye götürü ve Yasemin'in üç aylık hamile olduğunu öğrenir. Yasemin'i hamile bırakanın Dünder Bey olduğunu düşünen Cemal, tüfeğiyle Dünder Bey'i vurur. Cemal'in bu eyleminin amacı, Yasemin'in namusunu temizlemek ve intikam almaktır.

Eve gidince Yasemin, eliyle kitabı Cemal'e fırlatır çünkü şiirde Yasemin isminin geçtiği hakkında yalan söylemiştir. Cemal evden ayrılıp geceyi okulda geçirir. Eve dönünce Yasemin'in gitmiş olduğunu anlar. Bunun üzerine takım kaptanı ile maçı kazanmaları üzerine anlaşma yapar. Cemal'in anlaşmayı yapmasını amacı, karısını bulmaktır.

Eve döndüğünde Yasemin'in eniştesinin öldüğünü, Cengiz'in elinde Yasemin'in kolyesi ile intihar ettiğini görür. Cengiz'in Yasemin'e tecavüz ettiğini anlar ve sopayla Cengiz'in vücuduna vurur. Cemal'in amacı intikamdır.

Defne'yi doktorun arabasına bindiğini gören Cemal, arabayı takip eder. Amacı, Defne'nin doktor ile ne ilgisi olduğunu anlamaktır. Doktorun Defne'ye şiddet uyguladığını görünce, Cemal, doktorun kuş evini ateşe verir. Amacı, Defne'yi dövdüğü için doktoru cezalandırmaktır.

Yasemin'in uçağa bindiğini öğrenen Cemal, Yasemin'i geri getirmenin bir çaresini bulduğunu düşünür. Defne'nin yanına gidip kollarını keser. Amacı zamanı durdurup, Yasemin'i eve getirmektir.

Cemal karakteri, karısı ile ilişkisi olduğunu düşündüğü için Dünder Bey ile çatışma yaşamıştır. Filmin ilerleyen dakikalarında ise Cemal, karısını öldüreceğini söyleyen Tuncay ile çatışmaya girmiştir. Cemal'in eylemlerinin ve çatışmasının temelinde, Yasemin'e duyduğu aşk yer almaktadır.

5.6.2.2. Cemal karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi

Cemal, arkadaşı ile avlanmaya çıkmıştır. Arkadaşı ateş etse de Cemal ateş etmez. Cemal, “Hayvanlara yazık, ekmeğinin peşinde o da.” der. Cemal, avlanmaya karşı, vicdan sahibi bir karakterdir.

Cemal, kahvehanede, ava gittiklerinden vurduğu kuşun olmadığından, annesi ve kardeşlerinin olmadığından bahseder. Cemal bu sözleriyle, hâlâ annesi ile kardeşlerini düşündüğünü ve kendisi yaşadığı için suçluluk duyduğunu dile getirmektedir.

Görsel 5.27. Cemal kahvehanede konuşurken

Cemal, Yasemin ile uçarken kendisini sevip sevmediğini sorar. Yasemin istiyorsa sevebileceğini söyleyince Cemal, “İstiyorum galiba.” der. Cemal, bu sözleriyle sevilme istediğini belirtmiştir.

Maç sırasında yüzüne darbe alan Cemal, soyunma odasındadır. Arkadaşı, maç ile ilgili anlaşma yapmasını, çok para kazanacağını, dayak yemekten kurtulacağını söyler. Bunun üzerine Cemal “Beni karıştırmayın o işlere, siz ne yapıyorsanız yapın.” der. Cemal karakteri, rüşvetten, haksız kazançtan uzak duran bir karakterdir. Ancak, arkadaşlarının yasal olmayan yollardan para kazanmasına engel olmamaktadır.

Tuncay Bey, maç anlaşmasına uymadığı için Cemal’ın evine gelip Cemal’i tehdit eder. Karısını öldüreceğini söyler. Bunun üzerine Cemal, “Karımı öldürmeyeceksin.” diye bağırır. Cemal karakteri, karısına verdiği önemi silahlı bir

adama bağıрма cesareti göstererek dile getirmiştir. Aynı zamanda Cemal bu sözleriyle, karısını sevdiğini kanıtlamaktadır.

5.6.2.3. Cemal karakterinin sunuluşu

Cemal, yuvarlak şekilli dönen eşyaları izlemektedir. Pervaneler, makineler, rüzgârgülleri Cemal'in hipnotize bir şekilde izlediği aletlerdir. Cemal'in bu durumu küçükken yaşadığı travmadan kaynaklanmaktadır. Küçükken annesi ve kardeşlerinin evin içinde yanmasına şahit olmuştur.

Cemal, berber dükkânında yalnızken bileklerini keser. Bunun nedeni annesi ve kardeşlerinin ölümünden dolayı suçluluk duymasıdır. Sürekli düşünceli, dalgın ve üzgündür.

Cemal, Yasemin'in doktor ile ilişkisi olduğunu düşündüğü için Yasemin'e şiddet uygular. Cemal karakteri kıskanç bir karakterdir. Daha sonra Yasemin'i dövdüğünü doktora ve öğretmeni Vildan hanım'a anlatır. Cemal, doktoruna ve öğretmenine Yasemin'i dövdüğünü söyleyerek bir evi rahatlama sağlamaktadır. Suçluluk duygusu nedeniyle, itiraf eder ve vicdanını rahatlatır.

Sokakta kitap satan Defne'den şiir kitabı alıp, şiir ezberler. Ezberlediği şiiri Yasemin'e okur. Yasemin için kitap alması, şiir ezberlemesi Cemal'in üzgün ve duygusal bir karakter olduğunun ve pişmanlığının bir göstergesidir.

Cemal, Defne'nin doktordan hamile olduğunu öğrenmiştir. Kendisine yalan söylediği için Defne'ye sinirlenir. Yasemin'in uçakla uzaklaşmaması için zamanı durdurmak istemektedir. Bunun için de Defne'nin kollarını keser. Cemal, karısını geri getirmeye çalışan, karısını seven bir karakterdir. Karısına kavuşmak için başkasının hayatını hiçe sayabilmektedir. Defne'nin hamile olduğunu bilmesine rağmen Defne'yi öldürmekten çekinmeyen bir karaktere dönüşmüştür.

5.6.2.4. Cemal karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Cemal karakterinin olaylara yön vermesi Yasemin ile tanışmasıyla başlamaktadır. Yasemin'den önce Cemal, hayatın olağan akışında yaşamaya devam eden bir

karakterdir. Babasıyla beraber berber dükkânında çalışır. Arkadaşı ile ava çıkar. Annesinin mezarını ziyaret eder. Ancak Cemal, Yasemin ile sokakta çarpışınca Yasemin'den etkilenir.

Yasemin ile evlenen Cemal, Dünder Bey ile Yasemin arasında bir ilişki olduğundan şüphe duyar. Karısına şiddet uygular. Yasemin'in hamile olduğunu öğrenince Dünder Bey'i öldürmeye çalışır.

Defne, Cemal'den etkilendiği için Cemal ile vakit geçirmek ister. Cemal, onu yanmış evlerinin olduğu yere götürür. Defne, hayat hikâyesini anlatır. İstanbul'dan birinden hamile olduğunu, o adamın evli olduğunu anlayınca Manisa'ya kaçıp geldiğini anlatır. Cemal, Defne'nin doktordan hamile olduğu öğrenince yalan söylediği için Defne'ye sinirlenir.

Karısı Yasemin evden gitmiştir. Defne'nin zamanı durduran ellerini keser. Cemal, Defne'nin ellerini birleştirip zamanı durdurur. Yasemin uçaktadır ancak kendisi hapları içmesine rağmen uçamaz. Defne'nin ellerini birleştirince zaman akmaya devam etmez çünkü defne ölmüştür.

Cemal, Defne'nin ölümüne ve Yasemin'in İstanbul'a dönmesine neden olmuştur. Cemal karakteri, Yasemin ile tanıştıktan sonra olaylara yön veren bir karakter haline gelmiştir. Ancak Cemal karakteri, amacına ulaşamayan bir karakterdir.

5.7. İtirazım Var (2014)

5.7.1. Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü

Süre: 114 dakika

Senaryo: Onur Ünlü, Sırrı Süreyya Önder

Yapımcı: Onur Ünlü

Vizyon Tarihi: 18 Nisan 2014

Film camide imam olarak çalışan Selman Bulut'un saz çalışıyla başlar. Satranca da ilgi duyan Selman Bulut, Müezzin Efrahim'in ezan saatini unutmasıyla camiye koşar. Cemaat ile birlikte namaza durunca iki el silah sesi işitilir. Cemaatten biri

vurulup yere yığılır. Cinayet Masası Müfettişi Cihan Demir, Selman Bulut'u sorguya alınır. Öldürülen kişi Salih Kalyoncu, mahallede hırdavatçı olarak bilinirken, aslında tefecidir.

Selman Bulut'un kızı Zeynep, Güzel Sanatlar Fakültesi'nde okumaktadır. Babasına yaptığı küçük bir heykeli hediye olarak getirir ve ertesi gün ev arkadaşını tanıştıracığını söyler. Ertesi gün camiye Diyanet İşleri'nden müfettişler gelir. Tam bu esnada Zeynep ev arkadaşı Gökhan ile gelir. Selman Bulut, Zeynep'in bir erkek ile eve çıkmasına çok sinirlenir ve küfreder. Zeynep eve çıkmadan önce dini nikâh kıydıklarını söyler.

Selman Bulut, Efrahim'i takip eder ve Efrahim'in dertli bir şekilde sigara içtiğini görünce yanına gider. Derdini sorar. Efrahim, onu küçükken sokaktan kurtaran Ermeni kadının hasta olduğunu, ilaç parası için tefeciden borç aldığını söyler.

Selman Bulut, ertesi gün bankaya gidip kredi çekmeye çalışır. Banka memuru, hesabında bir buçuk milyon liranın olduğunu, neden beş bin lira kredi çekmek istediğini sorar. Selman Bulut şaşırır çünkü hesabında o kadar parasının olması imkânsızdır. Banka memuru Nebahat hanım'dan, parayı yatırmanın Salih Kalyoncu olduğunu öğrenir.

Caminin şadırvanında bir tabanca bulan Selman Bulut, tabanca hakkında bilgi edinmek için pet shop işleten Binbaşı lakaplı arkadaşına gider. Binbaşı silahın deniz kuvvetlerinde kullanıldığını söyler.

Akşam hırdavatçının dükkânını gözleyen Selman Bulut, Efrahim'in dükkânın kepengini açıp içeri girdiğini görür. Efrahim'i takip eder ve Efrahim'in kasayı açtığını gözlemler. O esnada kutulara çarpan Selman Bulut, Efrahim'in kaçmasına neden olur. Efrahim gittikten sonra kasayı kontrol eden Selman Bulut, kasadan bir defter alıp inceler. O esnada köpeği bulunan bir adam dükkâna girer. Efrahim gizli bir delikten sokağa doğru fırlayıp koşarak kaçar.

Camiye sığınan Selman Bulut, şadırvana eğilmiş birini fark eder. Seslenince adam kaçar. Arkasını dönünce suratına bir yumruk yiyen Selman Bulut yere yığılır. İki

adam tepesinde durmaktadır. Para meselesini kurcalamamasını söyleyen adam bir yumruk daha atınca Selman Bulut bayılır.

Hastanede uyanan Selman Bulut, hastaneden çıkmak istediğini söyleyince Doktor Tolga bir hafta müşahade altında tutulması gerektiğini söyler. Kızı Zeynep ile Gökhan gelir. Gökhan'dan bir sigara yakmasını isteyen Selman Bulut, sigara dumanı nedeniyle yangın alarmının çalışmasına sebep olur. Hızla yataktan kalkan Selman Bulut, Gökhan'ı yatağa yatırıp üzerini örter ve suratına bir yumruk atar.

Selman Bulut'un arkadaşı emekli Binbaşı Tahir, tabancanın İrfan Temir adlı kişiye ait olduğunu öğrenmiştir. Emekli üsteğmen İrfan Temir, şimdilerde balıkçı lokantası işletmektedir. Selman Bulut, balıkçı dükkânına gider. Balık yedikten sonra garson kız Olga'ya, lokantanın sahibi ile tanışmak istediğini söyler. Ancak kız ceketini alıp lokantadan ayrılır.

Selman Bulut, kızı takip eder, kız kilisede bir adamla buluşur. Selman Bulut da kilisede, ayin yapıyormuş gibi davransa da kızı izlemektedir. Kızı izlerken, kilisede Ebrahim'i görür. Ancak tam o sırada kızın görüştüğü adam kiliseden ayrılmaktadır. Selman Bulut bu kez de adamın peşine takılır.

Adam, içki içmeye bir lokantaya girer ve Selman da peşinden gider. Garson ile muhabbet ederken, adamın masasına oturur. Adamla sohbet etmeye başlar. Selman Bulut, daha önce içki içmediğinden hemen sarhoş olur ancak akli yerindedir. Ferdi kendinden bahsetmeye başlar. Ferdi, dükkânında satmak için bir parti kol saati almıştır. Ancak bunu satamadığı için parasını ödeyememiş ve tefeci Salih Kalyoncu'dan borç almıştır. Selman Bulut, aynı zamanda Ferdi'nin emekli asker İrfan Temir'in kardeşi olduğunu öğrenir.

Sarhoş bir şekilde kızı Zeynep'in evine gelen Selman Bulut, Gökhan'dan burnu için özür diler. Daha sonra düğünün öneminden bahsedip, kredi kartını verir ve bir an önce hazırlıklara başlamalarını ister.

Ertesi gün sabah namazını kaçırarak Selman Bulut, saz konseri vereceğini hatırlar. Konser yerinde Gökhan, verdiği kredi kartıyla Selman Bulut'a düğün salonunu

tuttuklarını ve mobilyaları aldıklarını söyler. Gökhan ile konser saatini bekleyen Selman Bulut, kızının ellerinde olduğuna dair bir not içeren çiçek alır. Camiye sığınan Selman Bulut, karısıyla birlikte geçirdiği trafik kazasını hatırlar. Daha sonra telefon gelir ve kızının bulunduğu adresi söylerler.

Adrese ulaşıncı, patlama olur ve kızını sandalyeye bağılı bir şekilde bulur. Polis sorgusunda Komiser Cihan, Selman Bulut'un üzerine gelir. Bütün bu olayların Selman Bulut tarafından organize edildiğini düşünmektedirler.

Karakol çıkışı burnu kanayan Selman Bulut, hastaneye gider. Tolga'ya Nebahat Hanım ile evlenmek istediğini söyleyen Selman Bulut, Nebahat Hanım'ın evli olmadığı ancak hamile olduğunu öğrenir. Hastaneden sonra Gökhan ile birlikte mahalleye gider ve kendisine daha önce taş atan çocukları bekler. Gökhan çocukları oyalarken, Selman Bulut elebaşlarını takip eder. Elebaşı Süpermen'in bir boks salonu vardır.

Eski boksör olan Selman Bulut, Salih Kalyoncu hakkında bilgi almaya çalışır. Süpermen, Efrahim'e sormasını söyleyince Selman Bulut, Süpermen'in suratına sert bir yumruk atar. Süpermen yerde titrerken ağzından köpükler çıkmaya başlar.

Selman Bulut camide vaaz verdikten sonra, dışarıda bir takım hazırlıkların olduğunu görür. Adamlar, Bayram Bey'in, Salih kalyoncu için ücretsiz yemek dağıtım emri verdiğini söyler. Selman Bulut kaldırmalarını, Salih Kalyoncu'nun tefeci olduğunu, camide kimseye haram lokma yedirmeyeceğini söyler. Adam, Selman Bulut'a yumruk atmak isteyince Selman Bulut karşılık verir ve adamın karnına vurur. O sırada komiser Cihan gelir.

Cihan Demir, Selman Bulut'un ne işler karıştırdığını anlamaya çalışır. Bütün şüpheler imamın üzerindedir. Cübbesini çıkarıp caminin arka kapısından ayrılan Selman Bulut, Efrahim'in üvey annesi saydığı Ani Hanım'ın yanına gider. Ani Hanım'ın öldüğünü düşünen Selman Bulut, kızından ve Efrahim'den bahseder. Birden uyanan Ani Hanım, hasta olmadığını, uykusunun ağır olduğunu söyler. Efrahim'in iyi olmadığını, dertli olduğunu ama çok para kazandığını söyler. Ani'nin bakıcısı Marta, Efrahim'in kum ve çamur aldığını, kendisini sevmediğini söyler. Efrahim'in çalıştığı atölyeye giden Selman Bulut, büyük bir erkek ve kadın heykeli görür.

Selman Bulut, kızı Zeynep ile parktadır. Zeynep, Efrahim'in hediye olarak tahtadan tabanca gönderdiğini ve mektupta cinayeti işlemediğini, buradan gittiğini ve öbür dünyada görüşeceklerini yazdığını söyler.

Selman Bulut, Ferdi'nin dükkânı Temir Elektronik'e gece gizlice girer. Balık lokantasındaki kadının, Olga'nın cesedini bulur. Ferdi ile konuşan Selman Bulut, Ferdi'nin Olga'yı dükkâna, pasaportları alması için gönderdiğini öğrenir. Salih Kalyoncu, kocası Ferdi'nin borçlarını sileceğini söyleyerek kafasına silah dayayıp Olga'ya tecavüz etmiştir. Ferdi, o gün camiye Salih Kalyoncu'yu öldürmeye geldiğini, ancak kendisinden önce başka birinin ateş ettiğini söyler. Korktuğu için de silahı, şadırvana atıp kaçmıştır.

Ferdi, faiz yüzünden, eşini, işini ve hayatını kaybettiğini söyleyerek, kendisini vurur. Selman Bulut açık havada sigarasını içerken Nebahat Hanım'ın el salladığını görür. O esnada İki adam Nebahat Hanım'ı tutarak kaçırma başlar. Peşlerinden giden Selman Bulut, Nebahat Hanım'ı bir otomobile bindirdiklerini görür. Otomobil, marinateda durur. Nebahat Hanım'ın yanına giden Selman Bulut, dava ile ilgilendiğini, paranın kendi hesabında olduğunu söyler. Selman Bulut, kendisine tuzak kurulduğunu geç fark eder. Adamlardan biri Selman Bulut'a ateş eder ve Selman Bulut denize düşer.

Nebahat Hanım hızla oradan uzaklaşarak avukat Bayram'ın evine gelir. Daha sonra kapı çalar ve Selman Bulut elinde tabanca ile içeri girer. Selman Bulut, niye kendisini seçtiklerini anladığını söyler. Sekiz yıldır bankadan maaşını gelip çektiği, başka bir işlem yapmadığı ve Kredi ile faiz ile işi olmayan bir imam olduğu içindir. Selman Bulut, kredi çekmeye geldiğinde imzasını taklit etmişlerdir. Eğer para Salih Kalyoncu'nun hesabında kalsaydı, miras bırakabileceği kimse olmadığı için ölünce para devletin hazinesine geçecekti. Nebahat Hanım'ın da Salih Kalyoncu'dan hamile kaldığını öğrenen Selman Bulut, binadan ayrılır. Polis gelir.

Hastaneye giden Selman Bulut, Süpermen'i ziyaret eder. Kızı Zeynep'i kaçıran Süpermen'dir. Salih Kalyoncu'dan kazandığı paralarla sokak çocuklarını doyuran Süpermen, Zeynep'in hemen bulunmasına da yardım etmiştir. Avukat Bayram ile

bankada çalışan Nebahat Hanım her ne kadar Salih'ten para kaçırmaya çalışsa da bunu yapamamışlardır.

Selman Bulut, cenaze yıkarken hiç fotoğrafının olmadığını söyleyerek Gökhan'ı da camiye getirmiştir. Fotoğraf çektikten sonra cinayeti nasıl çözdüğünü anlatır. Komiser Cihan Demir'den cinayet silahının ruhsatının Salih Kalyoncu'ya ait olduğunu öğrendiğini, katilin de bu silaha Süpermen sayesinde ulaştığını anlatır. Gökhan'a Efrahim ve Süpermen ile yetimhanede beraber büyüdüklerini ve kardeş gibi olduklarını bildiğini söyler. Efrahim, Süpermen ve Gökhan'ın birlikte olduğu fotoğrafı, Efrahim'in odasında, Süpermen'in boks salonunda ve Zeynep'in evinde gördüğünü belirtir. Süpermen'in kasasının şifresinin de fotoğraftaki duvarda yazılı olan sokak numarası olduğunu söyler. Kasada cinayet silahını bulduğunu belirtir.

Gökhan, Salih'in onları sokakta bulduğunu, çok iyi davrandığını doydurduğunu söyler. Oyuncak at aldığını, onları üzerine bindirip salladığını anlatır. Daha sonra Salih'in, kendilerini kucağına alıp tacizde bulunduğunu söyler. Selman Bulut ve Gökhan, Salih Kalyoncu'nun cenazesini gömerken, komiser Cihan Demir gelir ve katil bulunamadığı için dosyanın kapandığını söyler. Selman Bulut, rüşvet yiyen polislerden ve kayıtlı olan defterlerden bahseder. İmayı anlayan Cihan Demir, oradan uzaklaşır.

Evinde kitaplarını satan Selman Bulut, kitapçıya parayı kendisine değil, bankaya yatırmasını söyler. Böylece bankaya olan borcu kapanacaktır.

5.7.2. Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi

İtirazım Var filminde Selman Bulut, başkarakterdir. Diğer karakterler belirli zamanlarda olaylara dâhil olup ayrılmaktadır. Bu nedenle, Selman Bulut karakteri, amaç, eylem ve çatışma açısından incelenip, karakterin diyalogları, filmde sunulmuş biçimi ve olay örgüsüne katkısı değerlendirilecektir.

Görsel 5.28. Selman Bulut karakteri

5.7.2.1. Selman Bulut'un amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi

Efracim, ezan vaktini kaçıır. Diyanet İşleri'nden müfettişlere Efracim'i gösterirken, Efracim'in yanında iki papazın olduğunu fark eder. Ardından Efracim'i, tefecinin dükkânında görür. Bunun üzerine Selman Bulut, Efracim'i takip eder. Amacı, Efracim'in neden şüpheli davrandığını anlamaktır.

Selman Bulut, kredi çekmek için bankaya gider. Bankadan kredi çekmesinin amacı, Efracim'in tefeciye olan borcunu ödemektir. Hastanede uyanan Selman Bulut, hastaneden bir an önce çıkmak ister. Bu sırada Gökhan ile Zeynep gelir. Gökhan'dan sigara yakmasını isteyen Selman Bulut, yangın alarmının çalmasına neden olur. Amacı, yangın alarmı sayesinde kargaşa yaratıp hastaneden çıkabilmektir.

Hastane yatağından kendisi kalkıp Gökhan'ı yatırır ve Gökhan'ın suratına bir yumruk atıp gider. Yumruk atmasının amacı, kızını kıskandığı için Gökhan'ın kızından ayrılmasını sağlamaktır.

Silahın sahibini araştırmak amacıyla balık lokantasına gider. Lokantanın esas sahibini öğrenmek için Olga'yı takip eden Selman Bulut, Ferdi adlı kişiye ulaşır. İmam olan Selman Bulut, Ferdi'den bilgi almak için onunla içki içer.

Selman Bulut, cinayeti çözüme amacından vazgeçmez. Bu kez de Salih Kalyoncu'nun öldürüldüğü gün, caminin önünde gördüğü genç ile görüşmeye gider. Bu genç sokak çocukları ile birlikte. Süpermen lakaplı genç, Selman Bulut'u görünce kaçmaya başlar. Peşinden giden Selman Bulut, Süpermen'in boks salonuna girer. Boks salonunda Süpermen, Salih Kalyoncu'nun gençlerden hoşlandığını, Efrahim'e sormasını söyleyince Selman Bulut, Süpermen'in suratına yumruk atar. Selman Bulut'un Süpermen'i takip etme eyleminin amacı, Salih Kalyoncu'nun kendisinden ne istediğini anlamak ve cinayeti çözmektir.

Selman Bulut, camide Salih Kalyoncu adına verilmek istenilen yemek dağıtımını engellemek için, öfkeyle bağırır ve masaları devirir. Amacı, tefeci Salih Kalyoncu'nun haram yemeğini halkın yemesini önlemektir. Selman Bulut, imam olarak görevini yerini getirmektedir.

Gökhan'a camideki polisleri oyalamasını söyleyen Selman Bulut, arka kapıdan çıkar. Amacı, Ani Hanım'ın yanına gitmek ve Efrahim hakkında bilgi almaktır. Ani Hanım'ın öldüğünü düşünen Selman Bulut, yatağının başında diz çöküp Ani Hanım'ın dirilmesi için dua eder. Selman Bulut'un eyleminin amacı, Ani Hanım'ın dirilmesidir. Böylece Selman Bulut, Ani Hanım'dan Efrahim'in nerede olduğunu öğrenebilecektir.

Nebahat Hanım'ın iki adam tarafından kaçırılıp taksiye bindirildiğini gören Selman Bulut, hiç düşünmeden peşinden gider. Amacı, Nebahat Hanım'ı kurtarmaktır. Tuzağa düştüğünü anladıktan sonra bir silahla Nebahat ile Bayram'ın yanına gelen Selman Bulut, paranın neden kendi hesabına yattığını çözmüştür. Selman Bulut, parayı çalıp Nebahat ile yurtdışına kaçmaya çalışan Bayram'ı adaleti sağlamak için polise ihbar eder.

Selman Bulut, Gökhan'ı camiye çağırır. Amacı, kendisi cenazeyi yıkarken Gökhan'ın bunu fotoğraflamasıdır. Asıl amacı ise, cinayeti kimin işlediğini bildiğini söylemek ve nasıl çözdüğünü anlatmaktır.

5.7.2.2. Selman Bulut'un diyalog açısından değerlendirilmesi

Camide işlenen cinayetin ardından Selman Bulut'un kızı Zeynep de camiye gelir. Zeynep, bir hırdavatçıyı caminin ortasında öldürenin kim olduğunu sorar. Selman Bulut, "Ben cenazeyi yıkarım, namazı kıldırırım, gömerim; gerisi polisin işi." diye cevap verir. Ancak Selman Bulut, merakına yenilip cinayeti kimin işlediğini çözmeye çalışacaktır. Karakter, sözleri ve eylemleri ile çelişmektedir.

Zeynep ev arkadaşının, onu merak ettiğini söyleyince Selman Bulut "Neyimi merak ediyor benim, yaşlı dul bir adamım, hem onun işine yaramam." diyerek espri yapar. İlerleyen dakikalarda ise Zeynep'e "Hadi sen git, etraf ölü kaynıyor." diye bir espri daha yaparak gülmeye devam eder. Selman Bulut, kötü durumlarda bile kızını gülümsetmek için şaka yapabilen bir karakterdir.

Polis sorgusunda Selman Bulut, Salih Kalyoncu için "İyi adamdı herhalde." deyince, Komiser Cihan Demir, mahallede bir tek onun ölen adam hakkında iyi bir söz söylediğini, adamın tefeci olduğunu belirtir. Selman Bulut'un bu sözü ile karakterin mahalledeki insanlar ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadığını, dedikodu yapmadığını ortaya koymaktadır.

Ebrahim'in ilaç almak için tefeciye gittiğini öğrenince Selman Bulut sinirlenir ve "Niye bana gelmedin?" diye sorar. Selman Bulut, imam maaşıyla zor durumda olan birine yardım etmek isteyen bir karakterdir.

Görsel 5.29. *Selman Bulut ile Efrahim*

Selman Bulut, hesabına bir buçuk milyonu kimin yatırdığını söylemesi için banka memuru Nebahat'a, hükümette üst düzey tanıdıklarının olduğunu, imamlık yaptığını dua ederse çarpılacağını söyler. Selman Bulut ileride, Nebahat'a hükümette hiç tanıdığının olmadığını itiraf edecektir. Selman Bulut, işini halletmek için mesleğini caydırıcı güç olarak kullanan ve yalan söyleyebilen bir karakterdir. Aynı zamanda yalan söylediğini daha sonra itiraf etmesi, suçluluk hissettiğinin bir kanıtıdır.

Selman Bulut, Ani Hanım'ın öldüğünü düşündüğü için yatağının başucuna diz çöküp dirilmesi için "Allah'ın izniyle diril." dua eder. Selman Bulut, bu hareketiyle mucizelere inanan bir karakter olduğunu kanıtlar. Karakter, kendini bir kişiyi diriltecek kadar yetkin ve imanlı bulduğunu göstermektedir.

Görsel 5.30. *Selman Bulut, Ani Hanım'ın dirilmesi için dua ederken*

Olga'nın cenazesinde Ferdi, Salih Kalyoncu'nun Olga'yı taciz ettiğini söyleyince Selman Bulut küfreder. İmamlık mesleğine uygun şekilde konuşmaz. Avukat Bayram, Nebahat'in, Salih Kalyoncu'dan hamile kaldığını öğrenince küfreder. Bunun üzerine Selman Bulut, "Küfretme, günah." der. Selman Bulut, öfkelenince küfreden bir karakter iken, başkası öfkelenip küfredince, onu uyardırmayı kendisine görev edinen bir yapı sergilemektedir.

5.7.2.3. Selman Bulut karakterinin sunuluşu

Selman Bulut karakteri çok yönlü bir karakterdir. Kitap okumayı sever, satranç oynar, gençliğinde boksörlük yapmıştır. Askerdeyken tabur imamlığı yapmıştır. Aynı zamanda espri yapmayı seven Selman Bulut karakteri, şiire de ilgi duyan bir karakterdir.

Selman Bulut, kızına düşkün, kızı için her şeyi göze alabilen bir karakter profili çizmektedir. Kızının kaçırıldığını öğrendiği anda, çok önem verdiği sazını bile çalmaması, camide oturup öylece beklemesi, kızına düşkünlüğünün göstergesidir. Efrahim'in tefeciye olan borcunu, kredi çekerek ödemesi karakterin yardımsever ve koruyucu yönünü göz önüne sermektedir. Nebahat Hanım'ın iki adam tarafından

kaçırıldığını görüp kurtarmak amacıyla tek başına peşlerinden gitmesi, Selman Bulut karakterinin cesaretini ve korkusuzluğunu göstermektedir.

Selman Bulut, gece tefecinin dükkânına giren Efrahim'i takip eder. Efrahim oradan uzaklaşınca, kasaya bakar ve bir defter bulur. Defteri alıp oradan uzaklaşır. Selman Bulut, gizlice birinin mülküne girip, bir eşyayı alarak hem suç işlemiş, hem de etik kurallara uygun olmayan bir davranış sergilemiştir. Defteri izinsiz almasını daha sonra, ödünç almak olarak belirten Selman Bulut, uygunsuz davranışlarına kılıf uyduran bir karakter olarak sunulmuştur.

Selman Bulut, hastanedekeyken Gökhan'dan sigara ister. Hastanede sigara içmeme kuralına uymayan Selman Bulut, yangın alarminin çalışmasına neden olur. Selman Bulut karakteri, kurallara uymayan bir karakterdir.

Bulduğu tabancanın sahibini araştıran Selman Bulut, Ferdi'den bilgi almak amacıyla onunla içki içer. İmamlık yapan ve dini kurallara uyan Selman Bulut, cinayeti çözmek amacıyla içki içmeyi göze almıştır. Selman Bulut, hedeflerine ulaşmak için günah işlemeyi göze almış bir karakter olarak sunulmaktadır.

Caminin avlusunda Salih Kalyoncu adına ücretsiz yemek dağıtımına karşı çıkan Selman Bulut, tefecinin malının haram olduğunu, cemaatine haram yedirmeyeceğini söyler. Sarhoş olarak eve gelen Selman Bulut, Gökhan'a vurduğu için özür diler ve bir an önce evlenmelerini ister. Peygamber'in sözlerinden bahseden Selman Bulut, kredi katını Gökhan'a vererek mobilya işini halletmelerini söyler. Selman Bulut, Salih Kalyoncu'nun tefeci olduğu için parasının haram olduğunu söylemesine karşın, hesabına yatırılan parayı kullanmaları için kızına vermesi söyledikleri ile eylemlerinin çelişmesine bir diğer örnektir.

Selman Bulut, boks salonunda iken Süpermen, Efrahim hakkında kötü konuşunca Süpermen'e sert şekilde vurur. Selman Bulut, söz konusu sevdikleri olunca sinirlenebilen, öfkesine yenilip şiddete başvurabilen bir karakterdir.

Selman Bulut, Avukat Bayram'ı, Salih Kalyoncu'nun parasını alıp kaçmaya çalıştığı için ihbar eder ancak Nebahat'i ihbar etmez. Çünkü Nebahat hamiledir. Selman Bulut'un, Nebahat'i polise ihbar etmemesi, karakterin vicdanlı olduğunun göstergesidir.

Katilin kim olduğunu bilmesine, cinayeti çözmesine rağmen bunu polise söylemesi etik açıdan uygun değildir. Ancak karakterin kendi adaletini uygulayan bir yapısı olduğunu göstermektedir. Selman Bulut, Salih Kalyoncu'nun küçük çocukları taziz ettiği için Gökhan'ın intikam almasını, onu öldürmesini adalet olarak görmektedir.

5.7.2.4. Selman Bulut'un öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Olayların gelişimi Selman Bulut'un imamlık yaptığı camide bir cinayetin işlenmesi ile başlamaktadır. Caminin şadırvanında bir tabanca bulan Selman Bulut, hesabına bir buçuk milyon yatırıldığını ve bu parayı yatıranın öldürülen Salih Kalyoncu olduğunu öğrenince, olaylara dâhil olmaya başlar.

Tabancanın kime ait olduğunu araştıran Selman Bulut, Ferdi ve Olga'nın da Salih Kalyoncu'dan zarar gördüğünü anlar. Cinayeti kimin çözdüğüne odaklanan Selman Bulut, Nebahat Hanım ve Avukat Bayram Bey'in Salih Kalyoncu'yu dolandırıp kaçacaklarını ortaya çıkarır.

Cinayeti çözme pahasına imamlık mesleğini bırakmayı göze alan Selman Bulut, cinayeti işleyenin Gökhan olduğunu anlar. Katili polise bildirmeyen Selman Bulut, olaylara yön veren bir karakterdir. Selman Bulut, cinayeti çözme amacına ulaşmıştır.

5.8. Aşkın Gören Gözlere İhtiyacı Yok (2017)

5.8.1. Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü

Süre: 83 dakika

Senaryo: Onur Ünlü

Yapımcı: Hayri Aslan

Vizyon Tarihi: 9 Mayıs 2018

Salim Başol, cinayet masasında çalışan bir dedektif polistir. Sazlıkta bir kadın cesedi bulur. Salim, devam eden göz tedavisinin sonuç vermeyeceğini ve bir, iki ay sonra kör olacağını öğrenir. Bunu kabullenmekte zorlanan Salim, kendini riske atmaktan kaçınmaz. Bu sırada yeni bir cinayet işlenir. Murat adlı kişi evinde ölü bulunur. Eşi Handan Soylu, eski bir piyanisttir. Salim, Handan'ı ilk görüşte âşık olur.

Cinayet masasından Nihal, kör olan Handan Hanım'ı sorgularken, Salim de yanlarındadır. Sorguda Handan, kocasının her Cuma günü yedi koyun kestirip etini dağıttığını söyler. Ardından kocasının üzerini değiştirmek için eve gittiğini, ardından kendisinin dernek için verdiği konsere geleceğini söyler. Bunun üzerine Salim ve Nihal, Murat'ın koyunları aldığı yere gider. Murat'ın on kez bıçaklanarak öldürüldüğünü söylerler ancak herhangi bir bilgi elde edemezler.

Salim, sorguda alınan ses kaydını kulaklığını takıp gün boyunca dinler. Akşam Handan'ın mutfağındadır ve Handan yemek yaparken gizlice onu izler. Sonra Handan birini varlığını hissedince elinde bıçakla kim olduğunu sorar. Salim ses vermez. Evine giden Salih, çektiği fotoğraflara bakarken, Handan'ın sesini dinleyerek ağlar.

Ertesi gün, çocuklarını görmek için eski eşi Hülya ile buluşur. Hülya'ya, Handan'a âşık olduğunu söyler. Hülya, Handan'a ne hediye alabileceğini soran Salim'e, ters ve alaycı cevaplar verince, Salim kalbinin kırıldığını söyler.

Handan'ın evinin önüne gelen Salim'in görüşünde bulanıklıklar oluşmaya başlar. Daha sonra emniyetteki ofisine gider. Dosyaları incelerken uyuyakalan Salim'i, Nihal uyandırır. Otopsi raporunu incelemesi için getirmiştir.

Ofisinden ayrılan Salim, Handan Soylu'nun evine gider. Handan Soylu'nun şoförü olan Suat ile konuşur. Suat'ın merkeze götürülmesi emrini verir. Handan Hanım'ı derneğe götüreceğini söyleyen Suat'ı dinlemez. Handan Hanım'ın arabaya binmesine yardım eden Salim, yolda Handan'a kör olduğu için âşık olduğunu söyler. Bir anda bulanık görmeye başlayan Salim, traktöre çarpar.

Kaza yerinde Salim, Handan'ı kocasını öldürmekle suçlar. Handan ise kimseyi öldürmediğini söyler. Yakındaki çiftlikte bir koyun kesilecektir. Handan, koyunu

kesmemelerini isteyince Salim, ateş ederek kesimi durdurur. Ardından tabancayı Handan'a verir. Handan, Salim'in göğsüne nişan alarak ateş eder. Tabancada mermi yoktur.

Ertesi sabah, Handan'ın yatağında gözünü açan Salim, aşağıda Murat için Kuran okunduğunu duyar. Salim, kafasına göre Suat'ı gözaltına aldığı için ve koyuna üç el ateş edip öldürdüğü için amirinden azar ıştır ve istifa eder. Murat'ın cenazesi gömülürken Nihal, Salim'e Handan ile koyuncu Recep arasında bir ilişki olduğunu söyler.

Çiçek alıp Handan'ın evine gider. Kapıyı kimse açmayınca kilidi açıp içeri girer. Üs kattayken Suat gelip, Salim'e yumruk atar. Diğer vuruşunda Salim merdivenlerden yuvarlanır. Salim gözünü açıp bakınca Suat, Handan Hanım'ın onun yüzünden gittiğini ve bir daha dönemeyeceğini söyler.

Salim derneğe gidip, Handan'ı arar. Bulamayınca kör olan ve hayat kadınlığı yapan annesi Hicran'ın yanına gider. Annesi, Salim'i öğretmen sanmaktadır. Salim'in, Handan'dan uzak durmasını ister. Katil olduğu için Handan'ın kaçtığını söyler.

Handan'ın evini gözlerken Suat, Salim'e ateş eder ve gitmesini söyler. Salim de karşılık verir. Salim vurulup yerde yuvarlanmaya başlar. Durduğu yerde bir bıçak bulur. Yakındaki çiftliğe gidip bıçağı Recep'e gösterir. Üzerinde parmak izlerinin olduğunu, itiraf ederse indirimden yararlanacağını, ona yardım edeceğini söyler. Recep, sopayla Salim'e vurup kaçar. O sırada Salim, Recep'in eşi Leyla'nın da kör olduğunu fark eder. Leyla'yı eve bırakırken, Recep hakkında bilgi almaya çalışır. Gizlice Leyla'nın evine girer. Gece, Leyla'ya yaklaşınca Leyla hisseder ve uyanır. Recep oyuncağa çarpınca ses çıkar ve Leyla bağırmaya başlar. Hızla dışarı çıkan Salim, kapıyı çalarak yeni gelmiş gibi yapar.

Salim, Leyla ile bebeğini evine götürür. Ancak Leyla'ya, karakola gittiklerini söyler. Evde polis telsizini açarak, karakoldaymış gibi konuşur. Kapının önündeyken eski eşi Hülya gelir. Sonuçları doktora gösterdiğini, gerçekten kör olacağını söyler. Salim, Hülya'ya gitmesini söyler.

Salim, Leyla'yı eve getirirken yolda Handan Soylu'nun afişlerini görmüştür. Salim, Leyla'yı annesinin yanına götürür ve Handan'ın konserine gider. Handan sahnedeyken yanına gider ve neden gittiğini sorar. Handan, onu sevmediğini söyler. Salim beraber kaçmalarını planlar. Handan ise kaçmak için bir nedeni olmadığını söyleyince Salim oradan ayrılır.

Leyla'yı annesinden alıp eve götürür. Salim kör olacağından bahsedince, Leyla kendisinden ne istediğini sorar. Salim, onunla uyumak istediğini söyler. Bebeğin Murat'tan olduğunu, Murat'ın şüphe çekmesin diye onu Recep ile evlendirdiğini bildiğini söyler. “Recep sürekli Murat'tan para istiyordu. Murat bundan bıktı. Handan, seni öğrendi. Sonra Handan, sen ve Recep plan yaptınız ve Recep Murat'ı öldürdü.”

Salim'in gözüne o anda bir ağrı girer ve iki büklüm olur. Leyla yatak odasına gider. Salim'in ağrısı geçince ayağa kalkıp Leyla'yı çağırır. Tam o sırada Nihal içeri girer ve onu vurur. Salim, yatak odasında Leyla'yı bulup, eline aldığı fotoğraftaki kişinin Murat olup olmadığını sorar. Oysa Leyla kördür ve sadece “Yapma ağabey!” diye yalvarmaktadır.

Recep gelip Salim'e vurur. Salim, Recep'i bıçaklar. O sırada telefon çalar ve Leyla oradan ayrılır. Nihal ise hâlâ yerededir ve ambulansı aramaları için yalvarmaktadır. Salim ise ayakkabısını giyip Leyla'yı aramaya çıkar. Görme yetisini kaybetmekte olan Salim, diz çöküp bağırır.

5.8.2. Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi

Aşkın Gören Gözlere İhtiyacı Yok filminde Salim karakterinin zamanla kör olacağını öğrenmesi ve bu gerçekle baş etmeye çalışması anlatılmaktadır. Cinayet masası dedektifi olan Salim'in, üzerinde çalıştığı davadaki Handan adlı kör kadına âşık olması, olayların gidişatını değiştirmektedir. Salim karakteri ön planda olduğundan dolayı, amaç, eylem, çatışma açısından incelenecektir.

Görsel 5.31. *Salim karakteri*

5.8.2.1. Salim karakterinin amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi

Salim'in Handan'ın ses kaydını kulaklıktan sanki bir müzikmiş gibi dinlemesinin nedeni Handan'a âşık olmasıdır. Handan'ın evine gizlice girip Handan'ı izlemesi eyleminin amacı, Handan'a yakın olmak ve onunla zaman geçirmektir.

Handan yakınında biri olduğunu hissedince “Hayvan!” diye seslenir. Salim eve gidip ağlar. Handan'ın hayvan diye seslenmesi zoruna gitmiştir. Kızını görmeye gidince eski eşi Hülya'ya kör olacağından bahseder ve sonuçları içeren belgeyi verir. Belgeyi vermesinin amacı, Hülya'nın kendisine inanmasını sağlamaktır.

Handan'ın evine giden Salim, Suat'ı sebepsiz yere gözaltına alma emri verir. Suat'ı gözaltına alma sebebi, Handan ile yalnız kalmak ve konuşmaktır. Salimi, Handan'ı derneğe götürürken kaza yapar. Yakındaki çiftlikte bir koyunun kesileceğini anlayan Handan koyunun kesilmemesini ister. Bunun üzerine Salim ateş eder. Salim'in bu eyleminin amacı, Handan'ı etkilemek ve Handan'a sahip olmaktır.

Handan'ın evine giden Salim, Suat'tan Handan'ın gittiğini öğrenir. Derneğe gidip bağırır. Amacı Handan'ı bulmaktır. Bulamayınca annesinin çalıştığı mekâna gider ve annesine Handan'dan bahseder. Salim'in annesinin yanına gitmesinin amacı, dertleşmek, sakinleşmek ve fikir almaktır.

Salim, Recep'i tutuklamaya gittiğinde Recep'in eşi Leyla'yı görür. Leyla'nın kör olduğunu anlayınca onu Leyla'yı eve bırakmayı teklif eder. Gizlice kendisi de Leyla'nın evine girer. Salim karakterinin amacı, Leyla'nın kör olduğu halde nasıl yemek yaptığını izlemektir.

Leyla'yı karakola diyerek evine götürür. Polis telsizini açarak Leyla'yı karakolda olduğuna inandırmaya çalışır. Salim'in bu eyleminin amacı, Leyla'ya yakın olmaktır. Leyla'nın kör olması, Salim'i etkilemektedir.

Salim, Leyla'yı annesine bıraktıktan sonra Handan'ın dernek yararına verdiği konsere gider. Amacı, Handan'ın kendisini neden terk ettiğini öğrenmektir. Handan, Salim'e onu sevmediğini söyleyince, Salim, Leyla'nın yanına gider. Leyla'yı evine götürür ve onunla birlikte olmak istediğini söyler. Amacı, Handan'ı unutmak ve Leyla'nın kendisini sevmesini sağlamaktır.

Salim, Leyla ile odada iken, Recep gelir ve Salim'e vurur. Recep, salim'in tabancasını alıp tetiği çeker. İçinde mermi yoktur. Bunun üzerine Salim cebindeki bıçağı Recep'e saplar. Recep ölür. Salim'in amacı kendini savunmaktır.

Salim, film boyunca farklı karakterlerle çatışmaya girmiştir. İlk olarak Handan'ın şoförü Suat ile çatışmada bulunmuştur. Suat, Handan'ın gitmesine neden olduğu için Salim'e öfkeli. Ardından Recep, Salim ile düşman olmuştur. Recep, Salim'in Leyla ile ilgilenmesinden rahatsız olduğu için Salim'e düşmandır.

Salim karakterinin eylemlerine Handan karakteri yön vermektedir. Salim'in amacı önce Handan ile beraber olmak iken, daha sonra Leyla ile beraber olmaya dönüşmüştür.

5.8.2.2. Salim karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi

Salim, Handan'ı görür görmez âşık olur. Handan'ın eşi Murat'ın öldürülmesini araştırmak için Nihal ile birlikte çiftliğe gider. Recep'e "Murat bıçaklanmış. Handan Hanım çok üzgün." der. Bu sahnede, Salim karakterinin duygularını işine karıştırmasının ilk örneği görülmektedir. Handan Hanım'ı önemseydiği anlaşılmaktadır.

Çocuğunu görmek için ski eşi Hülya ile parkta buluşan Salim, Hülya'ya “Sana da âşık olmuş muyumdur?” diye sorar. Salim'in bu sorusu, karakterin karşısındaki kişiye değer vermediğini, önemsemediğini, doğal olarak üzülüp üzülmeyeceğini umursamadığını göstermektedir.

Görsel 5.32. Salim ve eski eşi Hülya

Salim, Suat'ı gözaltına alır ve Handan Hanım'ı derneğe götürme görevini kendisi üstlenir. Handan Hanım ile birlikte olmak istediğini söyleyen Salim, Handan Hanım sebebini sorunca âşık olduğunu belirtir. Handan Hanım sebebini sorunca “Çünkü siz de körsünüz.” diye cevap verir. Salim, zamanla kör olacağını öğrendiği için körlere karşı zaafı oluşmaktadır. Kör olan Handan Hanım ilgisini çekmektedir. Salim karakteri, körlüğü âşık olma sebebi olarak gören bir karakterdir.

Murat'ın cenazesi gömülürken Nihal, Salim'e Handan Hanım ile Recep arasında bir ilişki tespit ettiklerini söyler. Salim, “Ne ilişkisi lan.” diye bağırır. Salim karakteri, sevdiği kadın söz konusu olunca öfkelenen, kıskanç bir karakterdir. İlerleyen sahnelerde ise, Salim, Handan'ı ararken kör bir kadına “Kör müsünüz, sağır mısınız?” diye söylenir. Salim için önemli olan sadece Handan Hanım'dır. Diğer kadınlara değer vermez. Salim, karşısındaki kişinin ne düşündüğünü önemsemeyen bir karakter olarak sunulmuştur.

Handan Hanım'ın piyanosunun başında başka biri vardır ve öğrencilerle prova yapmaktadır. Salim öğrencilere bakarak “Allah hepinizin belasını versin.” der. Handan'ı

bulamayan Salim, öfkesini ve üzüntüsünü öğrencilere yansıtmıştır. Salim karakteri, etrafındaki insanları önemsemediğini bir kez daha göstermektedir.

Salim, Leyla'ya "Polisim ben, bak tabancam var." der. Salim karakteri, tabancayı polisliğin bir işareti olarak görmektedir. Polis olmasını ise karşısındaki kişiye güven vermek için kullanmaktadır.

5.8.2.3. Salim karakterinin sunuluşu

Salim karakteri, kör olacağını öğrenmesinin ardından kör olan kişilere karşı ilgili davranmaya başlayan bir karakterdir. Kör insanların günlük hayatta ne yaptıklarını merak etmeye başlar. Kör olan Handan ve Leyla'nın evine gizlice giren Salim, onları işlerini yaparken izler. Karakter polis olmasına rağmen, başkasının evine girmekte bir sakınca görmemektedir.

Salim, Leyla'nın kör olmasından faydalanmaya çalışmış ve Leyla'yı polis merkezine götürdüğüne dair yalan söylemiştir. Salim bir polis olarak görevini kötüye kullanmıştır. Salim, tabancasını Handan'a vermiştir. Polislik kurallarına aykırı olan bir davranışta bulunmuştur.

Salim, polislik mesleği gereği sahip olduğu tabancası ile bir koyunu vurup öldürmüştür. Handan'ın şoförü olan Suat'ı hiçbir gerekçe olmadan statüsünü kullanarak gözaltına aldırıştır. Salim bu eylemleri, Handan'ı etkilemek ve Handan ile baş başa kalmak için yapmıştır. Salim karakteri, iş hayatı ile özel hayatını karıştıran bir karakterdir. Polislik mesleğini kendi kişisel isteklerini gerçekleştirmek için kullanmıştır.

Salim, Handan ve Leyla'yı kendisi ile birlikte olmak isteyen kadınlar olarak hayal eder. Salim, bu hayalleri ile kadınların kendisini arzulamasını isteyen bir karakter olarak sunulmuştur.

Handan'ın eşi olan Murat'ın cinayet davası üzerinde çalışan Salim, davaya dâhil olan Handan ile özel ilişki yaşar. Salim'in süren bir dava ile ilişkisi bulunan biriyle özel ilişki yaşaması polis etiğine uymayan bir davranıştır.

Annesi Hicran, Salim'e Handan'dan uzak durmasını söylediği halde Salim, Handan'ın evine gitmiştir. Salim, annesinin sözünü dinlememiştir. Salim için önemli olan Handan'dır. Handan'ın evinden ayrıldıktan sonra Salim, Leyla'nın evine gider. Polis memuru Nihal içeri girince bir anlık refleks ile Salim, Nihal'e ateş eder. Nihal yardım istemesine rağmen Salim, Leyla ile ilgilenir. Nihal için hiçbir şey yapmaz. Salim, meslektaşı olan bir kişinin ölmesine neden olmaktan korkmayan bir karakterdir. Ardından, Recep'i öldüren Salim karakteri, öldürmekten çekinmeyen, mesleğini hiçe sayan bir karaktere dönüşmüştür.

5.8.2.4. Salim karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Salim karakterinin olay örgüsüne etkisi, Handan'a âşık olması ile başlar. Handan'a yakın olma amacı için Suat'ı gözaltına alır. Cinayeti çözmek için yaptığı araştırmada kendi başına hareket ederek Recep'i tutuklamaya çalışır. Recep'in kaçmasına neden olur.

Recep'in eşi Leyla'nın da kör olduğunu öğrenince Leyla ile birlikte olmaya çalışır. Salim'in Leyla ile birlikte olma amacı, Recep'i ve meslektaşı Nihal'i öldürmesine yol açmıştır. Salim, olay örgüsüne yön veren bir karakterdir.

5.9. Cingöz Recai (2017)

5.9.1. Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü

Süre: 110 dakika

Senaryo: Pınar Bulut, Kerem Deren

Yapımcı: Hayri Aslan

Vizyon Tarihi: 13 Ekim 2017

Göze sandalla kıyıya yaklaşır sarayın bahçesine adım atar. Saraya girdiğinde şarkı başlar. Göze hayranlıkla şarkı söyleyenleri dinlerken bir adam gelir ve ona eşlik eder. Daha sonra adam kaybolur. Göze sarayın bahçesinde yürürken çeşit çeşit çikolata ve pastalarla donatılmış masalar görür. Masada İtalyanca bir yazı vardır. Yazıya aldırılmadan çikolataları yerken bir kadın ve bir erkek yaklaşır. Masayı erkek arkadaşı

Eren'in hazırlattığını düşünen Göze, yanıldığını anlar. Kadın, masayı ilerdeki beyefendinin hazırlattığını söyler.

Göze, beyefendinin yanına gidip kim olduğunu sorar. Recai, kendisinden hoşlandığını ama yalancı olduğunu anladığını söyleyince, Göze merak eder. Masadaki yazının çikolataların zehirli olduğunu yazdığını söyler. Kúpelerinin de sahte olduğunu söyleyen Recai, oradan uzaklaşır.

Recai, arkadaşları Filiz, Sadri ve Cüneyt'in yanına gider. Kuşun kafese girdiğini söylerler. Ertesi gün eşsiz bir zümrüt kolyenin tanıtımının yapılacağı bir defile vardır. Baloya Göze ve sevgilisi Eren katılır. Recai, komiser Mehmet Rıza'yı arayarak zümrüt kolyeyi çalacağını söyler. Recai defileye polis kılığında gelerek kolyeyi çalar. Mehmet Rıza ise geç kaldığını anlamıştır.

Polis telsizi ile dışarıda olduğunu bildiren Recai, polis ekiplerini peşinden sürükleyerek terkedilmiş bir binaya gelir. Binada bulunan Cavit Seyhan adındaki kişiye kolyeyi bırakır. Polis kolyeyi çalanın Cavit adlı kişi olduğunu düşünürken Mehmet Rıza'nın hırsızın Cingöz Recai olduğundan şüphesi yoktur.

Cingöz Recai ve ekibi villadadır. Herkes farklı bir meşguliyet içerisindeyken, Cingöz Recai, küçüklüğünün ve babası ile olan videosunu izlemektedir. Babasını çok özlemektedir. Yardımcısı Adile Hanım'dan ekibi toplamasını ister. Adil Tekir ve adamları bir soygun planlamaktadır. Soyacakları kişi Göze'nin sevgilisi Eren'dir. Ancak Recai'nin istediği soygun değil çetenin asıl lideri olan Hayalet'tir. Çünkü Hayalet, Recai'nin babasını öldüren kişidir.

Ertesi gün, Adil'in adamları Göze'yi bayıltır ve sandalyeye bağlar. Recai de sandalyeye bağlıdır. Recai kendisini Ömer diye tanıtır ve soyguna şoför olarak dâhil olmak istediğini söyler. Adil, şoför olarak çalışan Cavit'i kaybettiği için Recai'yi kabul eder. Göze ise onun Cingöz Recai olduğunu anlamıştır. Göze, onu boynundaki muskadan tanıdığını söyler.

Adil'in adamı Ayıboğan gelip Recai'yi serbest bırakır. Recai, soygun için çalışmalara başlar. Göze, sevgilisi Eren'in iş yerine gelir. Eren basketbol oynamaktadır. Daha sonra Göze'ye binayı gezdirir. En son kasayı gösterir.

Recai akşam Mehmet Rıza'yı arar ve yarın Eren'in evinin soyulacağını söyler. Mehmet Rıza ise bu sefer kişisel bir mesele olduğunu belirtir. Recai'ye yalnız olduğunu ve hep yalnızlık çekeceğini söyleyerek kapatır.

Ertesi gün Adil, Eren'in evini soyma planını anlatır. Planın işe yaramayacağını söyleyen Recai, kendi planını uygulamakta ısrar eder. Eren, Göze'ye kendi katını gösterir. Odayı Göze için spor salonuna dönüştürmüştür. Göze, spor hocasının gelmek üzere olduğunu söyler ve üzerini değiştirmek için gider.

Recai, spor hocası olarak Göze ile Eren'in yanına gelir. Eren misafirleri olduğu için ayrılırken, Recai, Eren'i kışkırtmak için yalan söyler. Bir hafta sonunu Göze ile geçirdiğini belirtir. Bunun üzerine Eren sinirlenir. Boks yapmaya başlarlar ancak Recai, Eren'i yere serer. Adil ve adamları binadadır ve Recai ile buluşurlar. Recai kapıyı açar ancak her şey ortaya çıkar. Recai Adil'e oyun oynamıştır.

Göze, Eren'i büyük ekranların olduğu gizli bir odada rehin tutmaktadır. Recai, Eren'in masum olmadığını anlamıştır. Eren güvenlik sistemi sayesinde kimsenin giremediği yerlere girmektedir ve yasal olmayan cephaneliklere sahiptir. Göze ve Recai kasanın yerini zorla öğrenirler. Recai türlü tuzaklarla dolu kasaya ulaşır ancak kasa şifrelidir. Kulaklığından Filiz'e seslenir. Filiz şifreyi kırar ve kasa açılır. Kasada kalın bir dosya vardır.

Göze babası ve annesini kaybettiği uçak kazasından bahseder. Kazadan sonra bir adamın onu yanına alıp yetiştirdiğini söyler. Bu adam Hayalet lakaplı kişidir. Göze'nin Eren ile sevgili olmasını ve çeteye katılmasını Hayalet sağlamıştır. Hayalet'in amacı, Eren'in elde ettiği milli sırlara ulaşmak ve bunu yurtdışına satmaktır.

Göze, Recai'den gözlerini kapatmasını ister ve silahını doğrultur. Recai, gözlerini kapatır ve babasının öldürülüşünü anımsar. Gözlerini açtığından Göze yoktur. Kulaklığından Filiz ile iletişime geçer. Kıyafetlerini değiştirip garson kılığına girer.

Ancak Mehmet Rıza, Recai'yi görmüştür. Recai'yi durdurur ve artık kaçmamasını ister. Recai ise hapisanenin kendine göre olmadığını söyleyip kaçar. Ekip arkadaşları polis kılığında gelip Recai'yi arabaya alır.

Göze, Hayalet ile arabadadır. Göze bu işinin son işi olduğunu söyler. Serbest bırakacağına dair söz verdiğini söylese de Hayalet ölene dek kendisinin olduğunu belirtir. Mehmet Rıza, ailesiyle birlikte. Recai ise otomobilinde onları izlemektedir. Mehmet Rıza gelip arka koltuğa oturur. Recai sözleriyle Mehmet Rıza ile eğlenir. Mehmet Rıza'ya bir zarf verip ayrılır.

Göze, Amerika, Rusya ve Almanya'yı temsil eden kişilerle bir toplantı düzenlemiştir. Recai de katılır. Toplantı, kasadan alınan devlet sırlarını içeren dosyanın satışını gerçekleştirmek içindir. Recai bunun bir soygun olduğunu söyler ve dosyayı alır. İnterpolün yolda olduğunu ve başında da bir Türk polisi olan Mehmet Rıza'nın yer aldığını söyler. Recai dosyayı alır ve Göze ile birlikte hızla uzaklaşırlar.

Dosyanın boş olduğunu bilen Recai, Hayalet'in peşine düşmüştür. Hayalet, vapur ile uzaklaşırken Recai'ye telefon eder. Bu sırada Recai, adamına dosyayı almasını işaret eder. Dosya elindedir. Hayalet'e kendi canı için endişe etmesi gerektiğini söyler ve dosyanın elinde olduğunu belirtir. Hayalet ise bunun bir bedelinin olduğunu söylediği andan Göze vurulur. Recai, Filiz'den ambulans çağırmasını ister. Göze hayatını kaybeder.

Mehmet Rıza, milli sırları çalmak isteyen yabancı uyruklu hırsızları yakaladığı için törenle karşılanır. Recai, bir araba müzayedesinde Hayalet'i bulur ve peşinden gider.

5.9.2. Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi

Cingöz Recai filmi çaldığının çoğunu sokak çocukları için harcayan, iyiliksever ve zeki bir hırsız olan Cingöz lakaplı Recai'yi konu edinmektedir. Cingöz Recai karakteri, babasını öldüren Hayalet takma adını kullanan kişiye ulaşmaya çalışmaktadır. Film boyunca Recai karakterinin başından geçenler işlendiği için, Recai karakteri amaç,

eylem ve çatışma açısından incelenecek ve diyalog, olay örgüsü ve filmde sunulmuş biçimi açısından değerlendirilecektir.

Görsel 5.33. *Recai karakteri*

5.9.2.1. Recai'nin amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi

Recai, arkadaşlarının yardımıyla zümrüt kolyeyi çalar. Polisten kaçarken kolyeyi Adil'in çetesinin üyesi ve Adil'in şoförlüğünü yapan Cavit'e verir. Polis, kolyeyi çalanın Cavit olduğunu düşünerek Cavit'i tutuklar. Recai'nin Cavit'i polislere yakalatma amacı, Adil'in çetesine şoför olarak sızmasıdır. Recai, Ömer adıyla, Adil'in yönettiği çeteye katılır. Recai karakterinin Adil'in çetesine katılıp soyguna yardım etmesinin amacı, çetenin asıl yöneticisi olan Hayalet'e ulaşmasıdır.

Recai, Göze'nin yüzündeki morluğu sorunca, Göze, Ayıboğan'ın yatığını ima eder. Buna sinirlenen Recai, Ayıboğan'a tepki gösterir. Recai'nin bu eyleminin ardında Göze'ye olan hisleri vardır. Recai karakterinin Göze'ye olan hislerinin bir diğer işareti ise, spor hocası Ahmet olarak geldiğinde, Göze'nin sevgilisi Eren'i kışkırtmasıdır. Eren'e, hafta sonunu Göze ile geçirdiğine dair sözler eder. Recai, Eren'e boks bahanesiyle vurur. Eren'i yere serer. Recai'nin Göze'ye olan aşkı, bir anlığına planı unutmamasına neden olmuştur.

Recai, Eren'i ablukaya aldıktan sonra, Adil ve çetesine gerçeği söylemiştir. Onlara oyun yaptığını anlatır. İçerisine ilaç karıştırdığı kahveyi içenler kıvranmaya başlar. Adil'e ise polislerin binada olduğunu, kaçamayacağını söyleyerek oradan uzaklaşır. Recai'nin Adil ve çetesini polise teslim etme amacı, Hayalet'e ulaşmak için Adil'e ihtiyacının kalmamasıdır. Ayrıca Recai karakteri, her ne kadar bir hırsız olsa da kazandıklarını yoksullar için harcayan bir karakterdir. Adil ve çetesi ise, kendileri için çalmaktadır. Recai, Adil'in hırsızlık yapmasını engellemek için Adil'i polise teslim etmiştir.

Recai ve Göze, kasadan çıkan ülkeye ait milli sırları içeren dosyayı yabancı ülkelere satıyormuş gibi açık artırma düzenlerler. Recai, dosyayı satmadıklarını ve bunun bir soygun olduğunu söyleyerek dosyayı alıp ayrılır. Polis ekipleri geldiğinde ülkelerin temsilcilerini neredeyse çıplak ve bağlı halde bulurlar. Recai karakterinin, böyle bir davranışta bulunmasının amacı bir mesaj vermektir. Ülkesine bağlılığını gösteren Recai, aynı zamanda ülke sırlarını çalmaya çalışan ülkelere bir nevi intikam almıştır.

5.9.2.2. Recai karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi

Recai, baş komiser Mehmet Rıza'ya "Ortak." diye hitap eder. Recai karakterinin kendini yakalamaya çalışan polise ortak diye hitap etmesi, aralarında bir geçmişin olduğunu göstermektedir. Mehmet Rıza uzun yıllardır Cingöz Recai'yi yakalayıp tutuklamaya çalışmıştır. Cingöz Recai ise Mehmet Rıza'yı bir nevi ortağı olarak görmektedir.

Recai, babası ile videosunu izlerken yardımcısı Adile içeri girer. Yaşasaydı babasının kendisiyle gurur duyacağını söyler. Recai "Hiçbir baba, oğlu hırsız oldu diye gurur duymaz." der. Recai karakteri, kendisinin hırsız olduğunu kabullenmiştir ve hırsızlığın iyi ve gurur duyulacak bir meziyet olmadığını farkındadır. "Ama şimdi değilse bile yakında gurur duyacak." diyerek sözlerine devam etmesi, Recai karakterinin bir planı olduğunu kanıtlar. Recai karakteri, babasını öldüren kişiyi yakalamayı planlamıştır.

Ayıboğan, Göze’yi soygun için ikna etmeye çalışırken, Recai, Ayıboğan’ın dikkatini dağıtıp Göze’nin yanına gider. Göze’ye “Sana bir şey olmasına izin vermeyeceğim, merak etme.” der. Recai karakterinin bu sözlerinden Göze’ye verdiği değer anlaşılmaktadır.

Recai, Adil ve adamlarını inandırmak için bir berber dükkânının sahibi rolüne bürünmüştür. Dükkânın sahibini ise alt katta bağlı tutmaktadır. Recai, dükkân sahibine “Ben yalan söylemem. Tuzak kurarım, çalarım ama hak etmeyen birine elimi bile sürmem.” der. Recai karakteri, hırsızdır ancak kendince adalet sağlamaya çalışan bir karakterdir. Zenginden çaldığını yoksula dağıtma prensibi olan bir hırsızdır.

Recai, Eren Deren’in evinin soygunundan önce Mehmet Rıza’yı arar ve çantasına bakmasını söyler. Recai, Eren Deren’in evinin soyulacağını içeren bir mesaj bırakmıştır. Ayrıca Mehmet Rıza’ya torunu Zeynep’in bir yavru köpek bulduğunu, çantasında eve getirdiğini ve bahçede sakladığını söyler. Recai karakterinin bu sözlerinden, işini titizlikle yaptığı ve işine önem verdiği anlaşılmaktadır. Recai karakteri aynı zamanda dikkatli, planlı ve cesaretli bir karakterdir. Yakalanma ihtimaline rağmen polise yaklaşma cesaretini göstermiştir.

Soygun planı hakkında konuşmalarından sonra Adil ve adamı ayrılır. Göze ile Recai binanın çatısında yalnızdırlar. Göze’ye yüzüne ne olduğunu sorar ve Ayıboğan’ın yaptığını anlar. Çok sinirlenen Recai, “Hayvan herif.” diye söylenir. Recai karakteri, kadına el kaldırılmasına karşı olan bir karakter profili çizmektedir.

Görsel 5.34. *Recai ile Göze konuşurken*

Göze, Hayalet'in kendisini büyüttüğünü ve Eren'e yaklaşması için onu görevlendirdiğini anlatır. Recai, hayal kırıklığına uğrar. Göze, Recai'ye silah doğrultur ve gözlerini kapatmasını ister. Bunun üzerine Recai, “Yeter ki senin elinden olsun.” der. Recai'nin bu sözleri karakterin Göze'ye olan aşkının en büyük kanıtıdır. Recai, hiç kimseye boyun eğmezken Göze'ye teslim olmuştur.

Recai, arabada Mehmet Rıza'ya şu sözleri söyler: “Yaptığım her şeyi kendi vicdanım için yaptım. Sen gelecek için uğraşıyorsun, ben ise geçmişe çakılı kalmışım.” Recai bu sözleriyle babasını hiç unutamadığını dile getirmektedir. Babasını öldüren kişiyi yakalamak, Recai'nin hayatına yön vermiştir. Yaptığı hırsızlıklardan ötürü içinin rahat olduğunu söylemesinin nedeni, hak etmeyenlerden çalıp gerçekten ihtiyacı olanlara dağıtmasıdır. Recai, adalet dağıttığını düşünen, yolsuzluklara karşı çıkan bir karakterdir.

5.9.2.3. Recai karakterinin sunuluşu

Recai, zümrüt kolyeyi çalacağını baş komiser Mehmet Rıza'ya haber verir. Recai karakteri, bu eylemiyle kendine güvenen ve kibirli bir karakter olarak sunulmuştur. Soygunu kılık değiştirerek yapması Recai karakterinin işine verdiği değeri ve önemi göstermektedir.

Recai, ekip arkadaşı ile birlikte bir berber dükkânının sahibini bağlamıştır. Bir süre çalışmamasını ve dükkânını kendilerinin kullanacaklarını söyler. Adam annesine kendisinin baktığını, para lazım olduğunu söyleyince Recai, elindeki bütün parayı adamın annesine verir. Recai, aileye, anneye değer veren bir karakterdir. Kimseyi zor durumda bırakmayan, vicdanlı bir karakter olarak sunulmuştur.

Recai'nin yabancı ülkelerden, milli sırları içeren dosyayı almak için gelenlere, dosyayı çok yüksek fiyatlara satabilecekken satmaması ve onları soyarak polise teslim etmesi, karakterin vatana olan sevgisini ve ülkesine olan bağlılığını göstermektedir. Recai karakteri vatansever ve ülkesine sadık bir karakter olarak sunulmuştur.

5.9.2.4. Recai karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Cingöz Recai filminde olay örgüsünü başlatan ilk olay eşsiz olan zümrüt kolyenin çalınmasıdır. Zümrüt kolyeyi çalan Recai'nin, kolyeyi Adil'in adamlarından biri olan Cavit'e vermesiyle olaylar gelişir. Recai, kolyeyi Cavit'in tutuklanması için verir. Böylece Cavit tutuklanınca Adil'in planladığı soygunu gerçekleştirebilmek için bir adama ihtiyacı olacaktır.

Adil'in çetesine Ömer adıyla katılan Recai, soygun anından Adil'in çetesini polise yakalattır. Recai, kasadan dosyayı alır ve Göze ile bir ihalede satmak için toplantı düzenler. Ancak diğerlerini tuzağa düşüren Recai, Göze ile birlikte oradan ayrılır. Toplantıya katılan ülkelerin temsilcilerini tutuklatır.

Olay örgüsüne yön veren bir karakter olan Recai, en sonunda Göze'nin öldürülmesine neden olmuştur. Buna rağmen Hayalet'i takip etmekten vazgeçmez.

5.10. Kırık Kalpler Bankası (2017)

5.10.1. Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü

Süre: 120 dakika

Senaryo: Onur Ünlü

Yapımcı: Kerem Çatay

Vizyon tarihi: 13 Nisan 2017

Kırık Kalpler Bankası filmi, bir banka soygunuyla başlar. Bankadakilerin karşı savunmasıyla soyguncular geri adam atarak kaçarlar. Kaçış sırasında ekranda her bir soyguncunun ismi yazar. Bir sonraki sahne futbol sahasındadır. Sahadaki takımlar birbirlerine uygunsuz ve kaba hareketlerde bulunurlar. Ardından kavga etmeye başlarlar. Şehrin üzerinde melek kanatlarıyla yükselen bir karakter, filmin içeriğinden bahsederek filme giriş yapar.

Film üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm, Yalnız Kal başlığı altında gösterilir. Polis karakolunda, Yeşil Cami takımının kaptanı Yusuf Yağmur ve Mor Kulüp takımının kaptanı Rüstem Tor karşı karşıyadır. Polis Şefi Semir, bir dahaki sefere aynı olay yaşanırsa Yeşil Cami ve Mor Kulüp takımlarını fesih edeceğini söyler.

Yeşil Caminin kaptanı Yusuf Hoca, sahilde takımına son bir uyarıda bulunur. Bir hafta sonraki maçı kesinlikle kazanmalarını ister. Hoca gittikten sonra, Enis ve Coşkun tartışmaya başlar. Banka soygununu tekrarlamak için oylama yaparlar. Çoğunlukla kabul edilir. O esnada Mor Kulüp'ün kaptanı Rüstem Tor, mekânına gelip şarkı söyleyerek herkesi eğlendirir.

Yeşil Cami ekibinden Osman, hemşire Necla'dan kan almaya gelir. Kanı altı yıldır yatmakta olan Şeyh için istemektedir. Hemşireye onu sevdiğini söylese de Necla oralı olmaz gülüp geçer. Kanı alıp oradan ayrılan Osman, Yusuf Hoca'nın teknesine gider ve hocaya Necla Hemşire'ye âşık olduğunu söyler. Yusuf Hoca bunun gerçek aşk mı olduğunu sorgularken, Enis, Şeyh'in hemen kana ihtiyacı olduğunu söyler. Koşarak Şeyh'in yanına giderler. Şeyh,

Ertesi gün, Yeşil Cami takımı para transfer aracını soymaya çalışır. Bu esnada güvenlik görevlileri gelir ve ateş etmeye başlarlar. Osman vurulur. Ekip Osman'ı alarak kaçar. Osman'ı Hemşire Necla'ya götürürler. Hemşire, Osman'ı odasına götürmelerini söyler. Gece vakti Osman uyanarak, hastane koridorunda gezinmeye çıkar. Ameliyat odasını gözlemeye başlar. Bir doktor, hastanın kalbini çıkarıp keser ve içine bir anahtar yerleştirir. Kalbi dikip, hastanın vücuduna tekrar koyar. Korkarak uzaklaşan Osman, hastane balkonuna çıkar. O esnada bir kızın aceleyle hastaneye doğru geldiğini görür.

Osman, kızı ilaç odasında bir poşet aradığını anlar ve yanına gider. Kız ondan çekinir ve uzaklaşır. Osman, camı kırıp dolaptan uyuşturucu poşetini alır ve kıza verir. Kız, Osman'ı yanağından öpüp hızla uzaklaşır. Kızın pencereden atlarken düşen ayakkabısının tekini eline alan Osman, kızın elindeki torbadan dökülen izleri takip ederek kızın olduğu mekâna gelir. Mor Kulüp mekânında maskeli balo vardır. Osman bir şekilde içeri girer. Kız sahnede şarkı söylemektedir. Kız odasına çıkıp kendisine uyuşturucu enjekte eder. Osman da kızın odasına gider ve ona şiirsel bir dille onu öpmek istediğini söyler. El ele tutuşurlar sonra öpüşürler. Kapı çalınca kız, Osman'ı paravanın arkasına götürür. Gelen kişi, nişanlısının onu beklediğini söyler.

Üzgün bir şekilde aşağıya inen Osman, bir adamın yalvardığını işitir. Rüstem Tor ve adamları, bir adamı suyun içinde alıkoymaktadır. O sırada Osman'ın önüne bir anahtar düşer ve Osman anahtarı alıp koşar. Aslım'ı da elinden tutarak kulüpten uzaklaşırlar. El ele binaların tepelerine atlayarak kaçarlar. Denize atlarlar ve Mor Kulüp'ün bulunduğu sahile ayak basarlar. Osman, anahtarı Aslım'a verir. Aslım, Mor Kulüp'e döner. Nişanlısı Turan, Aslım'a bağırarak Osman ile ne yaptığını sorar. Aslım ise cevap vermez.

Osman hastaneye döner ve ameliyat odasına bakar. Hemşire Necla ile bir doktorun konuşmasını işitir. Müdürün oğlu Harun'un kalbini, Rüstem Tor'a satacaklarını duyar. Ertesi günün akşamı, Aslım'ın bakıcısı Osman'ın niyetini öğrenmeye gelir. Ancak bir sorun olduğunu, Rüstem Tor'un aşka, sevgiye değil; paraya önem verdiğini söyler. Osman, bakıcıya yarın Aslım'ı, cami avlusunda beklediğini, önce evlenmek istediğini sonra da Rüstem Tor'un istediği üç yüz bin lirayı vereceğini iletmesini söyler.

Aşağı inen Osman babasının öldüğünü fark eder ve ağabeyi Enis'i uyandırır. Cesedi bezle sarıp taşırlar. Toprağı kazıp gömerler. Ertesi gün Aslım ile evlenmek istediğini Yusuf Yağmur'a söyler. Hoca karşı çıkar, Aslım'ın karşı takımdan bir düşman olduğunu belirtir. Osman, yeni şeyh olarak emrettiğini, nikâhlarını kıymasını söyler ve evlenirler.

Daha sonra Aslım kötüleşir ve Osman, Aslım'ı tekrar Rüstem Tor'a götürmek zorunda kalır. Osman, anahtarı ve kalbi bulup getireceğini karşılığında Aslım'ı

iyileştirmesini söyler. Osman, kutuyu şeyhin yanında çalışan İsmail'den alır. İsmail, kutuyu şeyhe vermek için almıştır ancak şeyh öldüğü için kutuyu yeni şeyh Osman'a verir.

Turan futbol sahasına gelir ve Ece'den anahtarı ister. Osman, elinde kutuyla sahadan geçmektedir. Turan, Osman'a sataşır. Osman, dâhil olmak istemez. Ece, Osman'ın bu baş eğişine dayanamaz ve korumalardan birinin silahını alır ve silahı Turan'a doğrultur. Turan da silahını çıkarır ve Ece'yi vurur. Ece ölür. Osman acıyla bağıırır, sitem eder. Turan'dan diz çöküp özür dilemesini ister. Sonra gökten eline silah düşer ve Turan'ı vurur. Aslım, yatağında Osman diyerek doğrulur. Osman karşısındadır. Osman, Aslım'a kendisini beklemesini, geri geleceğini söyler.

İkinci bölüm, Kalpler başlığı altında gösterilmektedir. Kalpler bölümünde ilk bölümde Osman ve Aslım'nın macerasıyla eşzamanlı gerçekleşen olaylar yer almaktadır. Yeşil Cami takımındakiler, banka soygunu için yeniden oylama yaparlar ve soygun kesinleşir. Yeni plana göre bankadaki görevli Çiğdem ile anlaşma sağlanıp, kasanın anahtarı ele geçirilecektir. Ertesi gün Enis soygundan önce, Hemşire Necla'dan ilaç alırken onu sevdiğini söyler. Necla da ondan bir şey yapmasını ister. Enis, onun için her şeyi yapabileceğini söyler. Enis, Necla ile ilişkisi olan Doktor Kerem'in evine gelir ve onu ayak bileğinden keser. Doktor Kerem ölür.

Yeşil Cami takımının bir üyesi aynı zamanda mehter takımında görev almaktadır. Kamufle olmak için mehter takımı kıyafetleri giyeceklerdir. Geçiş sırasında kıyafetlerin olduğu odanın anahtarını, takım arkadaşına verir. Takımdakiler de odaya gidip mehter takımı kıyafetlerini giyerler. Ardından bankaya giderler ancak banka cenaze dolayısıyla kapalıdır. Enis, ekiptekilerin moralini bozmaması için konuşma yapar. Bu esnada, Mor Kulüp takımındakiler sahaya gelerek, Yeşil Cami takımındakilere Osman'ı nerede olduğunu sorarak ateş açar. İsmail, Turan'ın elindeki silahı alıp kaçar. Her ne kadar şaşırılsalar da Enis birkaç tane daha silah bulurlarsa soygunu yapabileceklerini söyler.

Ekipten biri arabalarının bozulduğunu söyleyerek polisleri ara sokağa çeker. Diğerleri saklandıkları yerden çıkıp polislerin tabancasını alıp kaçarlar. Ardından

bankaya gidip soyguna başlarlar. Paraları alırken deprem olur ve bankadakiler kaçar. Sarsıntı geçtikten sonra Enis, paraları bırakmalarını söyler. Coşkun karşı çıkar ve oylama ister. Oylamayı Enis kazanır. Öfkelenen Coşkun, bir sopayla arkasından Enis'in boynuna vurur. Enis de Coşkun'a vurur ve yaralanırlar.

Enis, Necla ile birlikte ataktadır. Necla, Enis'ten orada bulunan kutuya birkaç gün göz kulak olmasını ister. İçinde ne olduğunu söylemez ama yaklaşık üç yüz bin dolar değerinde olduğunu ve kutuyu Rüstem'e satacaklarını sonra da beraber kaçacaklarını belirtir.

Osman, babalarının öldüğünü söyleyerek Enis'i uyandırır. Mezar kazıp babalarını gömerler. Osman ve Enis binanın tepesinde iken, Osman, Enis'e ermişlerin ayda olduğunu söyleyerek, Enis'in ne zaman aya çıkacağını sorar. Enis bunların geri zekâlılık olduğunu söyler. Mor Kulüptekiler Osman'ı ve anahtarı aramaktadır. Aşağıdan bağırırlar. Osman kaçar ve Enis de uyumak için sahile gider.

Sabah uyanıp Aslan Salih'e, kendisinin şeyh olduğunu, gelip onu alacağını ve buralardan gideceklerini söyler. Odasına çıkınca çantayı bulamaz ve hastaneye gider. Necla'yı boğazı kesilmiş halde yerde bulur. Koşarak futbol sahasına gider, yere yığılır. Sabit yanına gelince soygunu beraber yapacaklarını söyler. Birlikte bankaya girerler ve paraları alırlar. Bu esnada Coşkun ve ekibin diğer üyeleri de soygun için bankaya girerler. Enis, sitem eder ve ardından birbirlerine ateş ederler ve herkes ölür.

Üçüncü bölüm Kırılmazlar, yine Osman'ın vurulup hastaneye getirilmesi ile başlar. Necla hastaneye girmekte olan Yusuf Yağmur'u görür ve arkasından gider. Yusuf Yağmur'u, Necla çağırıştır. Beraber morga giderler. Necla, Yusuf Yağmur'a, oğlunun cesedini, Harun'u gösterir. Çok üzülen Yusuf Yağmur, geçmişi hatırlar.

Eşi Suzan'la bir kafededir. Suzan onu pavyondan kurtarmasını istemektedir. Çocuklarının çok üzüldüğünü anlatır. Şeyhe söylerse, Harun'u kurtarabileceğini söyler. Yusuf, şeyhi bu işe karıştırmayacağını belirtir. Yıllar sonra yine aynı yerde Suzan, Harun'un kanlı gömleğini göstererek Yusuf'a bağırılmaktadır. Harun kollarını kesmiştir. İlerleyen zamanlarda Yusuf, şüpheden kurtulmak için gömlekteki kanla DNA testi yaptırmıştır. Suzan'a Harun'un gerçekten kendisinin oğlu olduğunu söyler.

Yusuf, oğlunun arkadaşı Dursun'un evine gider. Dursun, Yusuf'u tanımaz ve ateş ederek gitmesini söyler. Yusuf Yağmur tekrar hastaneye gidip, oğlunun cesedini inceler. Harun'un kalbinin yerinde olmadığını fark edince, Hemşire Necla'yı aramaya başlar. Koridorda yürürken, bir görevli onu durdurur. Yusuf Yağmur, Doktor Celal'i sorar. Görevli pek istekli görünmeyince, Yusuf Yağmur, para verip doktorun adresini öğrenir.

Doktorun evinde, doktorun genç kızlarla çekilmiş uygunsuz fotoğraflarını görür. Yusuf Yağmur, doktorun Rüstem Tor ile yaptığı anlaşmayı da öğrenir. Polis sirenini duyan Yusuf Yağmur binadan gizlice ayrılır. Futbol sahasında, takım oyuncularıyla maç hakkında konuşurken, Komiser Mehmet gelir. Komiser Mehmet, Harun'un organlarını bağışladığını, kalbinin Gülbank Karaköy Şube Müdürü Metin Karamanbey'in oğlu Onur'a takılacağını söyler. Ancak Onur'un da ameliyat masasında öldüğünü belirtir. Rüstem Tor ve Polis Şefi Semir'in bu işin içinde olduğunu ve ortalıkta tuhaf şeylerin döndüğünü anlatır. Hastaneye yatanların listesinin çıkarıldığını, hangi organlarının sağlam olduğunu tespit ettiklerini söyler. Kime hangi organ lazımsa Semir'e haber verdiklerini anlatır. Harun'u öldüren kurşunun da Polis Şefi Semir'e ait olduğunu belirtir.

Yusuf Yağmur, Onur'un mezarına gider. Harun'un kalbini alıp şeyhe verecek ve yeni şeyh kendisi olacaktır. Bu sırada hastanedeki görevli gizlice yaklaşarak Yusuf Yağmur'a bir sopayla vurup Yusuf Yağmur'u bayıltır. Yusuf Yağmur uyandığında ağaca asılı bir adamla karşılaşır. Mezar açılmış ve Onur'un vücudundaki Harun'un kalbi yerinde yoktur. Yusuf Yağmur evine gidip kendisine uyuşturucu enjekte eder.

Ertesi gün Yusuf Yağmur, Necla'nın yanına gider. Kalbi sorar ancak Necla bilmediğini söyler. Necla, Yusuf Yağmur'a olan aşkını anlatır. Yusuf Yağmur ise imam olduğunu, eline yirmi yıldır kadın eli değmediğini belirtir. O sırada deprem olur ve Yusuf Yağmur uzaklaşır.

Doktor Celal'in evine giden Yusuf Yağmur, doktorun cesedi görür. Doktor video oynatıcıyı işaret etmektedir. Videoyu oynatan Yusuf Yağmur, Aslım'ın kendisinin kızı olduğunu, Aslım'a bir kutu verileceğini, parolanın "Yalnız kalpler

kırılmazlar.” olduğunu öğrenir. Yusuf Yağmur kutuyu almaya gider ancak kutuyu tutan kişi Karaköylü, bu işe karışmamasını söyler. O esnada biri Karaköylü’yü vurunca Yusuf Yağmur kutuyu alıp tekneye gider. Harun’un kalbine sahip olduğu için sevinçlidir. Ancak elindeki kalp Harun’un değildir.

Aslım tekneye gelir, Yusuf Hoca’dan yardım ister. Hasta olduğunu söyler. Osman’ın kutuyu getirmediğini söyler. Yusuf Yağmur, Aslım’a içerisinde hem zehir hem iyi özler bulunan bir iğne yapar ve ona kutuyu verip gönderir. Bu kutunun hem Osman ile Aslım’ı kurtaracağını, hem de iyilik yaptığı için kendisini şeyh makamına götüreceğini düşünmektedir.

Osman ise Turan’ı öldürdüğü için elinde kutuyla kaçmaktadır. Polisler peşindedir. Kutuyu teknede bırakıp suya atlar ve Mor Kulüp’ün önündeki sahile çıkar. Aslım diye bağırarak içeri girer ve önüne gelene ateş eder.. Rüstem Tor kutudaki kalbin ölü olduğunu söyleyerek Aslım’a vurmaktadır. Osman, Rüstem Tor’u öldürür. Aslım ise çoktan hayatını kaybetmiştir.

Osman, kutuyu bıraktığı yere, Yusuf Yağmur’un teknesine gelir. Kutuların farklı olduğunu anlayınca Aslım’ın boş yere öldüğünü düşünüp daha çok üzülür. Yusuf Hoca ise bunların bir öneminin olmadığını, yeni şeyhin kendisinin olduğunu ve Osman’ın itaat etmesi gerektiğini söyler. Osman karşı çıkınca birbirlerine silah doğrulturlar. Bu sırada Aslım, Osman’ın yanına gelir, silahlar ateş edilir. Hepsi yere yığılıp ölür.

Kutuların ikisini de alan İsmail, ölü kalbin içindeki anahtarı alır. Daha sonra, bankada görevli Çiğdem Hanım ile konuşmaktadır. Kasanın anahtarının artık kendisine gerek olmadığını söylemektedir. Anahtarı verip, elinde çantasıyla ve yanında aslanla birlikte yola koyulur.

5.10.2. Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi

Kırık Kalpler Bankası filminin üç bölümden oluştuğu daha önce belirtilmiştir. Her bölümde öne çıkan karakterler bulunmaktadır. İlk bölümde Osman, ikinci bölümde

Enis ve üçüncü bölümde Yusuf Yağmur karakteri ön plandadır. Osman, Enis ve Yusuf Yağmur karakterleri, amaç, eylem, çatışma açısından incelenecektir.

Görsel 5.35. *Osman karakteri*

Görsel 5.36. *Enis karakteri*

Görsel 5.37. *Yusuf Yağmur karakteri*

5.10.2.1. Osman'ın amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi

Osman, arkadaşları ile bankaya transfer yapacak aracı soymaya çalışırken vurulur. Banka soymalarının amacı, paraya sahip olmak ve sahile çalışmamaktır. Osman hastanede iken, gece uyanır ve koridorda gezinmeye başlar. Ameliyathanede Doktor Celal'in bir kalbi kesip içerisine anahtar yerleştirdiğini ve bunu tekrar hastaya yerleştirdiğini görür. Ancak bunu herhangi bir yere bildirmez, polise gitmez.

Hastaneye gelen kız, izinsiz bir şekilde ilaç dolabından uyuşturucu almaya çalışmaktadır. Osman, bu kızı ihbar etmesi gerekirken, dolabın camını kırıp kıza istediği uyuşturucu poşetini verir. Osman bu sahnede etik kuralları ihlal ederken, aynı zamanda genç bir kızın uyuşturucu kullanmasını desteklemiş olmaktadır. Osman, ilaç dolabının camını kırarak kızın hırsızlık girişimine yardımcı olmuştur. Osman karakteri, Aslım adlı bu kızı hoşlandığı için, Aslım'ın hastaneden uyuşturucu almasına engel olmamış hatta yardım etmiştir. Osman'ın dolabın camını kırma eyleminin amacı Aslım'dan hoşlanmasıdır.

Osman, Mor Kulüp'te iken, Rüstem Tor'un bir adamla konuşmasına şahit olur. Ellerindeki anahtarın bir kasanın anahtarı olduğunu duyar. Anahtar bir şekilde,

Osman'ın önüne düşer. Osman da anahtarı alıp kaçar. Osman, anahtarı içindeki paraya sahip olabilmek için almıştır.

Osman, anahtarla birlikte Aslım'ı da tutup kaçıtır. Asıl amacı, Aslım ile birlikte olmaktır. Aslım'a aşkını ilan eder ve anahtarı ona verir. Aslım'ın da kendisine karşı ilgisi olduğunu anlayınca anahtarı önemsemez.

Aslım ile evlendikten sonra Aslım'ın uyuşturucu krizi başlar. Bunun üzerine Osman, Aslım'a son bir kez mal vermesi için Aslım'ı, Mor Kulüp'e Rüstem Tor'a getirir. Osman'ın, Aslım'ı Rüstem Tor'a bırakmasının nedeni, Aslım'ın ölmesinden korkmasıdır.

Osman kasayı alıp giderken, Turan, Osman'ı sözleriyle durmaya zorlar. Ece, Turan'a silah çeker. Osman, Ece'yi durdurmaya çalışır. Turan, Aslım'ın nişanlısı olduğu halde, Turan'ın öldürülmesini istemez. Osman, ölüme, öldürmeye karşı olduğu için Ece'ye engel olmaya çalışmaktadır.

Turan, Ece'yi vurur ve Ece ölür. Ece'nin ölümü Osman'ı çok üzer. Bunun üzerine, Turan'ı vurmaktan çekinmez. Osman, önce Turan'ın vurulmasını engellemeye çalışırken, sonra Turan'ı kendisi öldürmüştür. Öldürme eyleminin amacı, Ece'nin intikamını almaktır.

5.10.2.2. Osman karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi

Osman, Aslım'ı elinden tutup kaçıtırken aralarında konuşurlar. Osman "Yeşil Cami'li değilim bundan böyle ben." der. Osman aşkı, sevdiği için kendi takımından vazgeçebileceğini sözleriyle belirtmiştir.

Osman kendinin şeyh olduğuna inanmasa da "Şeyh benim." Diyerek, Aslım ile kendisini evlendirmesi için Yusuf Yağmur'u ikna etmiştir. Aynı şekilde şeyh olduğunu iddia ederek, İsmail'den kalp kutusunu almıştır. Osman, zorda kaldığında şeyhlik makamını kullanarak isteklerini gerçekleştirmiş ve kendisinden büyük olan ve çok saygı duyduğu Yusuf Hoca'ya emir vermiştir. Osman, sevdiği kadın için herkesi hiçe sayabilen ve ona sahip olabilmek için her şeyi göze alabilen bir karakter olarak sunulmuştur.

Osman, kutuyu alıp Rüstem Tor'a götürürken, Mor Kulüp takımından Turan ile karşılaşır. Onun selamını almaz ancak kavgaya istemez. Turan sözleriyle Osman'ı tahrik etmeye çalışır. Osman, kendine hâkim olur ve yoluna devam etmeye çalışır. Osman'ın Turan ile kavgaya girmemesinin nedeni, elindeki kutuyu bir an önce Rüstem Tor'a verip Aslım ile kavuşmaktır. Kavgaya girip zaman kaybetmek istememektedir. Osman, gerektiği yerde durmasını bilen, sabredebilen bir karakterdir.

Görsel 5.38. *Osman ile Turan'ın sahada karşılaşması*

Osman, ağabeyinin şeyh olduğuna inanmaktadır. Babasının ermiş olduğu için ayda yaşadığını, ağabeyinin de ona katılacağını düşünür. Ağabeyi Enis ile binanın tepesinde otururlarken Turan sokakta bağırır. Osman, Enis'e "Hadi dua et, çarpılsınlar." der. Osman, ermişlerin mucizelerinin olduğuna inanan bir karakterdir.

Osman, Yusuf Yağmur'un teknesine gelip, Aslım'ın ölümüne neden olan kutuyu verenin Yusuf Yağmur olduğunu öğrenir. Öfkelenip, Yusuf Yağmur'a ve şeyhliğe küfreder. Yusuf Yağmur, sinirli, öfkeli ve üzgünken, saygı duyduğu kişiye ve inandığı değerlere, önem vermeyen bir karakterdir.

5.10.2.3. Osman karakterinin sunuluşu

Osman'ın etik ilkelere uygun olmayan bir davranışı gerekli mercilere bildirmemesi, Osman'ı korkak ve çekimser bir karakter olarak göstermektedir. Aslım adlı karakterin gizli bir şekilde hastaneden uyuşturucu almaya çalışmasına izin vermesi

hatta yardım etmesi ve bunu gerekli kişilere bildirmemesi, karakterin etik dışı davranışlarına bir örnektir.

Osman, Aslım'ı iyileştirmesi için Rüstem Tor'a getirmiştir. Bu sahne, Osman'ın sevdiğinin iyiliği için sevdiğinden vazgeçebilen bir karakter olduğunu göstermektedir.

Aslım'ı iyileştirmek ve Aslım ile evlenebilmek için Osman, kasayı açacak olan anahtar, üç yüz bin lira değerindeki kutuyu ve şeyhlik mertebesini hiçe sayar. Osman için önemli olan sadece Aslım'dır yani aşkı ve sevgisidir. Osman, aşka, paradan ve makamdan daha çok değer veren bir karakterdir.

Turan, Ece'yi öldürünce Osman çok üzülüp, öfkelenir ve bağırır. Turan'ı silahla vurup öldürür. Aslım'ın yanına giderken Mor Kulüp'te karşısına çıkan herkese ateş eder. Aslım'a vuran Rüstem Tor'u öldürür. Kutuyu Aslım'a, Yusuf Hoca'nın verdiğini öğrenince çok üzülür. Hocaya olan saygısını ve sevgisini hiçe sayıp küfreder. Daha sonra Yusuf Hoca, kendisinin şeyh olduğunu ve kendisine boyun eğmesini isteyince, Osman bunu kabullenmeyip Yusuf Yağmur'a ateş eder. Osman öfkelenince ve canı yanınca öldürmekten çekinmeyen bir karakter olarak sunulmuştur.

5.10.2.4. Osman karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Kırık Kalpler Bankası filmi, Osman ile organ mafyası Rüstem Tor'un elinde bulunan Aslım'ın gelişen olaylar yüzünden kavuşamamasını konu edinmektedir. Osman karakterinin Mor Kulüp'te zorla çalıştırılan uyuşturucu bağımlısı Aslım'a âşık olması, olayların gelişmesinde büyük önem taşımaktadır.

Osman'ın Aslım'a kavuşması için, içinde kalp bulunan üç yüz bin değerindeki kutuyu Rüstem Tor'a ulaştırması gerekir. Ancak Aslım, yanlış kutuyu Rüstem Tor'a götürünce, Rüstem Tor, Aslım'a şiddet uygular. Osman, Mor Kulüp'e giderek herkesi öldürür. Aslım'ın da öldüğünü düşünen Osman, Yusuf Hoca ile de tartışır ve Yusuf Hoca'yı öldürür.

Osman, filmde Aslım'a âşık olarak ve kutuyu kaçıranca olayların gidişatına yön vermiştir.

5.10.2.5. Enis karakterinin amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi

Enis, Necla'ya âşıktır. Necla'ya sevdiğini söylediğinde, Necla bunun karşılığında bir şey yapmasını ister. Enis kabul eder. Necla'nın sevgilisi Doktor Kerem'i öldürür. Kerem'i öldürmesinin amacı, Necla ile birlikte olabilmek ve Necla'ya layık olduğunu göstermektir.

Sahilde sevmediği bir işte çalışan Enis, bu işten kurtulmak, zengin olmak ve Necla ile olabilmek için bankayı soymaya niyetlidir. Banka kapalı olduğu için soygunu gerçekleştiremez. Ancak pes etmez. İsmail, Turan'ın silahını çalıp getirince, silahlı soygun yapma kararı alır. Birkaç tane silah bulması gerekmektedir. Bunun için polislerden silahlarını çalmayı göze alır. Enis'in, polisin silahını çalmasının amacı, banka soygunu yapabilmektir. Enis'in zengin olma hayali ve Necla'ya olan aşkı, karakterin eylemlerinin esas nedenleridir.

Kardeşi Osman, Enis'e babasının öldüğünü söyler. Enis, babasının ölümü için cenaze namazı kıldırmaz ve kimseye söylemez. Bu eyleminin nedeni, Yusuf Hoca'dan korkması ve çekinmesidir.

Odasındaki kutunun olmadığını fark eden Enis, hastaneye Necla'nın yanına gider ancak Necla'yı yerde boğazı kesilmiş şekilde bulur. Kendini futbol sahasına atar. Sabit ne olduğunu sormak için yanına gelince bankayı beraber soyacaklarını söyler. Enis, Necla'ya sahip olamamıştır ama paradan vazgeçmemiştir. Bu nedenle bankayı yeniden soymaya niyetlenir.

Enis'in çatışması en başından beri takım arkadaşı Coşkun ile. Coşkun Enis'in takıma liderlik etmesine, planlarına ve kararlarına karşıdır. Her zaman Enis'in fikirlerine muhalefet olmaktadır. Enis, banka soygunu sırasında gerçekleşen deprem nedeniyle, soygundan vazgeçer. Buna karşı çıkan Coşkun oylama ister ve çoğunluk Enis'in fikrini onaylar. Bunu sindiremeyen Coşkun çok sinirlenir ve Enis'e sopayla vurur.

Bu olaydan sonra ekip ikiye ayrılır. Enis, arkadaşı Sabit ile soygun yaparken, Coşkun ekibin diğer üyeleriyle aynı bankaya soygun için gelir. Karşı karşıya gelen Enis ve Coşkun, birbirlerini öldürürler.

5.10.2.6. Enis karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi

Arkadaşlarıyla sahildeyken Enis, bir işte çalışma konusu açılınca “Biz çalışıyoruz, onlar kazanıyor; biz ölüyoruz, onlar yaşıyor: biz seviyoruz, eller alıyor.” der. Enis, var olan düzene karşı, adalet arayan, eşitlik isteyen, düzeni değiştirmek isteyen bir karakterdir.

Babasının ölümünden sonra Enis, kardeşi Osman ile sohbetinde bazı dini söylentilere karşı mesafeli olduğunu belirtir. Kardeşi Osman, ermişlerin öldüklerinde aya çıktıklarını, bunun bir keramet olduğunu söyler. Enis ise, “Keramet değil, eski kafalılık!” der. Enis her ne kadar ermişlik gibi dini mertebelere inanmasa da, ilerleyen sahnelerde, aslan Salih ile konuşmasında, kendisiyle çelişecektir. Aslan Salih’e “Şeyh benim belli oldu, seni alıp götüreceğim buradan.” der. Ermişlere inanmayan Enis, zamanla kendisinin ermiş olduğunu iddia etmeye başlamıştır.

Enis, Doktor Kerem’in evine gelir ve onu öldürmek için bıçakla yaralar. Niye yaptığımı şu sözlerle dile getirir. “Eşitlik, kardeşlik için yaptım. Sen okudun diye doktor oldun. Ben okumadım diye hasta oldum. Sence bu adil mi? Bence değil. Ama artık eşitiz. İkimiz de ölüyoruz. Ölüm herkesi eşitler. Doğru mu? Bence doğru.” Enis bu sözlerinde adalet arayışında olduğunu belirtmektedir. Doktor Kerem ile eşit şartlarda olsaydı, kendisinin de iyi bir yerde olabileceğini anlatmaya çalışmaktadır. Eşitlik istemektedir. Para eşitliği istemektedir. Enis, sorgulayan, adalet ve eşitlik isteyen bir karakterdir.

Enis, arkadaşı Sabit ile yaptığı banka soygununda, Coşkun ile diğer arkadaşlarının da soyguna geldiğini görünce sitem eder: “Banka soyacak başka bir günü bulamadınız mı? Niye sattınız beni, niye? E ne olacak şimdi?” Enis, arkadaşlarına kendisini niye sattıklarını sorar ama aslında Enis de sadece Sabit’i alarak banka soymaya gelmiştir. Kendisi de diğer takım arkadaşlarını satmıştır. Enis, eylemleri ile sözleri çelişen bir karakter profili sunmaktadır.

Görsel 5.39. *Enis, takım arkadaşları ile banka soygununda*

Enis'in eylemleri ile sözlerinin çelişmesine diğer bir örnek de, arkadaşları ile yarım bıraktığı silahlı banka soygunudur. Soygunda etrafındakilere “Eğer seviyorsanız, sevdiğinizi söyleyiniz diyor Peygamber.” der. Dini sözleri bilen ve bunu etrafındakilerle paylaşan Enis, bu sırada bir banka soygunu gerçekleştirmektedir.

Banka soygunu sırasında gerçekleşen deprem nedeniyle bankadakiler dışarı çıkar. Bankada kimse kalmayınca Enis, torbaları bırakmalarını ister. “Boş bankayı mı soyacağız, harama hile karıştırmayacağız!” der. Enis, yaptığı işi hakkıyla yapmak isteyen bir karakterdir. Depremi ilahi bir işaret görüp banka soygununu yarım bırakır. Dini işaretlere değer veren ancak uygulamada uygunsuz ve yasal olmayan eylemlerde bulunan, kendisiyle çelişen bir karakterdir.

5.10.2.7. Enis karakterinin sunuluşu

Silahlı soygun sırasında deprem olur. Bunun üzerine Enis soygundan vazgeçer. Herkese paraları bırakmalarını söyler. Enis, depremden etkilenmiş ve korkmuştur. Her ne kadar soygun yapmaya çalışan bir hırsız olsa da, depremin bir işaret olduğunu düşünüp, paraları almaz. Enis, kendince dini kurallara sahip olan bir karakterdir.

Enis'in Necla'nın sevgilisi Doktor Kerem'i öldürmesi, Necla için her şeyi yapabileceğinin kanıtıdır. Enis sevdiği için her şeyi yapabilecek bir karakter olarak sunulmuştur.

Necla'nın ölümüne Enis'in verdiği tepki karakter hakkında önemli bir bulguyu daha göstermektedir. Necla'nın ölümüne şaşırarak Enis hiç vakit kaybetmeden banka soygununu arkadaşı Sabit ile yapmaya karar verir. Necla için her şeyi yapmaya niyetli olan Enis aşkının, sevgilisinin ölümünün yasını tutmak yerine paraya sahip olma peşindedir. Enis karakteri için para her şeyden üstündür.

5.10.2.8. Enis karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Enis karakteri olay örgüsünü, arkadaşlarını banka soygunu yapmaya ikna ederek başlatmıştır. Yaptığı işi sevmeyen, düzene karşı, adalet arayışı içerisinde olan Enis, çok fazla paraya sahip olmak istemektedir. Enis karakterinin para hırsı, onu banka soygunu yapmaya iter.

Enis'in Necla'ya olan aşkı, Doktor Kerem'i öldürmesine neden olmuştur. Doktor Kerem öldüğü için Necla kutuyu Enis'e verir. Rüstem Tor kutuyu bulamadığı için adamlarına Necla'yı öldürme emri verir. Enis'in Kerem'i öldürmesi, Necla'nın ölümüne sebebiyet vermiştir.

Üç yüz bin değerindeki çantayı kaybeden Enis, tekrar bankayı soymaya karar vererek, bankada hem kendisinin hem de arkadaşlarının ölümüne yol açar. Enis'in para kazanma hırsı, olayların gelişiminde büyük rol oynamıştır.

5.10.2.9. Yusuf Yağmur karakterinin amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi

Yusuf Yağmur, Yeşil Cami'de imamlık yaptığı için, pavyonda çalışan bir kadınla ilişkisi olduğunu saklama gereği duyar. İlişkisini saklamasının bir nedeni de, pavyonda çalışan bir kadınla ilişkisi olduğunun duyulmasının, kadrolu bir şekilde imam olarak çalışmasına engel olacağını düşünmesidir.

Yusuf Yağmur'un Harun'a ilgi göstermemesinin, onu sevmemesi ve yanına almamasının nedeni çocuğun, kendi çocuğu olduğundan şüphe duymasıdır. Suzan ile birlikteliğinden olan çocuğu Harun'un, kendi çocuğu olduğundan her zaman şüphe duyan Yusuf Yağmur, DNA testi yaptırır. Amacı, Harun'un kendi çocuğu olup

olmadığından emin olmaktır. DNA testi yaptırmasının amaçlarından biri de, kendi içinde gerçekleşen çatışmasını sonlandırmak olabilir.

Yusuf Yağmur, yalnız başına morga gidip Harun'un cesedine bakar. Kalbini kontrol eden Yusuf Yağmur, Harun'un kalbinin yerinde olmadığını fark eder. Bunu araştırmak için doktoru sorar. Görevli doktorun adresini veremeyeceğini söyleyince, Yusuf Yağmur cüzdanını çıkarır ve rüşvet verir. Yusuf Yağmur, hiçbir zaman kabullenmediği, ilgilenmediği oğlunun kalbinin nerede olduğunu öğrenmek amacıyla, görevliye rüşvet vermiştir.

Yusuf Yağmur'un şeyh olma hayali vardır. Şeyhin ölmeden önce işaret ettiği kitapta çıkan not, yeni şeyhin özelliklerini belirtmektedir. Not şöyledir;

*“Sözleri nefesle uçuran,
Aslanı kafesten kaçırın,
Kalbi tertemiz getiren,
Budur, bizim muradımız.
Hırsız iken çalmam desin,
Alim iken bilmem desin,
Aşık olsun sevmem desin,
Budur, bizim muradımız.”*

Yusuf Yağmur, yukarıdaki sözlere dayanarak oğlu Harun'un kalbini, şeyhe götürmek için aramaktadır. Harun'un kalbini arama eyleminin amacı, kendine şeyhlik kazandırmak içindir.

Yusuf Yağmur, Doktor Celal'i evinde ölü bulduğu halde polisi aramaz. Çünkü Yusuf Yağmur, polisin, oğlu Harun'un kalbini aramasına engel olacağını düşünmektedir.

Yusuf Yağmur, kendisinden yardım isteyen Aslım'a, içinde oğlu Harun'un kalbinin bulunduğunu sandığı kutuyu verir. Bu kutunun ihtiyacı olan birine verilmesi

gerektiğini düşündüğünden ve onu şeyh yapacağına inandığından kutuyu Aslım'a verir. Kutu onu şeyhlik makamına yükseltecektir.

Yusuf Yağmur'un çatışması, Osman ile gerçekleşir. Kendisinin şeyh olduğunu düşünen Yusuf Yağmur, Osman'a itaat etmesini söyler ancak Osman da Yusuf Hoca'ya silah doğrultur. İkisi de birbirine ateş eder. Yusuf Yağmur kazara Aslım'ın da ölümüne neden olur. Yusuf Yağmur'un Osman'ı öldürme eyleminin nedeni, Osman'ın, verdiği emre itaat etmemesidir.

5.10.2.10. Yusuf Yağmur karakterinin diyalog açısından değerlendirilmesi

Yusuf Yağmur, Suzan ve oğlu Harun ile kafede otururken, Harun'un elindeki izi görür ve "Buna ne oldu?" diye sorar. Suzan ise "Bir şey olmadı, doğum lekesi o!" der. Yusuf Yağmur'un bu sözleri, çocuğuna karşı ilgisiz bir baba olduğunu göstermektedir.

Suzan, Yusuf Yağmur'a şeyhinin belki Harun'a da bir iş sağlayabileceğini söyleyince Yusuf Yağmur, sinirlenerek "Şeyhimi bu işe karıştırma!" der. Yusuf Yağmur, şeyhine kişisel bir isteğini söylemekten çekinen, ailevi meselelerini işine karıştırmayan bir karakterdir.

Görsel 5.40. Yusuf Yağmur ile Suzan kafede

Yusuf Yağmur, elinde oğlunun fotoğrafıyla konuşurken “Bildiklerim bilmediklerimden fazla. Bu da şeyh olabilmenin önemli özelliklerinden biri olsa gerek.” der. Yusuf Yağmur, kendini bilgili zanneden, kendini şeyhliğe layık gören bir karakter portresi çizmektedir.

Yusuf Yağmur, kutuyu Aslım’a verir. “Bu kutudaki kalp ulaştıracak beni şeyhimin makamına.” diyerek kendi kendine konuşur. Kutuyu Aslım’a kendi çıkarı için verir. Yaptığı iyiliği kendi çıkarı için yapan bir karakterdir.

Yusuf Yağmur teknesinde yeni bir kutu bulur ve açar. Bu kez kalp canlıdır. Yusuf Yağmur, “Kalp yaşıyor, bana tertemiz geri döndü.” der. Yusuf Yağmur, mucizelere inanan bir karakterdir.

Osman, Aslım’ın öldüğünü düşündüğü için Yusuf Yağmur’a öfkeli ve küfreder. Yusuf Yağmur “Şeyhinle böyle konuşamazsın. Bana biat edeceksin.” der. Yusuf Yağmur, sakin halinden, akıl veren, ağır başlı tavrından sıyrılarak, öfkeli ve sert bir mizaca bürünür. Yusuf Yağmur, kendisinin yeni şeyh olduğunu düşündüğü için etrafındaki kişiye büyüklük taslamaya ve emir vermeye başlamıştır.

Yusuf Yağmur, Yeşil Cami takımına konuşma yaparken “Sokaklar sizi bana emanet verdi.” der. Kendisinin şeyh olduğuna inanan Yusuf Yağmur, Osman kendisine itaat etmeyince Osman’a silah doğrultup, ateş eder ve ölümüne neden olur. Yusuf Yağmur, emirlerine uyulmayınca, emanet olarak gördüğü kişileri bile öldürmekten çekinmeyen bir karakterdir.

5.10.2.11. Yusuf Yağmur karakterinin sunuluşu

Yusuf Yağmur, futbol oyuncusuken, geçirdiği sakatlık sonucu futbolu bırakır ve şans eseri karşılaştığı bir şeyhin yanında imamlık yapmaya başlamıştır. Pavyonda çalışan Suzan ile ilişkisini gizli tutan ve ondan olan çocuğu Harun’u kabullenemeyen Yusuf Yağmur, Suzan ile Harun’u yanına almaz. Suzan ile ilişkisi duyulursa, imamlık kadrosuna alınmamaktan korkmaktadır. Yusuf Yağmur karakteri için önemli olan iştir, aile sonra gelir.

Harun'un ameliyatının yapan doktorun adresini öğrenmek için hastane görevlisine rüşvet veren Yusuf Yağmur, imamlık mesleğine uygun olmayan bir eylemde bulunmuştur. Karakter, imam olduğu için pavyonda çalışan kadınla ilişkisini, bu ilişkisinden doğan oğlu Harun'u saklarken, yine imam olduğu halde rüşvet vermeyi yanlış bir hareket olarak görmemektedir. Karakterin bir diğer çelişkisi ise kendisine uyuşturucu enjekte etmesidir. Karakterin eylemleri arasında çelişki vardır.

Oğlu Harun'un kalbini arayan Yusuf Yağmur, saf ve temiz olan kalbi şeyhe sunacak ve yeni şeyh kendisi olacaktır. Yusuf Yağmur, oğlu Harun'un kalbini kendi çıkarı için arayan bir karakterdir.

Yusuf Yağmur, Doktor Celal'in evine gittiğinde onu ölü bulur ancak polisi aramaz. Üstelik doktorun kızına bıraktığı videokaseti izleyerek, kişinin özel eşyalarını karıştırır. Yusuf Yağmur hem insani görevini yapmaz hem imamlık mesleğine uygun hareket etmez hem de etik kurallara uygun davranmaz.

Yusuf Yağmur, kutuyu Aslım'a verir ancak kutuyu Aslım'a, kendisini şeyhlik makamına ulaştıracağını düşündüğü için verir. Yusuf Yağmur, yaptığı her eylemde kendi çıkarını gözetten bir karakter olarak sunulmuştur.

Aslım'a verdiği kutunun içindeki kalbin, kendisine canlı olarak döndüğünü düşünen Yusuf Yağmur, bunu kendisinin şeyh olduğunu işaret eden bir olay olduğuna inanır. Osman ile karşılaşmasında şeyh olduğunu söyleyen Yusuf Yağmur, Osman'dan itaat etmesini ister. Osman, Yusuf Hoca'nın sözüne itaat etmeyince Yusuf Yağmur, silahla Osman'ı vurur. Yusuf Yağmur, emirleri dinlenmediğinde öfkelenen ve öldürmeyi göze alan bir karakterdir.

5.10.2.12. Yusuf Yağmur karakterinin öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Yusuf Yağmur, gençliğinde futbol oynayan, sakatlanınca şans eseri bir şeyhle tanışıp Yeşil Cami'de imamlık yapmaya başlayan bir karakterdir. Pavyonda çalışan Suzan'dan bir oğlu vardır. Ancak Suzan ve oğluna sahip çıkmaz ve ilgi göstermez. Oğlu Harun'a ilgi göstermediği için Harun, işi gücü olmayan, kendine zarar veren,

uyuşturucu kullanan ve kötü insanlarla takılan bir genç haline gelmiştir. Harun'un organ mafyası Rüstem Tor'un kurbanı olması, Yusuf Yağmur'un, zamanında Harun ile ilgilenmemesi ve ona sahip çıkmamasındandır.

Yusuf Yağmur, yeni şeyh olmak istemektedir ve Yusuf Yağmur'un eylemlerinin nedenini, şeyhlik makamına sahip olma düşüncesi oluşturmaktadır. Şeyhin işaret ettiği notu kendine rota olarak gören Yusuf Yağmur, nottaki "kalbi saf ve temiz getirene" sözüne istinaden, oğlu Harun'un kalbini şeyhe ulaştırma amacına kitlenir.

Kalbi bulmak için Doktor Celal'in evine giden Yusuf Yağmur, Aslım'a ait olan kasedi alarak, kasedin Aslım'a ulaşmasını engeller. Kasette verilen bilgiyi kullanarak, Aslım'a ait olan kutuyu Yusuf Yağmur alır.

Yusuf Yağmur, yardım istemek için gelen Aslım'a bir iğne yapar ve yanlış kutuyu vererek Rüstem Tor'un Aslım'ı dövmesine neden olur. Yusuf Yağmur'un Aslım'a yaptığı iğne, geçici bir kalp durmasına neden olduğu için, Osman Aslım'ın öldüğünü sanmaktadır. Aslım'ın ölümüne neden olduğunu düşündüğü için Yusuf Yağmur'a öfkelenip ateş eder. Yusuf Yağmur, şeyh olma ideali yüzünden hem kendisinin hem de birden fazla kişinin ölümüne sebebiyet vermiştir.

5.11. Gerçek Kesit: Manyak (2018)

5.11.1. Filmin Künyesi ve Olay Örgüsü

Süre: 72 dakika

Senaryo: Cahit Kaşıkçılar

Yapımcı: Bülent Özcan

Vizyon Tarihi: 23 Mart 2018

Rıza Elmas, elli iki yaşında bir temizlik görevlisidir. Bir çöp tenekesinde annesi yaşlarında bir kadının cesedini bulması, Rıza'yı değiştirir. Rıza'da annesini kaybetme korkusu başlar. Annesi ile daha fazla zaman geçirmek için emekliye ayrılır. Ruhsal dengesi bozulmaya başlar. Annesi ile eşi anlaşamaz, evde huzursuzluk olur, annesi kendisinden uzaklaşır diye evlenmeye yanaşmaz. Arkadaşlarıyla vakit geçirmez.

Rıza, bakkala uğrar. Bakkal Lokman, Rıza'ya yaşının geçtiğini, evlenmesini söyler. Rıza sinirlenir, kahvehaneye gider. Rıza'yı görenlerden birine olduğunu sorar. Rıza, bakkal Lokman'ın dediğini söyleyince, kahvehanedekiler bunda bir sorun olmadığını dile getirirler. Rıza çok sinirlenir ve masayı devirir. Annesine laf söyletmeyeceğini, annesini ezdirmeyeceğini, herkesin annesini kışkırdığını söyleyerek kahvehaneden ayrılır.

Mahalle kasabının vitrinine bakarken, annesi kışkırdıklarını mırıldanır. Yanına mahalleden biri gelip selam verir. Rıza adamın boğazını sıkarak, onun annesini kışkırdığını söyler. Adam kışkıranmadığını söyleyince, adamı bırakır.

Kahvehanede Rıza'nın durumuna şahit olan Kemal, eşinden Rıza'nın annesine uğramasını ister. Eşi gitmek istemez çünkü evin pis olduğunu, koktuğunu söyler. Rıza evde, annesinin kucağındadır. Annesine o gün olanları kendi açısından anlatır. Annesine laf söylediklerini anlatır ancak bunları sanki çocukmuş gibi söyler.

Rıza sabah sesleri duyup pencereye çıkar. Bir kadın ve bir çocuk görür. Kadın Rıza'yı fark edince seslenir ve yiyecek bir şeyler aradığını söyler. Rıza, kahvehanede tost yaptıklarını söyler ve üstünde pijamalarıyla kahvehaneye gidip iki tost alıp gelir. Bu sırada Rıza, çocuğun düşürdüğü balığı görür. Eve gittiğinde annesi kapıdadır. Nereye gittiğini sorar. Rıza da komşuya tost yaptırdığını söyleyince annesi, kendisine yaptırmadığı için sitem eder. Rıza, tost yaptıracağını söyler ama annesi konuşmaz, Rıza çocuk ağzıyla konuşur, annesi yine cevap vermez. Bu kez Rıza ağlamaya başlar.

Ertesi gün, Rıza pencerenin ardından, komşu kadınla çocuğun evden çıktığını görür ve onları takip eder. Kadın çocuğu okula bırakır ve arkasını döndüğünde Rıza ile karşılaşır. Tost için teşekkür eder ve tanışırlar. Rıza, adının Serpil olduğunu öğrendiği kadınla hayal kurar. Hayalinde kendisi annesinin bir omzuna başını koyarken, annesinin diğer omzunda Serpil vardır. Kahvehaneye giden Rıza, çocuğun düşürdüğü balığı, kahvehanenin akvaryumuna bırakır.

Eve gittiğinde annesi ile konuşur ancak annesi cevap vermez ve annesinin gözleri kapalıdır. Rıza korktuğunu söyler, "Anne!" diye bağırır. Daha sonra Rıza, Serpil'i iş yerine kadar takip eder. Serpil binaya girince, Serpil'i işe bıraktığını şimdi

biraz dolaşacağını söyler. Çocuklarıyla vakit geçiren birkaç kadın görür ve onlara çocuğa nasıl bakılacağını sormak ister. Ancak kadınlar onu görünce çocuklarını alıp uzaklaşırlar. Çocuklardan biri orada oyuncak askerini unuttur.

Eve geldiğinde annesi aynı pozisyonudadır. Annesinin elini tutunca elinin soğuk olduğunu söyler. Üzerine battaniye örter. Pencereden Serpil'in evine bakar. Serpil de pencereye çıkınca annesine Serpil'in kendisini izlediğini söyler. Sonra yerde bir sürü oyuncak askerini kendisine doğru sürünerek geldiğini görür. Bu sırada annesi yan tarafına doğru devrilir. Bunu gören Rıza annesinin öldüğünü anlayarak bağırır.

Rıza, annesinin mezarının başında ağlar, annesi cevap vermediği için üzülür. Yemek yapacağını eve gelmesini söyler. Rıza, Serpil'in iş yerinin önünden ayrılmaz. Hep Serpil'i takip edip izler. Bakkal Lokman, Rıza'ya Serpil'le ikisini gördüğünü söyler. Birbirlerine yakıştıklarını ima eder. Kahvehaneye giden Rıza ile herkes eğlenir. Rıza ile Serpil'i evlendireceklerini söylerler. Kahvehaneden Kemal, akşama yemeğe gelmesini söyler. Rıza akşam yemeğe gider ancak patlıcanı annesinin yasakladığını, yemeyeceğini söyler. Makarna ile yoğurt ister. Annesinin yoğurdu sarımsaklı yaptığını söyleyen Rıza, masadakileri yere fırlatır. Annesi gibi yapamadıklarını söyleyerek evden ayrılır.

Ertesi sabah Rıza evde otururken kardeşi ziyaretine gelir. Annesinin öldüğünü söylemediği için ağabeyine sinirlenir. Kardeşi bulaşıkları yıkamaya çalışınca Rıza evde hiçbir şeye dokunmamasını söyler. Her şeyin annesinin olduğunu söyler. Kardeşi Remzi, pencereden Serpil'i görüp güzel olduğunu söyleyince, Rıza kardeşinin boğazını sıkarak, Serpil'e tost yaptırdığını söyler. Rıza, akli dengesini kaybetmeye başlamıştır. Köprüde oyuncak askerini canlandığını görür. Onunla konuşur. Ardından annesini görüp onunla konuşur. Sonra ikisi de kaybolur. Kurtardığı balığı dev bir şekilde yolun ortasında görür.

Rıza annesinin elbiselerini giyip, annesi gibi konuşuyor, sonra Rıza olarak karşılık veriyor. Kardeşi Remzi'yi, Serpil'e "güzel kadın" dediği için annesine şikâyet ediyor. Daha sonra sesini değiştirerek annesi gibi cevap veriyor. Bunu gören Remzi,

“Anne!” diye seslenince Rıza da Remzi’ye döner ve sesini değiştirerek “Efendim yavrum.” diye cevap verir.

Remzi küfrederek diğer odaya kaçar. Ağabeyinin delirdiğini söyler. Rıza, annesi gibi odaya gelir. Remzi’ye, ağabeyinin kadınına güzel deyip demediğini sorar. Yanına oturur ve Remzi’yi karnından birkaç kez bıçaklar. Daha sonra Rıza, korkar, şok olur ve annesine ne yaptığını sorar. Rıza annesi rolünde kendini bir şey olmayacağı yönünde ikna eder.

Sabah Rıza annesinin kıyafetleriyle, seccadenin üzerinde uyanır. Remzi’yi banyoda bulur. Kendisinin yapmadığını söyleyerek ağlar. Ertesi gün, Rıza, Serpil’i iş yerine kadar takip eder. Serpil’in patronu Rıza’ya dükkânın önünde durmamasını söyler. Patron Erol Bey, Serpil’i uyarır. Rıza, Serpil’in cep telefonu numarasını ister. Serpil’i arar ama konuşmaz. Sonra Serpil, Rıza’yı arayıp neden konuşmadığını sorar. Rıza ise yanlışlıkla olduğunu söyler. Akşam, Serpil’i arar, Serpil telefonu açınca, Rıza kapatır. Bunu birkaç kez tekrarlar.

Daha sonra annesinin odasına gidip, annesi gibi kendisiyle konuşur. Annesine Serpil ile telefonda konuşmaya başladıklarını, kızıp kızmadığını sorar. Annesi kızmadığını, Serpil ile evli olduklarını, çocuklarının bile olduğunu söyler. Kendisine bir torun verdiği için Rıza’dan memnundur.

Sabah Rıza annesine de kahvaltı hazırlamıştır. Yine annesi gibi konuşarak, Serpil ile evlendiğini herkese duyurmasını ister. Rıza da onaylar. Smokin giyerek kahvehaneye gider. Kendine güveni tamdır ve sürekli gülümsemektedir. Serpil’i arar. Bu sırada mahalleden biri, Rıza’nın evinden pis bir koku geldiğini söyleyerek muhtara haber verir. Muhtar polisi arar. Polis ekipleri kapıyı açıp Remzi’nin cesedini bulur.

Serpil’in patronu Erol Bey, Serpil’den hoşlanmaktadır. Serpil’i buluşmaya davet eder, Yüzük almıştır. Rıza ise Serpil’i arar. Serpil cevap vermeyince, Rıza’nın suratı asılır. Bankta oturan Erol Bey ve Serpil sigara içerlerken, Rıza onları görür. Erol, yüzüğü çıkarıp Serpil’e evlenme teklifi eder. Serpil, Rıza’yı görüp bağırır, kendisine neden takip ettiğini sorar. Rıza ise aldatıldığını düşünmektedir. Aldattın beni diyerek Erol’un üzerine yürür. Taşla Erol’un kafasına vurur. Serpil’e de vuracakken Serpil

kaçmayı başarır ancak Rıza onun peşini bırakmaz. Sonunda Serpil yorulur. Rıza taşla Serpil'in kafasına onlarca kez vurarak öldürür ve Serpil'i yakındaki çöp konteynırına atar. Bir temizlik görevlisi Serpil'i bulur.

5.11.2. Film Karakterlerinin Değerlendirilmesi

Gerçek Kesit: Manyak filminde Rıza Elmas karakteri üzerinden film anlatısı gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle Rıza Elmas karakteri, amaç, eylem ve çatışma üzerinden incelenecektir.

Görsel 5.41. Rıza Elmas karakteri

5.11.2.1. Rıza Elmas'ın amaç, eylem, çatışma açısından değerlendirilmesi

Rıza Elmas, annesinden uzaklaşmamak için evlenmeyen bir karakterdir. Eve gelen başka bir kadın Rıza için düşmandır çünkü Rıza karakteri eve gelen kadın, annesi ile anlaşamazsa, annesinin Rıza'ya küseceğini düşünmektedir. Bu nedenle Rıza evlenmez. Rıza'nın evlenmeme amacı, annesini üzmemek, ondan uzaklaşmamak içindir.

Annesinin ölümünden sonra, Rıza'nın bütün ilgisi komşusu Serpil'e yönelir. Amacı Serpil'i korumaktır. Serpil'i koruma amacını, takip ederek (Rıza kendince Serpil'i işe bırakır) ve Serpil'i pencereden gözetleyerek gerçekleştirir.

Kardeşi Remzi, Rıza'yı ziyarete geldiğinde Serpil'i görür ve güzel bir kadın olduğunu söyler. Rıza bunu duyar ve çok sinirlenir. Kardeşinin yakasını tutarak bağırır. Bu sözü kafasında büyüten Rıza akşam ağabeyini bıçaklayarak öldürür.

Mahalledekilerin de söyledikleriyle Rıza, Serpil'i sözlüsü olarak görmektedir. Kahvehanedeki herkese evleneceklerini duyurur. Daha sonra Serpil'i arar. Ancak Serpil açmayınca morali bozar. Serpil'i parkta bir adam ile otururken görür. Çok sinirlenen Rıza, önce adamı (Serpil'in patronu Erol Bey) bir taşla öldürür. Daha sonra Serpil'e vurmaya çalışır ancak Serpil kaçmaya başlar. Sonunda Serpil'in de kafasını taşla ezerek öldürür ve bir çöp konteynırına bırakır.

Rıza'nın eylemlerinin amacı, ilk olarak annesi ile ilgiliyken, daha sonra komşusu Serpil'i sahiplendiği içindir. Rıza, Serpil'i tıpkı annesi gibi sadece kendine ait olarak gördüğü için, Serpil ile ilgili olan herkese karşı öfke duymaktadır. Serpil'e ilgi duyan herkesi yok etmeyi amaç edinmiştir. Rıza, Serpil'in kendisini aldattığını düşündüğü için, Serpil'i de öldürmüştür.

Çatışma yaşadığı kişiler, kardeşi Remzi ile Serpil'in patronu Erol Bey'dir. Rıza'nın, kardeşi Remzi'yi ve Erol Bey'i öldürmesi hem amaç hem de çatışmasının sonucudur. Aynı zamanda Rıza kendi içinde de çatışma yaşamaktadır. Rıza annesinin elbiselerini giyerek annesi gibi konuşur. Remzi'yi annesinin öldürdüğünü düşünmektedir çünkü Rıza, kardeşi Remzi'yi annesine, Serpil'e güzel dediği için şikâyet eder. Annesi de Remzi'yi bıçaklayarak cezalandırır. Rıza, ruhsal bir sıkıntıya sahiptir ve kendinin istemediği eylemleri annesi kılığında yapmaktadır.

5.11.2.2. Rıza Elmas'ın diyalog açısından değerlendirilmesi

Rıza, Bakkal Lokman'ın evlen demesine sinirlenir. Kahvehanedekiler de Lokman'ın dediğine katılınca Rıza, öfkesinden masayı devirir. "Anamı ezdirmem ben, anama laf söyletmem. Hepiniz anamı kıskanıyorsunuz." diye bağırmaya başlar. Rıza

karakteri, evliliği annesine ihanet olarak görmektedir. Evleneceği kadının annesini zeceğini düşünen Rıza, evlenmesini söyleyen herkese bu nedenle öfkelenir.

Görsel 5.42. *Rıza, kahvehanede sinirlenince*

Rıza, komşusu Serpil’i pencereden izler. Pencerede Serpil’i görünce annesine, “Anne, pencereden beni izliyor ben de izleyeyim mi?” diye sorar. Rıza eylemlerini annesine sorarak gerçekleştirmeye alışmıştır. Annesi cevap vermeyince annesinin kendisini sevmediğini düşünerek ağlar.

Annesinin ölümünden sonra Rıza, Serpil ile daha çok ilgilenmeye başlar. Bakkal Lokman, Serpil ile Rıza’yı yakıştırır. Rıza’ya, Serpil ile evlenmesini ima edince, Rıza kahvehanedekilere “Evleniyorum.” der. Bu sahne, Rıza’nın başkaları tarafından yönlendirilmeye çok açık olduğunu göstermektedir.

Komşusu Kemal Bey, Rıza’yı akşam yemeğine davet eder. Rıza yemekleri beğenmez. Annesinin nikotin içerdiği için patlıcanı yasakladığını söyler. Rıza küçük bir ocuk gibi, annesinin yasaklarına uyar. Misafir olarak bulunduğu evde, yemek beğenmemesi ve yoğurt sarımsaklı olmadığı için masayı devirmesi Rıza’nın görgü kurallarından yoksun bir birey olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda bu davranışları

Rıza'nın, her ne kadar yetişkin bir vücuduna sahip olsa da akli olarak dengesiz olduğunu gözler önüne sermiştir.

Görsel 5.43. *Rıza, komşusunun evinde yemekte*

Kardeşi Remzi gelince mutfağı temizlemeye başlar. Ancak Rıza, “Bu evde hiçbir şeye dokunmayacaksın, onlar annemin!” diye bağırır. Rıza annesinin ölümünü kabullenememiştir. Mutfakta bir şeye dokunulursa ya da evde herhangi bir eşyanın yeri değişirse annesinin kızacağını, üzüleceğini düşünmektedir. Rıza, kendi sorumluluğunu alamayan bir karakterdir.

Rıza, Serpil'in iş yerini gözetlerken, Serpil ile patronunu konuşurlarken görür. Patron Erol Bey, dışarı çıkınca “Tost yaptırdım ben ona.” der. Remzi, pencereden bakınca Serpil'i görür ve güzel kadın olduğunu söyler. Rıza bunu duyunca “Tost yaptırdım ben ona.” der. Rıza, tıpkı annesine yemek yaptığı gibi, Serpil'e de tost yaptırdığı için Serpil'i de kendisine ait görmektedir.

Annesinin kıyafetlerini giyen Rıza, Remzi'nin yanına gelerek “Yavrum, sen ağabeyinin karısına güzel mi dedin?” diye sorarak Remzi'yi bıçaklar. Daha sonra kendine gelen Rıza, “Anne, ne yaptın sen! Öldürdün onu.” der. Rıza, kardeşi Remzi'nin, Serpil'e güzel demesine o kadar sinirlenmiştir ki, önce annesine ağabeyini şikâyet eder

sonra da annesi kılığına bürünerek kardeşini bıçaklar yani cezalandırır. Kendisi, yani Rıza olarak kardeşini öldürmemesinin nedeni, korkması ve kendisini bir çocuk olarak görmesi (annesine şikâyet edip, onu annesinin cezalandırmasını istemesi bu nedenledir) olduğu söylenebilir. Bütün bunlara rağmen Rıza, kardeşi Remzi ölünce, pişmanlık ve üzüntü hisseden bir karakterdir.

Görsel 5.44. Annesinin kıyafetleri içinde Rıza, kardeşini bıçaklar.

Rıza, parkta Serpil'i ve Serpil'in patronu Erol Bey'i birlikte otururlarken görünce, yanlarına gelip "Aldattın beni, çocuğumuz var." diye bağırır. Rıza, Serpil'i sahiplendiği gibi, Serpil'in çocuğunu da kendi çocuğu olarak görmektedir. Ancak aralarında adı koyulmuş bir ilişki olmadığı halde, Serpil'i kendisini aldatmakla suçlamaktadır. Rıza, daha önce de belirtildiği gibi, ilişkiyi, sevgiyi, sevmeyi, bir kadına yaklaşmayı normal bir yetişkin kadar bilmemektedir. Rıza fiziksel olarak gelişmiş, ancak akıl ve ruhsal olarak henüz gelişimini tamamlamamış, her şeyi düz mantık ile anlayıp uygulayan bir çocuk gibidir.

5.11.2.3. Rıza Elmas karakterinin sunuluşu

Rıza Elmas karakteri, annesine fazlaca düşkün bir karakter olarak sunulmuştur. Filmde, karakterin eylemlerine yön veren de Rıza'nın annesine olan düşkünlüğüdür.

Rıza'nın annesine yemek yapmak için mutfağa gittiği sahne, Rıza'nın aynı zamanda temizliğe ve düzene önem vermeyen bir karakter olduğunu gösterir. Yıkanmayan bulaşıklar, elindeki ekmeği kirli tabakların üzerine bırakması ve bulaşıkların arasından rastgele bir tencere alıp yemek yapmaya başlaması, Rıza'nın dağınık ve pis bir karakter olduğunun göstergesidir.

Rıza, sevdiği kadın uğruna bir kişiyi, üstelik öz kardeşini öldürebilecek bir karakter olarak sunulmuştur. Ancak, burada Rıza'nın ruhsal dengesinin bozuk olmasının da bir etkisi bulunmaktadır. Aynı zamanda sinirli, öfkeli, annesi ve sevdiği kadına karşı yapılan her harekete, söylenilen her söze duyarlı bir karakterdir. Sevdiği kadın olan Serpil'i, patronuyla birlikte görünce her ikisini de öldüren bir karakterdedir.

Her ne kadar Rıza, katil olsa da yerde çırpınan balığa tepkisiz kalmaz. Balığı alıp kahvehanedeki akvaryuma bırakır. Rıza, bu sahnede vicdanlı ve sevecen bir karakter olarak sunulur.

Rıza Elmas karakteri, annesini kaybettikten sonra yalnız kalır ve Serpil'i annesinin yerine koyar. Ancak evde annesinin elbiselerini giyerek onun sesiyle konuşur. Annesinin yatağında uyur. Rıza Elmas, yalnız kalamayan ve sürekli sığınabileceği bir yer ve bir kişi arayan bir karakter olarak gösterilir.

5.11.2.4. Rıza Elmas'ın öykü/olay örgüsü açısından değerlendirilmesi

Gerçek Kesit: Manyak filmi, Rıza Elmas karakterinin, annesinin ölümünden sonra bile annesinden ayrılamamasını, mahalleye yeni taşınan komşusu Serpil'e takıntılı sevgisi nedeniyle kardeşi Remzi'yi, ardından Serpil'i ve Serpil'in patronu Erol'u öldürmesini konu ediniyor. Film, Rıza Elmas'ın ruhsal çöküşünü gözler önüne seriyor.

Rıza Elmas, annesine çok bağlıdır. Annesinin ölümünün ardından Rıza, annesini taklit ederek kendisiyle konuşur. Ancak Rıza, komşusu Serpil'e bağlanmaya başlar. Serpil'i takip eder, gözetler, kıskanır. Serpil'e olan takıntısı nedeniyle, kardeşini öldürür. Daha sonra Serpil'e, patronu Erol'un evlilik teklifi ettiğini görünce hem Serpil'i hem Erol'u öldürür.

Filmin başlarında, her ne kadar olaylar Rıza Elmas karakterinin başına gelse de daha sonra karakter olaylara yön vermiştir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Çalışma ilk olarak anlatı kavramına ve anlatı öğelerine bir girişle başlamaktadır. Ardından farklı kuramcıların karakterin tanımından ve tip ile karakter farkından bahsedilmiştir. Sonraki bölümde karakter kuramlarına ve tipolojilerine yer verilmiştir. Çoğunun senaryosunu kendisi yazan Onur Ünlü'nün filmlerinden seçilen *Musa Rami*, *Funda*, *Çocuk*, *Fikri Şemsiğil*, *Aydın*, *Osman*, *Şevket*, *Tevfik*, *Dilek*, *Celal Tan*, *Jülide*, *Cemal*, *Selman Bulut*, *Salim*, *Recai*, *Osman*, *Enis*, *Yusuf Yağmur* ve *Rıza Elmas* adlı karakterler, Öktem Başol'un (2010, s. 430) karakterin hareketlerini yönlendirdiğini belirttiği amaç, eylem ve çatışma üzerinden incelenmiştir.

Türk Sineması'nda alışlagelen tip ve karakterlere nazaran Onur Ünlü'nün filmlerinde görülen karakterler eylemleri nedeniyle farklılık göstermektedir. Çalışmanın başında da belirtildiği gibi Onur Ünlü filmlerindeki ana karakterlerin eylemlerinin nedeni, eylemlerine yön veren amaçları ve eylemlerini engelleme veya aksatma görevi üstlenen çatışmaları belirlenmiştir. Çalışmada değerlendirmeye alınan on bir filmde on dokuz karakterin ortak özellikleri ortaya çıkarılmıştır.

Bu çalışma, Onur Ünlü filmlerindeki karakterlerin, eylemlerinin amaç ve nedenlerini, çatışmalarını belirlemek, karakterlerin sunuluşu ile diyalog ve olay örgüsü ilişkisini incelemeyi amaçlamıştır. İçerik analizi ile karakterin amaç, eylem ve çatışmalarının değerlendirilmesi sonucunda elde edilen veriler aşağıdaki tablo ile gösterilebilir.

Tablo 6.1. *Onur Ünlü film karakterlerinin amaç, eylem ve çatışmaları*

Karakterler	Amaç-Neden	Eylem	Çatışma
Musa Rami	Aile	Cinayet, şiddet	Dış (Karşı karakter)
Funda	Eğitim	Kaçma	Dış (Karşı karakter)

Çocuk	Aile	Şiddet	Dış (Karşı karakter)
Fikri Şemsigil	Koruma	Cinayet, intihar	İç çatışma
Aydın	Öfke, yalnızlık	Cinayet	İç ve dış çatışma
Osman	Aşk	Cinayet	Dış (Karşı karakter)
Şevket	Aşk, yalnızlık	Tehdit etme, intihar	İç çatışma
Tevfik	Öfke	Cinayet, intihar	İç ve dış çatışma
Dilek	Öfke	Cinayet, intihar	İç ve dış çatışma
Celal Tan	Öfke, intikam, korku	Cinayet, örtbas, iftira	Dış (Karşı karakter)
Jülide	Öfke, intikam, kıskançlık	Cinayet, örtbas	Dış (Karşı karakter)
Cemal	Aşk, öfke, kıskançlık	Cinayet	İç çatışma
Selman Bulut	Aile	Örtbas etme	Dış (Karşı karakter)
Salim	Yalnızlık, korku	Cinayet	İç ve dış çatışma
Recai	Aile, yalnızlık	Şiddet, Tuzak	Dış (Karşı karakter)
Osman	Aşk, öfke, intikam	Cinayet	Dış (Karşı karakter)
Enis	Öfke, statü	Cinayet	İç ve dış çatışma
Yusuf Yağmur	Öfke	Cinayet	Dış (Karşı karakter)
Rıza Elmas	Öfke, kıskançlık	Cinayet	İç ve dış çatışma

Onur Ünlü filmlerinde karakterlerin amaçları, eylemlerine göre daha çok değişkenlik göstermektedir. On dokuz karakterin dördünün eylemlerinin amacı aile ile ilgiliyken, dördü de aşk ve sevgi kazanmak içindir. On dokuz karakterden dokuz tanesinin eyleminin nedenini öfke duygusu oluşturmaktadır.

Onur Ünlü filmlerindeki on dokuz karakterin dokuzu, öfkelerinin sonucunda cinayet işleme eyleminde bulunmuştur. Beş karakterin cinayet sebebini ise aşk, yalnızlık ve aileyi koruma duyguları oluşturmaktadır.

Onur Ünlü filmlerinde karakterlerin, duygu durumlarına göre hareket ettiği anlaşılmaktadır. Örneğin, Musa Rami karakteri, Funda'yı mutlu etmek için şiddete başvurur. İntikam için aile üyelerini hedef alan çeteyi yok etmek için katil olur. Polislik mesleğinden istifa edip mafya üyelerini öldürme planı yapar.

Onur Ünlü, ikinci filmi *Çocuk*'ta fantastik öğelere yer verir. *Çocuk* karakteri hayal kurarak istediği yerde olabilir ve istediğinde uçabilir. *Çocuk*, annesine kavuşma amacına ulaşmak için şiddete başvuran karakterlerden biridir. *Fikri Şemsigil* karakteri ise bedenine dönmek için diğer insanları öldürmekten çekinmeyen bencil bir karakterdir.

Celal Tan karakteri, öfke ve kıskançlık duygularının etkisiyle eşini öldürür. Bir anayasa profesöründen beklenmeyen şekilde, itibarını ve saygınlığını korumak için iftira atar ve suçunu örtbas eder. Kızı *Jülide* karakteri ise öfke ve intikam duygularıyla sevgilisini öldürür. Jülide, babasının katil olduğunu bilmesine rağmen polise ihbar etmeyen, kendi ailesi dışında başka hiç kimsenin yaşamına değer vermeyen bir karakterdir.

Onur Ünlü filmlerinde karakterlerin hareketlerine yön veren amaçlar, sevdiğine ulaşmak ve ailesini korumaktır. Karakterlerin eylemlerinin nedenini ise ani olarak kapıldıkları öfke ve intikam duygusu oluşturmaktadır. Karakterler, sevdiklerine karşı nazik ve sevecen sunulurken, çatışmaya girdiklerine karşı son derece öfkeli ve düşmanca davranışlar sergilemektedirler.

Onur Ünlü filmlerinde ana tema ölüm, hastalık ve yalnızlıktır. *Musa Rami*, *Osman* (Beş Şehir), *Şevket*, *Dilek*, *Salim* ve *Rıza Elmas* karakterleri fiziksel ve zihinsel olarak hasta karakterlerdir. Onur Ünlü filmlerinde incelenen karakterlerin dokuzu bir şekilde ölüme ulaşmaktadır. Kimi karakterler öldürülürken, kimi de intihar eder. İntihar etmesi karakterlerin yaşadığı iç çatışmanın en belirgin göstergesidir.

Çalışmanın amaçlarından biri de karakterlerin nasıl sunulduğunu ortaya çıkarmaktır. *Musa Rami*, *Recai* ve *Selman Bulut* karakterleri dışındaki karakterler bencil olarak sunulmuştur. *Çocuk*, *Fikri Şemsiğil*, *Şevket*, *Dilek*, *Cemal* ve *Osman* (Kırık Kalpler Bankası) karakterleri fantastik özelliklere sahiptir. Onur Ünlü karakterleri günlük yaşamda karşımıza çıkması muhtemel olmayan karakterlerdir. Eylemleri ile gerçekçi olmayan karakterler olarak görülmektedir. Ele alınan filmlerde insani yönden en doğal karakterler *Selman Bulut* ile *Recai* karakteridir. En fantastik karakterler ise *Cemal* ile *Fikri Şemsiğil* karakterleridir. Onur Ünlü filmlerindeki karakterler, gerçek ile fantastik arasında kalmış karakterler olarak tanımlanabilir.

Çalışmanın diğer bir amacı ise filmlerde karakteri harekete geçiren amaç ve nedenleri belirlemektir. Filmlerde karakterleri harekete geçiren temel nedenin, sevgiye duyulan ihtiyaç ve yalnızlık duygusu olduğu belirlenmiştir. Örneğin, *Çocuk*, *Musa Rami*, *Salim*, *Osman* (Beş Şehir), *Şevket*, *Aydın*, *Cemal*, *Recai*, *Selman Bulut*, *Enis*, *Osman* (Kırık Kalpler Bankası) ve *Rıza* karakterleri sevgiye ulaşmak ve yalnızlıklarından kurtulmak için eylemde bulunurlar.

Çalışmanın amaçlarından biri de karakterlerin olay örgüsüne nasıl etki ettiğini araştırmaktır. Onur Ünlü filmlerinde incelenen karakterler, olaylara belli bir yere kadar etki ederler ancak bazı zamanlarda olaylar karakterlerin başına gelmeye başlar. Olayların karakterin başına gelmesiyle, karakterin olaylara verdiği tepki değişime uğrar. Örneğin Kırık Kalpler Bankası filminde *Osman* karakteri saf bir âşık iken, olayların gelişimi ile birlikte adam öldüren acımasız bir katile dönüşür. Aynı şekilde *Enis* karakteri banka soygununda silaha karşı iken, bir sonraki banka soygununda kendi arkadaşlarını silah ile öldürür.

Todorov anlatıları olay merkezli ve karakter merkezli olarak ikiye ayırmıştı (Ersümer, 2013, s. 64). Onur ünlü filmlerinde kesin olarak bir ayırım yapılamaz çünkü Onur Ünlü filmlerinde hem olaylar hem de karakter ön plandadır. Sadece, Aşkın Gören Gözlere İhtiyacı Yok filminde *Salim* karakteri ve karakterin psikoloji öne çıkmaktadır. Bu nedenle Aşkın Gören Gözlere İhtiyacı Yok filmi karakter merkezli anlatı olarak tanımlanabilir. Ancak genel olarak Onur Ünlü filmlerinde kesin bir ayırım söz konusu değildir.

Onur Ünlü karakterlerinin diyaloglarında ise hayatı sorgulama hâkimdir. Örneğin, Sen Aydınlatırsın Geceyi filminde *Cemal* karakteri kahvehanede kendi kendine ölümü ve yaşamı sorgular. Kırık Kalpler Bankası filminde *Enis* karakteri, zengin ve yoksul yaşamını kıyaslayarak adaleti sorgular. Aşkın Gören Gözlere İhtiyacı Yok filminde *Salim* karakteri ise körlüğün nasıl olduğunu anlamaya çalışarak, hayatı sorgular.

Onur Ünlü'nün karakterleri Türk sinemasında farklı bir yerde durmaktadır. Yakın dönem Türk Sinemasına bakıldığında, örneğin *Recep İvedik* (2008) karakteri, bir amaç için yola çıkar ve amacını gerçekleştirir. *Görümce* (2016) ve *Etilerin Savaşı* (2020) filmlerindeki başkarakterler, ortama yeni gelen karakter ile çatışma içerisinde iken olayların gelişimi ile çatışma ortadan kalkar ve karakterler mutluluğa ulaşır. Onur Ünlü filmindeki karakterler ise amaçlarına ulaşamayan karakterlerdir.

Onur Ünlü'nün karakterleri eylemleri ile amaçları bakımından yakın dönem Türk sinemasındaki karakterler ile ayrışmaktadır. *Dağ 2* (2016) filminde karakterler köy halkını, düşmanların saldırısından kurtarmak için şiddete başvurur ve insanları öldürür. Onur Ünlü karakterleri ise kendi adaletlerini sağlamak, sevdiği birine kavuşmak ve intikam gibi kişisel arzuları için cinayet işler.

Sonuç olarak, genel bir değerlendirme ile aşağıdaki sonuçlara varılmıştır.

- Onur Ünlü karakterleri, amacına ulaşamayan karakterlerdir.
- Onur Ünlü karakterleri, fantastik ile gerçeklik arasında sıkışmış karakterlerdir.
- Onur Ünlü karakterleri, suça meyilli karakterlerdir.

- Onur Ünlü karakterleri, içsel çatışmalarına yenik düşen karakterlerdir.
- Onur Ünlü karakterlerinin diyaloglarında şiirsellik hâkimdir.
- Onur Ünlü karakterleri, yalnız ve mutsuz karakterler olarak sunulmuştur.

Bu çalışma Türk sinemasında ve Onur Ünlü sinemasında karakteri, herhangi bir karakter sınıflandırması içerisine almadan karakteri harekete geçiren amaç, eylem ve çatışma üzerinden inceleyen ilk tez olma özelliğini taşımaktadır. Özellikle çalışmanın Yakın Dönem Türk sinemasında, Onur Ünlü karakterlerinin farklılığının nedenlerini belirlemede katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

6.2. Öneriler

Anlatı, hem edebiyat hem de sinema alanında sıklıkla çalışılan konulardan biridir. Sinemada anlatıda, anlatının öğeleri olan mekân ve zaman ağırlıklı çalışmalara yer verilmiştir. Ancak Türk Sineması'nın özellikle son dönemlerine dair karakter üzerine çalışmalara literatürde oldukça ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle araştırmacılara aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Türk Sinemasının Yeşilçam sonrası dönemi ile 2000'li yıllarda çekilen farklı yönetmen ve farklı tür filmlerde karakter tasniflerini içeren genel ve bütüncül araştırmalar yapılabilir.
2. Aynı yönetmenin filmlerinde karaktere odaklanan bu çalışmadan farklı olarak, belli bir tür filmlerinde karakter üzerine çalışmalar ortaya çıkarılabilir.
3. Karakterin hareketlerini yönlendiren üç duruma odaklanan bu çalışmadan farklı olarak, yalnızca bir duruma veya işleve odaklanarak filmlerde karakterin hareketi incelenebilir.
4. Yalnızca sinema alanında sınırlı kalmayarak, edebiyat gibi farklı bir sanat dalında karakter kullanımı ile sinemada karakter kullanımı üzerine karşılaştırmalı analizler yapılabilir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Adanır, O. (1994). *Sinemada Anlam ve Anlatım*. Ankara: Kitle Yayınları.
- Aktaş, Ş. (1991). *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aristoteles. (2008). *Poetika*. (Çev: İ. Turnalı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Aslanyürek, S. (2004). *Senaryo Kuramı*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Bahtin, M. M. (2004). *Dostoyevski Poetikasının Sorunları*. (Çev: C. Soydemir). İstanbul: Metis Yayınları.
- Barthes, Roland. (1988). *Anlatıların Yapısal Çözümlemesine Giriş*. (Çev: M. Rifat ve S. Rifat). İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Başol, Ö. (2010). *Senaryo Kitabı: Senaryo Yazım Teknikleri ve Film Örnekleri*. İstanbul: Pana Film.
- Bennema, C. (2014). *A Theory of Character in New Testament Narrative*. Minnesota: Augsburg Fortress Publishers.
- Bloom, P. (2012). Karakterinizi Hırpalayın. S. Bolat (Editör). *Öykü yazma Teknikleri: Yaratıcı Yazma Dersleri içinde* (s. 168-172). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Bordwell, D. ve Thompson, K. (2009). *Film Sanatı: Bir Giriş*. (Çev: E. Yılmaz ve E. S. Onat). Ankara: De Ki Basım Yayım.
- Büyükdüvenci, S. ve Öztürk, S. R. (2014). *Postmodernizm ve Sinema*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Chatman, S. (2009). *Öykü ve Söylem: Filmde ve Kurmacada Anlatı Yapısı*. (Çev: Ö. Yaren). Ankara: De Ki Basım Yayım.
- Chion, M. (1987). *Bir Senaryo Yazmak*. İstanbul: Afa Yayınları.

- Dervişcemaloğlu, B. (2014). *Anlatıbilime Giriş*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Egri, L. (2012). *Piyes Yazma Sanatı*. (Çev: S. Taşer). İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Erkek, H. (2001). *Oyun İçinde Anlatı*. Ankara: Kùltür Bakanlığı Yayınları.
- Ersümer, A. O. (2013). *Klasik Anlatı Sineması*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Field, S. (2013). *Senaryo: Senaryo Yazımının Temelleri*. (Çev: ř. Erol). İstanbul: Alfa Basım Yayın.
- Forster, E. M. (1985). *Roman Sanatı*. (Çev: Ü. Aytür). İstanbul: Adam Yayınları.
- Genette, G. (2011). *Anlatının Söylemi: Yöntem Hakkında Bir Deneme*. (Çev: F. Burak Aytar). İstanbul: Boğaziçi Üni. Yayınevi.
- Goffman, E. (1956). *The Presentation of Self in Everyday Life*. Edinburgh: University of Edinburgh Social Sciences Research Centre.
- Guiraud, P. (1994). *Göstergebilim*. (Çev: Prof. Dr. M. Yalçın). Ankara: İmge Kitabevi.
- Hilton, J. (2012). Hoş Bir Karakter Yaratmak. S. Bolat (Editör), *Öykü Yazma Teknikleri: Yaratıcı Yazma Dersleri* içinde (s. 142-143). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Hunt, S. A., Tolmie, D. F. and Zimmermann, R. (2013). An Introduction to Character and Characterization in John and Related New Testament Literature. S.A. Hunt, D. F. Tolmie and R. Zimmermann (Editörler). *Character Studies in the Fourth Gospel* içinde (1-33). Tübingen: Mohr Siebeck.
- Kristeva, J. (2018). *Hannah Arendt: Yaşam Bir Anlatıdır*. (Çev: N. Dümelli). İstanbul: İletifim Yayıncılık.
- Kundera, M. (2012). *Roman Sanatı*. (Çev: A. Bora). İstanbul: Can Yayınları.
- Mckee, R. (2011). *Öykü: Senaryo Yazımının Özü, Yapısı, Tarzı ve İlkeleri*. (Çev: N. Yılmaz, E. Yılmaz ve F. Kınalı). İstanbul: Plato Film Yayınları.

- Miller, W. (2009). *Senaryo Yazımı: sinema ve televizyon için*. İstanbul: Hayalbaz Kitap.
- Nişanyan, S. (2009). *Sözlerin Soyağacı: Çağdaş Türkçe'nin Etimolojik Sözlüğü*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Nutku, Ö. (2001). *Dram Sanatı*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Özakman, T. (2012). *Oyun ve Senaryo Yazma Tekniği*. (Özetleyen ve Hazırlayan: B. Yıldırım). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Propp, V. (1985). *Masalın Biçimbilimi*. (Çev: M. Rifat ve S. Rifat). İstanbul: Kent Basımevi.
- Ricoeur, P. (2016). *Zaman ve Anlatı 1: Zaman-Olay örgüsü-Üçlü mimesis*. (Çev. M. Rifat ve S. Rifat). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Ricoeur, P. (2016). *Zaman ve Anlatı 2: Tarih ve Anlatı*. (Çev. M. Rifat). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Ricoeur, P. (2016). *Zaman ve Anlatı 3: Kurmaca Anlatıda Zamanın Biçimlenişi*. (Çev. M. Rifat). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Stanislavski, K. (1996). *Bir Aktör Hazırlanıyor*. (Çev: S. Taşer). Ankara: Papirüs Yayınları.
- Stanislavski, K. (1988). *Bir Karakter Yaratmak*. (Çev: S. Taşer). Ankara: Dost Kitabevi.
- Şener, S. (2006). *Dünden Bugüne Tiyatro Düşüncesi*. Ankara: Dost Kitabevi.
- Şener, S. (2003). *İnsanı Geçitlerde Sınayan Sanat: Dram Sanatı*. İstanbul: Mitos Boyut Yayınları.
- Yeşil, K. (2007). *Türk Edebiyatı Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Elips Kitap.
- Wellman, W. (2004). *Senaryo Yazarının Yol Haritası*. (Çev: E. Arıdur). İstanbul: Altıkırkbeş Yayınları.
- Wood, J. (2013). *Kurmaca Nasıl İşler?*. (Çev: E. Bodur). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Makaleler

Bayrak, T. (2014). Sinemada Karakter Olgusu: Bir Karakter Oyuncusu Olarak Sadri Alışık. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 4 (2). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/138403> (Erişim Tarihi: 12.03.2021).

Campbell, J., Greenhill, A. and Fletcher, G. (2002). Tribalism, conflict and shape-shifting identities in an online community. Australasia Conference on Information Systems in the *Proceedings 2002*'de sunulan bidiri. <https://aisel.aisnet.org/acis2002/93/> (Erişim Tarihi: 11.03.2021).

Fishelov, D. (1990). Types of Character. *Styles*, 24 (3), 422-439.

Kaplan, R. (2002). Aşk-ı Memnu: Evinde Bir Yabancı Adam. *Hece Aylık Edebiyat Dergisi Türk Romanı Özel Sayısı 2* (65-66-67), 670-682.

Tezler

Aslan, P. (2007). *90 Sonrası Türk Sinemasında Tip Karakter İkilemi*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Sevim, Y. (2010). *Modern ve Modern Sonrası Tiyatroda Karakterin Evrimi*. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.

İnternet

http-1 Türk Dil Kurumu (TDK). www.sozluk.gov.tr (Erişim Tarihi: 15.01.2021).

http-2 Bartle, R. (1996). Hearts, Clubs, Diamonds, Spades: Players Who Suit Muds. <https://mud.co.uk/richard/hcds.htm> (Erişim Tarihi: 10.03.2021).

http-3 Talib, İ. <https://courses.nus.edu.sg/course/ellibst/NarrativeTheory/chapt4.htm> (Erişim Tarihi: 10.01.2021).

http-4 <http://www.sinematek.org/senaryo/62-7-karakter.html> (Erişim Tarihi: 01.03.2021).

http-5 Barnhart, A.D.
<http://web.pdx.edu/~tothm/theory/Presentation%20of%20Self.htm> (Erişim Tarihi: 15.03.2021).

http-6 https://tr.wikipedia.org/wiki/Onur_%C3%9Cnl%C3%BC (Erişim Tarihi: 20.01.2022).

http-7 <https://www.imdb.com/name/nm1729447/> ((Erişim Tarihi: 20.01.2022).

Filmler

Elhan, A. T., Alp, F. ve Ünlü, O. (Yapımcı) ve Ünlü, O. (Yönetmen). (2007). Polis. (Film). Türkiye: Eflatun Film.

Çetin, S. (Yapımcı) ve Ünlü, O. (Yönetmen). (2008). Çocuk. (Film). Türkiye: Plato Film.

Alp, F., Elhan, A. T. ve Ünlü, O. (Yapımcı) ve Ünlü, O. (Yönetmen). (2008). Güneşin Oğlu. (Film). Türkiye: Eflatun Film, Mucizeler Evi.

Alp, F. ve Ünlü, O. (Yapımcı) ve Ünlü, O. (Yönetmen). (2009). Beş Şehir. (Film). Türkiye: Eflatun Film.

Ünlü, O. Ve Alp, F. (Yapımcı) ve Ünlü, O. (Yönetmen). (2011). Celal Tan ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikâyesi. (Film). Türkiye: Eflatun Film.

Ünlü, O. ve Alp, F. (Yapımcı) ve Ünlü, O. (Yönetmen). (2013). Sen Aydınlatırsın Geceyi. (Film). Türkiye: Eflatun Film.

Ünlü, O. (Yapımcı ve Yönetmen). (2014). İtirazım Var. (Film). Türkiye: U10 Film, Eflatun Film.

Aslan, H. (Yapımcı) ve Ünlü, O. (Yönetmen). (2017). Aşkın Gören Gözlere İhtiyacı Yok. (Film). Türkiye: Limon Film.

Aksoy, F., Aksoy, F., Çatay, K., Diştaş, P. Ve Metin, F. (Yapımcı) ve Ünlü, O. (Yönetmen). (2017). Kırık Kalpler Bankası. (Film). Türkiye: Ay Yapım, Warner Bros Türkiye.

Aslan, H. (Yapımcı) ve Ünlü, O. (Yönetmen). (2017). Cingöz Recai. (Film). Türkiye: Limon Film.

Özcan, B. (Yapımcı) ve Ünlü, O. (Yönetmen). (2018). Gerçek Kesit: Manyak. (Film). Türkiye: Mor Koyun.